

PRIREDILI:

VESNA BENJAK, predsjednica Gradanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu
ZLATKO LODETA, sudac Županijskog suda u Varaždinu
GORDANA HRASTIĆ, sudska savjetnica Županijskog suda u Varaždinu

GRADANSKO PRAVO

I. STVARNO PRAVO.....	2 - 17
II. OBVEZNO PRAVO.....	18 - 41
III. OBITELJSKO PRAVO.....	42 - 51
IV. NASLJEDNO PRAVO.....	51 - 55
V. RADNO PRAVO.....	56 - 68
VI. PARNIČNI POSTUPAK.....	69 - 94
VII. PARNIČNI TROŠKOVI	94 - 106
VIII. OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA.....	106 - 123
IX. MJENIČNO I ČEKOVNO PRAVO.....	123 - 124

I STVARNO PRAVO

SUBJEKTI I OBJEKTI PRAVA VLASNIŠTVA – REPUBLIKA HRVATSKA I DRUGE PRAVNE OSOBE JAVNOG PRAVA

Pretvorba vlasništva na nekretninama koje su predstavljale šume tj. šumska zemljišta

(Čl. 16 st. 1 Zakona o šumama, «Narodne novine», br. 52/90 – pročišćeni tekst)

Pretvorba vlasništva na nekretninama koje su s danom 16. listopada 1990. g. predstavljale šume odnosno šumska zemljišta izvršena je posebnim zakonom – Zakonom o šumama – iz kojeg razloga se ne primjenjuju odredbe čl. 360 i 362 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (Zakonom o šumama kao titular prava vlasništva na šumama i šumskom zemljištu –osim šuma i šumskih zemljišta u privatnom vlasništvu- određena je Republika Hrvatska i to prije stupanja na snagu Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima).

«U zemljišnoknjižnom prijedlogu se navodi kako su predmetne nekretnine na dan stupanja na snagu Zakona o šumama (NN 52/90) bile izvan granica građevinskog područja, a da je predlagateljica (RH) stekla vlasništvo temeljem čl. 16 st. 1 Zakona o šumama, kojim je ujedno izvršena i pretvorba vlasništva. Ovo sve u svezi s čl. 129 i 130 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV). **Zakonom o šumama izvršena je dakle pretvorba vlasništva na nekretninama koje su s danom 16. listopada 1990. g. predstavljale šume, odnosno šumska zemljišta.** Odredbom čl. 16 st. 1 rečenog Zakona određeno je da su **šume i šumska zemljišta, osim šuma i šumskih zemljišta u privatnom vlasništvu u vlasništvu RH.** Dakle, stupanjem na snagu Zakona o šumama sve šume i sva šumska zemljišta koja su bila u zemljišnim knjigama upisana kao društveno vlasništvo, po sili zakona postali su vlasništvo RH, bez obzira tko je do tada bio upisan kao nositelj prava korištenja na tim nekretninama. Kako je

rečeni Zakon stupio na snagu 16. listopada 1990. g., to je s istim danom RH, odnosno predlagateljica stekla izvanknjižno pravo vlasništva sukladno čl. 129 st. 1 ZV-a. Nadalje, kako je navedeno pretvorba šuma i šumskog zemljišta izvršena je posebnim zakonom, konkretnom Zakonom o šumama, pa stoga u konkretnom slučaju ne dolaze do primjene odredbe čl. 360 i 362 ZV-a, na koje se poziva protustranka u žalbi, jer se u konkretnom slučaju ima primijeniti posebni propis. Prednje stoga jer je Zakonom o šumama kao titular prava vlasništva na predmetnim nekretninama određena predlagateljica i to prije stupanja na snagu ZV-a, koji je kako je već rečeno stupio na snagu 01. siječnja 1997.g.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1627/05-2 od 11.X.2005.

SUBJEKTI I OBJEKTI PRAVA VLASNIŠTVA – REPUBLIKA HRVATSKA I DRUGE PRAVNE OSOBE JAVNOG PRAVA

Republika Hrvatska kao izvanknjižni vlasnik poljoprivrednog zemljišta

(Čl. 3 st. 1 Zakona o poljoprivrednom zemljištu – «Narodne novine br. 34/91)

Republika Hrvatska stekla je izvanknjižno vlasništvo na poljoprivrednom zemljištu u društvenom vlasništvu na teritoriju Republike Hrvatske, stupanjem na snagu Zakona o poljoprivrednom zemljištu (NN 34/91) te je dužna do 01. siječnja 2007.g. pokrenuti postupak za upis prava vlasništva glede nekretnina koje je stekla temeljem rečenog Zakona o poljoprivrednom zemljištu.

«U odnosu na žalbene navode protustranke valja prije svega navesti da je odredbom čl. 3 st. 1 Zakona o poljoprivrednom zemljištu (NN 34/91), koji je stupio na snagu 24. srpnja 1991.g., određeno da na poljoprivrednom zemljištu u društvenom vlasništvu na teritoriju Republike postaje nositelj vlasničkih prava Republika Hrvatska. Dakle, predlagatelj je stekao pravo vlasništva na poljoprivrednom zemljištu temeljem zakona, sukladno odredbi čl. 129. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV), slijedom čega je u smislu odredbe čl. 130 st. 1 ZV-a ovlašten ishoditi upis stečenog prava vlasništva u zemljišnoj knjizi. Budući da je Zakon o poljoprivrednom zemljištu stupio na snagu 24. srpnja 1991. g., to je stupanjem na snagu navedenog zakona predlagatelj stekao izvanknjižno pravo vlasništva na poljoprivrednom zemljištu

u društvenom vlasništvu na teritoriju Republike, zbog čega se prostustranka u žalbi neutemeljeno poziva na odredba ZV-a, budući da je predlagatelj prije stupanja na snagu ZV-a postao vlasnik poljoprivrednog zemljišta u društvenom vlasništvu. Kako niti protustranka u žalbi ne osporava da se radi o nekretninama u društvenom vlasništvu, a da je prostustranka upisana u zemljišnim knjigama kao nositelj prava korištenja, te uz činjenicu da se radi o poljoprivrednom zemljištu koje se u vrijeme stupanja na snagu Zakona o poljoprivrednom zemljištu nalazilo izvan granica građevinskog područja, prvostupanjski sud je osnovano udovoljio prijedlogu predlagatelja. U pogledu žalbenih navoda protustranke da se prijedlog predlagatelja temelji na zakonu koji u vrijeme podnošenja prijedloga više nije na snazi, protustranku valja upozoriti da su u smislu odredbe čl. 2 Zakona o izmjenama Zakona o zemljišnim knjigama (NN 114/01), kojom su izmijenjeni st. 2 i 3 odredbe čl. 224 Zakona o zemljišnim knjigama, izvanknjižni nositelji stvarnih prava dužni do 01. siječnja 2007.g. pokrenuti postupak za upis stvarnih prava glede nekretnina i svih promjena na njima u zemljišnu knjigu, a u istom roku je nadležno općinsko državno odvjetništvo dužno pokrenuti postupke za upis stvarnih prava na nekretninama kojih je nositelj Republika Hrvatska, pa je predlagatelj kao izvanknjižni vlasnik predmetnih nekretnina, vlasništvo kojih je stekao temeljem Zakona, sukladno odredbi čl. 129 st. 1 ZV-a, bio ovlašten podnijeti prijedlog za uknjižbu prava vlasništva.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1975/05-2 od 20.XII.2005.

SUDSKA ZAŠTITA POSJEDA

Tužbeni zahtjev kod smetanja posjeda

(Čl. 22 st. 1 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Rješenje suda u postupku smetanja posjeda predstavlja kondemnatornu sudsku odluku, iz kojeg razloga je sud dužan odbiti tužbeni zahtjev tužitelja koji se odnosi samo na utvrđenje počinjenog smetanja (deklaratorni zahtjev).

«Kako je naime, tužitelj prema iznesenom stanju predmeta, povukao tužbu na uspostavu ranijeg posjedovnog stanja i suposjedovnog stanja i zabranu

daljnjeg smetanja posjeda, radi čega izricanje zabrane daljnjeg smetanja i vraćanja posjeda u tom postupku više nije moguće, to je taj sud pozivajući se na odredbu čl. 22 st. 1 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV) zauzeo stajalište da tužba zbog smetanja posjeda nije tužba na utvrđenje nego kondemnatorna tužba, a to znači i rješenje suda, kojim se naređuje uspostava prijašnjeg posjedovnog stanja i zabrana budućeg smetanja (ukoliko se radi o oduzetom posjedu), odnosno samo zabrana budućeg smetanja (ukoliko se radi o uznemiravanju posjeda). Budući, u konkretnom slučaju sud nije imao osnova narediti uspostavu prijašnjeg posjedovnog stanja, odnosno izreći zabranu budućeg smetanja, isti je zahtjev tužitelja odbio. Naime, i ovaj sud smatra da iako je odredbom čl. 22 st. 1 ZV-a, propisano da je posjednik kojemu je posjed samovlasno smetan ovlašten svoj posjed štiti putem suda zahtijevajući da se utvrdi čin smetanja njegova posjeda, naredi uspostava posjedovnog stanja kakvo je bilo u času smetanja, te zabrani takvo ili slično smetanje ubuduće, da je tužba za smetanje posjeda po svojoj pravnoj prirodi kondemnatorna tužba te je takova i odluka (rješenje) suda o smetanju posjeda, koja u sebi treba sadržavati naredbu za uspostavu prijašnjeg posjedovnog stanja i zabranu budućeg smetanja, odnosno samo zabranu budućeg smetanja jer konstatacija (utvrđujući dio) o tome kako je tužitelj posjedovao i kako je u tom posjedu bio smetan nema karakter samostalnog deklaratornog elementa izreke rješenja o smetanju posjeda (uspostave ranijeg posjedovnog stanja i zabrane jednakih ili sličnih smetanja u budućnosti). Prema tome, kada je tužitelj povukao tužbu na uspostavu ranijeg posjedovnog i suposjedovnog stanja i zabranu daljnjeg smetanja posjeda, pa izricanje zabrane daljnjeg smetanja i vraćanje posjeda u ovom postupku nije bilo moguće, tada je svom tužbenom zahtjevu radi smetanja posjeda oduzeo kondemnatorni dio zahtjeva, a koji nužno treba sadržavati zahtjev za smetanje posjeda, jer se samo o njemu donosi odluka, to prema pravilnom stajalištu i prvostupanjskog suda nije više postojao zakonski temelj za usvajanje tužbenog zahtjeva tužitelja samo na utvrđenje da je počinjeno smetanje posjeda.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1996/05-2 od 27.XII.2005.

SUDSKA ZAŠTITA POSJEDA

Smetanje posjeda prava stvarne služnosti

(Čl. 21 st. 1 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Smatra se da je tuženik smetao tužitelja u njegovom posjedu stvarne služnosti kada ga je fizički napao zbog toga što tužitelj prelazi preko nekretnine tuženika, budući se tužitelj nakon takvog čina tuženika ne usuđuje sam provoziti preko nekretnine u vlasništvu tuženika.

«Prema pravomoćnoj presudi suda prvoga stupnja br. K. __/03-29 od 14. lipnja 2004.g. ovdje tuženik, a u kaznenom spisu okrivljenik, V.Z. proglašen je krivim što je dana 19.09.2003.g. oko 17,00 sati, kraj V. na dijelu oranice zvane «Pod vrtom» koja predstavlja služni put preko čestice br. xxx i xxx k.o. R. došao do ovdje tužitelja i bez razloga ga udario po glavi i to u trenutku kada je tužitelj sjedio na traktoru, radi čega je tužitelj pao na zemlju i izgubio svijest pa je od udarca i pada na zemlju zadobio na čelu desni krvni podljev promjera 6 cm, koja ozljeda je bila lake naravi. Zbog svega navedenog pravilno je zaključio sud prvoga stupnja da je tuženik opisanim činom smetao tužitelja u posljednjem mirnom posjedu prava stvarne služnosti. Ovo zbog toga jer je tuženik istukao tužitelja zbog toga što prolazi preko njegove nekretnine, a u korist svoje nekretnine, iako se tužitelj nalazio u posljednjem posjedu. Tuženik je upravo zbog toga istukao tužitelja, kako ovaj ne bi i dalje provozio preko njegove nekretnine. Valja naglasiti da je tijekom postupka utvrđeno da tužitelj nakon što ga je tužitelj istukao više se ne usudi sam prolaziti odnosno provoziti preko nekretnine tuženika, već uvijek uzima jednu osobu za pratnju, koja mu treba eventualno pomoći prilikom susreta s tuženikom, a sve u cilju, kako to pravilno uočava sud prvoga stupnja kako bi izbjegao eventualni verbalni ili fizički obračun. Ne može se prihvatiti stajalište žalbe da se u konkretnom slučaju radilo samo o fizičkom sukobu dviju osoba, jer je tuženik, kako to pravilno uočava sud prvoga stupnja, tužitelja fizički napao kako ovaj ne bi dalje provozio preko njegove nekretnine. Nije od odlučnog značaja na kojem mjestu je tuženik napao tužitelja, jer je od odlučnog značaja zbog kojih razloga ga je napao. Kada se ima u vidu opisani slijed događaja, koji je naprijed поближе opisan, potpuno je jasno da je tuženik utuženim činima smetao tužitelja u njegovom posljednjem mirnom posjedu stvarne služnosti.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 784/05-2 od 18.VII.2005.

PRAVA VLASNIČKA TUŽBA (REI VINDICATIO)

Određeni tužbeni zahtjev vlasnika neposjednika

(Čl. 186 st. 1 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Kada tuženik (posjednik) onemogućava tužiteljima (vlasnicima – neposjednicima) pristup na nekretninu koja je u njihovom vlasništvu, a tužitelji iz objektivnih razloga ne mogu postaviti određeni tužbeni zahtjev sukladno odredbi čl. 186 st. 1 Zakona o parničnom postupku, sud će pozvati tužitelje da postave takav zahtjev tek nakon obavljenog očevida na licu mjesta, odnosno nakon što je utvrđen predmet spora i o tome sačinjena skica po mjerničkom vještaku.

«Valja reći da je prema tužbi tuženik u isključivom posjedu cijelih naprijed navedenih nekretnina, i da odbija tužiteljima pristup na te nekretnine, kao i to da su tužitelji u zemljišnoj knjizi upisani kao vlasnici tih nekretnina koje su tužiteljima vraćene sukladno Zakonu o naknadi za oduzetu imovinu. Istina je da prema čl. 186 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) tužba treba sadržavati određeni tužbeni zahtjev u pogledu glavne stvari i sporednih traženja. Samo kad je pravilno, precizno, potpuno i određeno postavljeni tužbeni zahtjev može se materijalno presuditi spor, a ako nije tada se tužbeni zahtjev ne može ni odbiti, a ni usvojiti. Međutim, prilikom primjene odredbe čl. 186 st. 1 ZPP-a treba uvijek imati u vidu okolnosti konkretnog spora, a s druge strane da li tužitelj ima mogućnost da postavi pravilan, precizan, potpun i određen tužbeni zahtjev. U konkretnom slučaju, prema sadržaju tužbe, tužitelji za sada nisu u mogućnosti postaviti takav tužbeni zahtjev. Ovo stoga što je tuženik u posjedu predmetnih nekretnina, a s druge strane, tuženik ne dopušta tužiteljima pristup na navedene nekretnine. U konkretnom slučaju radi se o vlasničkoj tužbi u kojoj vlasnik – neposjednik traži od posjednika – nevlasnika da mu preda u posjed njegove nekretnine. Da bi tužitelji mogli postaviti određeni tužbeni zahtjev sukladno odredbi čl. 186 st. 1 ZPP-a, morali bi zajedno sa mjernikom ići na predmetne nekretnine, običi sve prostorije glede koje traže predaju u posjed, navesti položaj tih prostorija, njihovu površinu i sl., kako to traži sud prvog stupnja u svojem rješenju od 06. travnja 2005. g. kojim je tužiteljima vratio tužbu radi ispravka i dopune. Sve naprijed navedeno tužitelji očigledno ne mogu bez izričitog dopuštenja tuženika. Obzirom na takovu situaciju, očigledno je da tužitelji mogu postaviti određeni tužbeni zahtjev tek nakon što sud provede dokaz očevidom na licu mjesta uz sudjelovanje mjerničkog vještaka, odnosno kada utvrdi predmet spora, a mjernički vještak o tome sačini skicu izmjere. S tim u svezi valja još i reći da je uobičajeno, odnosno da je sudska praksa da se u ovakvim i sličnim sporovima poziva tužitelj da postavi određeni tužbeni zahtjev tek nakon obavljenog očevida na licu mjesta, odnosno nakon što je utvrđen predmet spora i o tome sačinjena skica po mjerničkom vještaku. «

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 774/05-2 od 09.VI.2005.

TUŽBA ZBOG UZNEMIRAVANJA (ACTIO NEGATORIA)

Pravna osnova tužbenog zahtjeva

(Čl. 167 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Ukoliko tužitelj traži zabranu «ispuštanja odnosno otjecanja otpadnih voda sa nekretnine tuženice na njegovu nekretninu» tada se tužba tužitelja temelji na odredbi čl. 167 ZV-a (actio negatoria), a to iz razloga što tužitelj tužbenim zahtjevom traži zaštitu od uznemiravanja (uznemiravanje može biti počinjeno određenim radnjama koje predstavljaju čin smetanja, odnosno radnjama koje predstavljaju štetne imisije).

«Prije svega, valja ukazati da je prvostupanjski sud bio dužan u nastavku postupka raspraviti i utvrditi činjeničnu osnovu tužbenog zahtjeva tužitelja, i upozoriti ga, kao neuku stranku, da se iz neznanja ne koristi pravima koja mu pripadaju, kao i na radnje koje može poduzeti, obzirom da iz činjeničnih navoda tužbe nije bilo moguće razabrati koja je pravna osnova tužbenog zahtjeva tužitelja, dakle, da li tužitelj svoj tužbeni zahtjev temelji na odredbi čl. 167 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV) ili na odredbi čl. 119 st. 2 ZV. Pravnu osnovu tužbenog zahtjeva sud temelji na odredbi čl. 110 st. 2 ZV, navodeći da je «tužitelji decidirano naveo na ročištu od 12. siječnja 2005. g. da svoj zahtjev temelji na odredbi čl. 110 st. 2 ZV». Ovakvo zaključivanje prvostupanjskog suda, u odnosu na pravnu osnovu tužbenog zahtjeva, u cijelosti je pogrešno i neutemeljeno, jer je u ukidnom rješenju ovoga suda jasno bilo navedeno da je prvostupanjski sud dužan zatražiti od tužitelja da navede valjanu činjeničnu osnovu spora, kako bi prvostupanjski sud mogao utvrditi da li je tužitelj podnio vlasničku tužbu iz čl. 167 ZV ili tužbu radi otklanjanja nedopuštenih imisija sukladno čl. 110 st. 2 ZV-a, zbog čega je potpuno pogrešno zaključivanje prvostupanjskog suda u odnosu na pravnu osnovu tužbenog zahtjeva tužitelja, koje zaključivanje se temelji isključivo na «decidiranoj tvrdnji tužitelja». Tužitelj je osoba, kako se to može razabrati iz njegovih postupaka, sadržaja njegove tužbe i žalbe, koja nije vična pravu, a niti je kao tužitelj dužan navesti pravnu osnovu spora, ili konkretno, pravnu osnovu tužbenog zahtjeva, pa, u slučaju da je tužitelj naveo pravnu osnovu, u smislu odredbe čl. 186 st. 3 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) sud za pravnu osnovu navedenu po

tužitelju nije vezan. Iz činjeničnih navoda tužitelja, osobito onih iznesenih u njegovom iskazu, saslušanom u svrhu dokazivanja, može se razabrati da se otpadne vode, zbog neredovitog pražnjenja septičkih jama, izlijevaju na njegovo dvorište, a u koje septičke jame tuženici ispuštaju otpadne vode iz gospodarskog objekta putem betonske cijevi profila 20, zbog čega tužitelju nastaje šteta na njegovoj nekretnini, te «smrad i nečistoća na dvorištu», a zimi, pri zaleđivanju navedenih voda, dovode do nemogućnosti korištenja garaže i automobila, pri čemu se tužitelj izjasnio da tužbenim zahtjevom traži «zabranu ispuštanja odnosno dotjecanja otpadnih voda sa nekretnine tuženice na njegovu nekretninu». Obzirom na sadržaj i stilizaciju tužbenog zahtjeva tužitelja (prestanak uznemiravanja), ovaj sud smatra da se tužba tužitelja temelji na odredbi čl. 167 ZV-a, budući da tužbenim zahtjevom tužitelj zahtijeva zaštitu od uznemiravanja. Vlasnička tužba iz čl. 167 ZV-a može se podnijeti u slučaju ako treća osoba bespravno uznemirava vlasnika u vlasništvu njegove nekretnine na drugi način, a ne oduzimanjem stvari, tako da vlasnik može i putem suda zahtijevati da to uznemiravanje prestane. U postupku po vlasničkoj tužbi iz čl. 167 ZV-a, vlasnik mora dokazati vlasništvo svoje nekretnine i da ga druga osoba uznemirava u izvršavanju njegovih ovlasti u odnosu na vlasništvo stvari, a kako je takvim uznemiravanjem prouzročena šteta, vlasnik ima pravo zahtijevati naknadu štete po općim pravilima za naknadu štete. Prema opće prihvaćenim načelima sudske prakse, druga osoba koja neosnovano uznemirava vlasnika je svaka ona osoba koja je izvršila uznemiravanje, pri čemu navedeno uznemiravanje može biti počinjeno određenim radnjama koje predstavljaju čin smetanja, odnosno radnjama koje predstavljaju štetne imisije, zbog čega, u postupku povodom vlasničke tužbe iz čl. 167 ZV-a, nije aktivno legitimiran samo vlasnik nekretnine s koje dolaze štetne imisije, nego i svaka druga osoba koja neosnovano uznemirava vlasnika u vršenju vlasničkih prava (dakle, i određenog načina posjedovanja nekretnine). «

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 768/05-2 od 23.V.2005.

UPORABA TUĐE NEKRETNINE RADI IZVOĐENJA RADOVA

Privremeno korištenje tuđe nekretnine radi izvođenja radova

(Čl. 107 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Izreka odluke kojom se dozvoljava tužiteljima da koriste tuđu nekretninu radi izvođenja radova na svojoj nekretnini, mora sadržavati između ostalog i vremenski određenu obvezu tuženika na trpljenje da tužitelj za potrebe izvođenja određenih radova koristi dio nekretnine tuženika, obvezu tužitelja da nekretninu tuženika dovede u stanje u kojem se nalazila prije toga, kao i da naknadi počinjenu štetu po općim propisima o odgovornosti za štetu.

«Međutim, odredba čl. 107 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV) ovlašćuje vlasnika nekretnine na kojoj je nužno obaviti radove potrebne za njezinu uporabu ili korištenje, samo na **privremeno** korištenje tuđeg zemljišta radi izvođenja potrebnih radova. Pobjanom presudom nije vremenski određena obveza tuženika u odnosu na trpljenje da tužitelji za potrebe izvođenja određenih radova koriste dio njihove nekretnine, a koja obveza mora biti točno vremenski utvrđena, budući da se u smislu čl. 107 st. 1 ZV-a radi o privremenom korištenju tuđe nekretnine. Građevinski vještak je u svom nalazu i mišljenju naveo da izvođenje radova na dovršenju izgradnje stambene zgrade tužitelja ovisi prvenstveno o vremenskim uvjetima, a da radovi za izvođenje za koje je nužno koristiti dio nekretnine tuženika mogu trajati maksimalno 7 dana. Stoga je i prvostupanjski sud bio dužan vremenski ograničiti obvezu tuženika, imajući u vidu da izvođenje potrebnih radova zavisi o povoljnim vremenskim uvjetima i optimalno potrebnom vremenu za izvođenje radova. Pored toga, prvostupanjski sud je izrekom pobijane presude, obvezujući tuženike da su dužni trpjeti da tužitelji radi izvođenja određenih radova koriste dio njihove nekretnine, ujedno naložio tuženicima da su dužni omogućiti tužiteljima nesmetani posjed dvorišta, što je u protivnosti sa sadržajem odredbe čl. 107 st. 1 ZV-a u vezi sa čl. 100 ZV-a, jer se u konkretnom slučaju, obzirom na činjenične navode tužbe i sadržaj prvostupanjskog postupka, radi o uporabi dijela nekretnine tuženika radi izvođenja radova od strane tužitelja, pa se obveza tuženika u smislu odredbe čl. 107 st. 1 ZV-a može odnositi jedino na trpljenje da tužitelji privremeno koriste dio njihove nekretnine radi izvođenja radova na dogradnji svoje obiteljske zgrade. Valja također upozoriti da je u smislu odredbe čl. 107 st. 2 ZV-a vlasnik nekretnine koji je za potrebe izvođenja radova uporabio tuđu nekretninu, čim prestane potreba za takvu uporabu, dužan dovesti tuđu nekretninu u stanje u kojem se nalazila prije toga, a počinjenu štetu naknaditi po općim propisima o odgovornosti za štetu, što mora biti sadržano, kako u tužbenom zahtjevu, tako i u izreci presude kojom sud odlučuje o tužbenom zahtjevu tužitelja. Prema odredbi čl. 338 st. 2 ZPP-a izrekom presude sud odlučuje o prihvaćanju ili odbijanju pojedinih zahtjeva koji se tiču glavne stvari i sporednih traženja, pri čemu iz izreke presude mora biti na jasan i nedvojben način određena obveza tuženika, kako bi takva presuda mogla biti valjana ovršna isprava. Drugim riječima, kada sud tuženiku izrekom presude nalaže određeno trpljenje, obveza tuženika po svom sadržaju, predmetu, vrsti,

opsegu i vremenu mora biti jasno određena na način da se u slučaju dobrovoljnog ili prisilnog ispunjenja obveze ne dovodi u pitanje sadržaj obveze naložene prvostupanjskom presudom.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1385/05-2 od 20.IX.2005.

RASKIDANJE (RAZVRGNUĆE SUVLASNIČKE ZAJEDNICE)

Upućivanje na parnicu radi razvrgnuća suvlasničke zajednice

(Pravno pravilo iz paragrafa 268 bivšeg Zakona o sudskom vanparničnom postupku)

U slučaju da protustranka u vanparničnom postupku predlagatelju ospori suvlasnički udio u nekretnini koja je predmet diobe, sud će predlagatelja uputiti na parnicu radi razvrgnuća suvlasničke zajednice sporne nekretnine, a ne radi utvrđenja prava suvlasništva na spornoj nekretnini.

«U smislu pravnog pravila paragrafa 267 bivšeg Zakona o sudskom vanparničnom postupku (dalje: bivši Vp) sud će u izvanparničnom postupku odlučiti da li će i kako provesti diobu zajedničkih stvari samo u slučaju ako među suvlasnicima nema spora o predmetu diobe, opsegu zajedničkih stvari ili pravu suvlasništva pojedinih suvlasnika ili o veličini njihovih udjela. Ako u postupku pred sudom postoji spor u pogledu ma i jednog gore navedenog pitanja, u smislu pravnog pravila paragrafa 268 bivšeg Vp-a, sud će predlagatelja sa njegovim zahtjevom radi raskidanja ili diobe suvlasničke zajednice uputiti na parnicu. U konkretnom slučaju, protustranka je predlagatelju osporila suvlasnički udio od ½ u nekretnini koja je predmet diobe, pa unatoč činjenici da su stranke upisane kao suvlasnici na navedenoj nekretnini svaka u ½ dijela, osporavanjem suvlasničkog dijela predlagatelju od strane protustranke, nastao je spor predviđen odredbom pravnog pravila paragrafa 267 st. 2 bivšeg Vp-a, zbog čega je prvostupanjski sud pravilno uputio predlagatelja sa zahtjevom radi razvrgnuća suvlasničke zajednice sporne nekretnine na parnicu. Pritom se navodi da predlagatelj nije upućen na parnicu radi utvrđenja prava suvlasništva u spornoj nekretnini, nego na raskidanje odnosno razvrgnuće suvlasničke zajednice.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 177/06-2 od 09.II.2006.

RASKIDANJE (RAZVRGNUĆE SUVLASNIČKE ZAJEDNICE)

Geometrijska dioba nekretnina

(Čl. 50 st. 2 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Ukoliko je geometrijska dioba suvlasničkih nekretnina moguća, u odluci o diobi suvlasničke zajednice mora biti određeno navedeno koji fizički dio pojedine suvlasničke nekretnine kao novoformirane čestice će pripasti pojedinom suvlasniku, u skladu sa parcelacionim elaboratom i to na način da se odluka može provesti u zemljišnim knjigama.

«Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ne poznaje «materijalnu» diobu, a niti «materijalnu» zajednicu nekretnina, jer su stranke suvlasnici nekretnina koje su predmet postupka, sukladno odredbi čl. 36 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV), koja činjenica tijekom postupka nije bila sporna, pa se radi o suvlasničkoj zajednici nekretnina i strankama kao suvlasnicima u smislu odredbe čl. 47 ZV-a pripada pravo na razvrgnuće suvlasništva, a način razvrgnuća (diobe) nekretnina određen je odredbom čl. 50 st. 2 ZV-a, pa je u postupku sudskog razvrgnuća, ukoliko ne postoji sporazum stranaka o načinu razvrgnuća, sud dužan nekretnine podijeliti geometrijski, osim ako utvrdi da takva dioba nije moguća, a da se znatno ne umanji vrijednost, u kojem slučaju će sud odlučiti da se stvar proda na javnoj dražbi ili na drugi prikladan način, a dobiveni iznos podijeliti razmjerno suvlasničkim dijelovima (civilno razvrgnuće). Prvostupanjski sud je, dakle, tijekom postupka bio dužan utvrditi da li se nekretnine koje su predmet zahtjeva za diobu, mogu geometrijski podijeliti u skladu sa suvlasničkim omjerima pojedinih suvlasnika, te u tom slučaju nekretnine podijeliti geometrijski, a tek u slučaju ako geometrijska dioba nije moguća, odrediti civilno razvrgnuće, sukladno odredbi čl. 50 st. 4 ZV-a. Ukoliko je geometrijska dioba suvlasničkih nekretnina moguća, u odluci o diobi suvlasničke zajednice mora biti određeno navedeno koji fizički dio pojedine suvlasničke nekretnine kao novoformirane čestice će pripasti pojedinom suvlasniku, u skladu sa parcelacionim elaboratom i to na način da se odluka može provesti u zemljišnim knjigama, budući da u smislu odredbe čl. 55 st. 1 ZV-a svaki suvlasnik koji je sudjelovao u razvrgnuću stječe na temelju pravomoćne odluke suda o razvrgnuću, a na zakonom određen način, pravo vlasništva ili/i neko drugo pravo, izvodeći ga iz onoga svoga

suvlasničkog dijela s kojim je sudjelovao u razvrgnuću, a koji mu istodobno prestaje, a zakonom određeni način stjecanja i prestanka prava vlasništva, odnosno suvlasništva i drugih stvarnih prava na temelju odluke suda, prema st. 2 iste odredbe, je uknjižba prava na nekretninama u zemljišnim knjigama. Dakle, u situaciji kada među suvlasnicima nema sporazuma o načinu diobe suvlasničke zajednice, svrha je sudskog postupka da se odredi sadržaj i način diobe u cilju stvaranja samostalnih cjelina, a u skladu sa suvlasničkim omjerima pojedinih suvlasnika.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 945/05-2 od 07.XI.2005.

RASKIDANJE (RAZVRGNUĆE SUVLASNIČKE ZAJEDNICE)

Geometrijska dioba nekretnina

(Čl. 50 st. 2 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00)

Da bi sud mogao donijeti odluku o razvrgnuću suvlasničke zajednice fizičkom odnosno geometrijskom diobom, potrebno je da mjernički vještak sačini prijavni list, da prijavni list sa kopijom katastarskog plana dostavi sudu i da nakon toga sud pozove stranke da se očituju o sadržaju prijavnog lista, s time da u izreci odluke sud mora određeno navesti koju novoformiranu česticu sa posebnim brojem, kulturom i površinom dobiva pojedina stranka.

«Obzirom da je sud prvoga stupnja pobijanim rješenjem izvršio fizičku diobu suvlasničke zajednice nekretnina, odnosno geometrijski, potpuno je jasno da je mjernički vještak trebao sačiniti prijavni list, odnosno cijepati predmetnu česticu na dvije samostalne odvojene čestice i to jedne čestice koja bi pripala predlagateljicama R. i I. Z., a druga čestica protustrankama. Naime, jedino na temelju prijavnog lista se može izvršiti upis promjene u zemljišnoj knjizi u A listu, a tek kada se izvrši upis promjene u A listu i to na taj način da se postojeća čestica cijepa na dvije samostalne odvojene čestice, moguće je rješenje o razvrgnuću suvlasničke zajednice nekretnine provesti u zemljišnoj knjizi. Stoga je u ovom predmetu bilo neophodno da mjernički vještak sačini prijavni list na način kako je naprijed navedeno, da taj prijavni list s kopijom katastarskog plana

dostavi sudu, a da nakon toga sud pozove stranke da se očituju o sadržaju prijavnog lista. Tek nakon što je dostavljen prijavni list i nakon očitovanja stranaka, sud može donijeti odluku o razvrgnuću suvlasničke zajednice fizičkom diobom, odnosno geometrijskom diobom. Iako je u konkretnom slučaju izvršena geometrijska, odnosno fizička dioba, predmetna čestica nije cijepana na dvije odvojene samostalne čestice, pa je tako primjerice predlagateljicama tom provedenom fizičkom diobom pripao: «dio katastarske čestice zemljišta br. 8216/2 u površini od 787 m², dio nekretnine položene istočno, u dužini od 165 m». Potpuno je jasno da se radi o neodređenoj izreci, što također predstavlja rečenu bitnu povredu odredaba parničnog postupka. Zbog toga je izreka pobijanog rješenja u tolikoj mjeri nejasna i neodređena, da to rješenje ni u kojem slučaju ne može postati ovršno. Da bi izreka bila potpuno jasna i određena potrebno je, kako je već rečeno, postojeću česticu cijepati na dvije samostalne odvojene čestice, time da svaka nova čestica mora imati novi broj, naziv kulture i površine, a s druge strane, mora biti prikazana u prijavnom listu mjerničkog vještaka, time da u tom prijavnom listu na lijevoj strani mora biti prikazano staro stanje, a na desnoj strani novo stanje. Drugim riječima, u izreci mora biti navedeno koju novoformiranu česticu sa posebnim brojem, kulturom i površinom dobiva pojedina stranka. Već je rečeno da prijavni list mora biti proveden u zemljišnoj knjizi, konkretno u A listu.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1201/05-2 od 07.VII.2005.

RAZVRGNUĆE SUVLASNIČKE ZAJEDNICE PUTEM SUDA – ODREĐIVANJE NAČINA DIOBE

Geometrijska dioba nekretnina

(Čl. 50. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Ukoliko sud utvrdi da će razvrgnuti suvlasničku zajednicu geometrijskom diobom, tada je prije provođenja takve diobe potrebno provesti parcelaciju prema odgovarajućem katastarskom operatu.

«Dioba suvlasničke nekretnine može se vršiti samo između suvlasnika, pri čemu se razvrgnuće provodi sukladno odredbi čl. 50. do 54. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV). Ako se radi o geometrijskoj diobi to je sud bio dužan takvu diobu nekretnine utvrditi mogućom i dopuštenom, te

novostvorene čestice, koje su diobom pripale pojedinim suvlasnicima, označiti posebnim katastarskim brojevima, površinom, te zgradama, odnosno drugim građevinama koje trajno leže na zemljištu ako one postoje, zbog čega je bilo potrebno provesti parcelaciju prema odgovarajućem katastarskom operatu, kako bi izvršena dioba mogla biti provedena u zemljišnim knjigama.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1088/05-2 od 29. VIII. 2005.

RASKIDANJE (RAZVRGNUĆE SUVLASNIČKE ZAJEDNICE)

Upućivanje na parnicu u svezi zahtjeva za razvrgnuće suvlasničke zajednice

(Pravno pravilo iz paragrafa 268 bivšeg VP-a)

Ukoliko između suvlasnika nema spora o predmetu suvlasništva niti o veličini suvlasničkih dijelova stranaka ali ako postoji spor o opsegu suvlasničke nekretnine stranaka, sud prvog stupnja nije ovlašten odlučivati o razvrgnuću suvlasničke zajednice u izvanparničnom postupku, već je dužan stranku koja osporava opseg suvlasničke nekretnine stranaka uputiti na parnicu.

«Na istaknute navode žalbe valja prije svega reći da se prema pravnom pravilu iz paragrafa 267 st. 2 o razvrgnuću suvlasničke zajednice nekretnina odlučuje da li se i kako ima provesti dioba zajedničke stvari ili imovine, ako među suvlasnicima nema spora: 1. o predmetu diobe i o opsegu zajedničke stvari ili imovine i u pogledu aktive i pasive; 2. o pravu suvlasništva pojedinih suvlasnika ili o veličini njihovog udjela. Kako je žaliteljica, a što je suprotno istaknutim tvrdnjama žalbe, i na očevidu od 23.06.2005. g. i na ročištu od 19.09.2005. g. izričito izjavljivala da je **predmetna nekretnina manja nego** što to proizlazi iz z.k. izvotka, a da to temelji na rješenju Ureda za katastar i geodetske poslove od 23.12.1997.g., te da ona «prizna katastarske podatke, da njoj nedostaje površina» a iz kojih razloga prigovara nalazu mjerničkog vještaka S. V., a kada je ustvrdila i da «protustranka u naravi posjeduje više nego bi joj to pripalo temeljem njegovog suvlasničkog dijela od 4/10 dijela» (izjava na ročištu od 19.09.2005. g., list br. 37 spisa) tada je potpuno nedvojbeno da žaliteljica osporava opseg suvlasničke stvari, pa je i po ocjeni ovog suda prvostupanjski

sud pravilno primijenio pravno pravilo iz paragrafa 268 bivšeg VP-a kada je predlagateljicu sa njezinim zahtjevom za razvrgnuće suvlasničke zajednice uputio na parnicu. Naime, prema već rečenom, iako nema spora o tome što je predmet suvlasništva te nema spora o veličini suvlasničkih dijelova stranaka, obzirom na prigovore žaliteljice postoji međutim spor o opsegu zajedničke suvlasničke nekretnine stranaka.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1765/05-2 od 10. XI.2005.

NAČELA ZEMLJIŠNOKNJIŽNOG PRAVA – NAČELO POVJERENJA

Stjecanje založnog prava od nevlasnika

(Čl. 122 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Ukoliko tuženik temeljem povjerenja u zemljišne knjige stekne založno pravo na cijeloj nekretnini od suvlasnika, koji je vlasnik na istoj u ½ dijela, budući je tijekom postupka utvrđeno da predmetna nekretnina u ½ dijela pripada temeljem zakona bračnom drugu koji nije potpisao sporazum o zasnivanju založnog prava, u tom slučaju u konkurenciji pravnih načela, pred načelom povjerenja u zemljišne knjige prednost ima načelo da nitko na drugog ne može prenijeti više prava nego što ga sam ima.

«Stoga, I. tuženik u žalbi zaključuje da je Banka postupala u dobroj vjeri, poštivajući načela upisa u zemljišne knjige, stekla založno pravo na cijeloj nekretnini, pa se suvlasništvo tužiteljice stečeno temeljem zakona ne može suprotstaviti pravu Banke koja je postupajući s povjerenjem u zemljišne knjige u dobroj vjeri, upisala svoje pravo, dok još pravo koje je stečeno temeljem zakona nije upisano u zemljišnoj knjizi, niti pak je sada upisano. Bitno je da je III. tuženik K.Z. još uvijek upisan kao jedini vlasnik predmetnih nekretnina, a što je od odlučne važnosti za presuđenje spora. Na prednje žalbene navode valja kratko reći da je doista III. tuženik bio, a sada još uvijek upisan u zemljišnim knjigama kao samovlasnik predmetnih nekretnina. Međutim, ovo, unatoč činjenice što predmetne nekretnine predstavljaju bračnu stečevinu, jer su te nekretnine III. tuženi i tužiteljica stekli tijekom braka zajedničkim radom i

sredstvima time da je njihov doprinos stjecanju nekretnina bio jednak. Kraj takvog stanja stvari mora se zaključiti da je tužiteljica bila suvlasnik predmetnih nekretnina u ½ dijela i u času sklapanja rečenog Ugovora o dugoročnom kreditu između pravnog prednika Z. banke, kao zajmodavatelja s jedne strane i trgovačkog društva XX d.d. kao zajmoprimca s druge strane, te III. tuženika K.Z. kao založnog dužnika. Prednje zbog toga, jer su predmetne nekretnine tužiteljica i III. tuženik stekli tijekom 1983.g., dok je predmetni ugovor sklopljen 04.01.1999.g., a založno pravo stečeno je upisom u zemljišnu knjigu pod br. Z.__/99. Činjenica da je tužiteljica bila suvlasnik u ½ dijela predmetnih nekretnina u vrijeme sklapanja rečenog ugovora i zasnivanje založnog prava na tim nekretninama putem upisa u javnoj knjizi, utjecala je na pravo I. tuženika Z. banke d.d. kao stjecatelja založnog prava, jer to pravo I. tuženik nije mogao steći na dijelu nekretnine u vlasništvu tužiteljice, s kojom nije sklopljen sporazum o zasnivanju založnog prava. S obzirom na izloženo, budući se radi o stjecanju prava od nevlasnika, nije odlučno pozivanje I. tužene na načelo povjerenja u zemljišne knjige. Naime, u konkretnom slučaju, prednost ima načelo da nitko na drugog ne može prenijeti više prava nego što ga sam ima. Napominje se da je takovo stajalište zauzeo i Vrhovni sud RH u svojoj presudi Rev. 1051/02-2 od 11. siječnja 2005.g.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1287/05-2 od 11.VIII.2005.

II OBVEZNO PRAVO

KAPARA – VRAĆANJE I URAČUNAVANJE

Pojam kapare

(Čl. 79 st. 1 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Ukoliko ne postoji valjani ugovor o prodaji, tada niti djelomično plaćeni iznos ne može biti znak da je ugovor sklopljen, iz kojeg razloga isti ne može imati značenje kapare u smislu odredbe čl. 79 st. 1 Zakona o obveznim odnosima, iz razloga što je kapara znak da je ugovor sklopljen, zbog čega ugovorna strana koja je dala kaparu bez zaključenog i pravno valjanog ugovora o prodaji, nema pravo tražiti vraćanje kapare, odnosno vraćanje dvostruke kapare.

«Prije svega valja navesti da prvostupanjski sud pogrešno tumači pojam kapare, jer u smislu odredbe 79 st. 1 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) kapara je znak da je ugovor sklopljen, pa se ugovor smatra zaključenim kad je kapara dana, ako nije što drugo ugovoreno. Obzirom na sadržaj navedene odredbe, mora se zaključiti da davanju kapare mora prethoditi sklapanje valjanog ugovora o prodaji, jer je ugovor o kapari po svojoj prirodi sporedni ugovor koji se veže na postojanje valjanog ugovora o prodaji, zbog čega, kada valjani ugovor o prodaji ne postoji, niti plaćeni iznos ne može biti znak da je ugovor sklopljen, pa stoga ne može imati niti značenje kapare u smislu odredbe čl. 79 st. 1 ZOO-a, a u tom slučaju nisu ispunjene pretpostavke niti za primjenu odredbi čl. 80 i 81 ZOO-a, pa ugovorna strana koja je dala kaparu nema pravo tražiti vraćanje kapare, odnosno vraćanje dvostruke kapare. Naime, iz sadržaja «kupoprodajnog predugovora» sklopljenog između tužitelja i upraviteljice tuženika, proizlazi da uopće nije definiran predmet prodaje. U konkretnom slučaju radi se o predugovoru u smislu odredbe čl. 45 ZOO-a, a predugovor predstavlja takav ugovor kojim se preuzima obveza da se kasnije sklopi drugi, glavni ugovor. Prema odredbi čl. 45 st. 3 ZOO-a predugovor obvezuje ako sadrži bitne sastojke glavnog ugovora. Dakle, sklapanjem predugovora ne nastaju prava i obveze iz ugovora kojeg su ugovorne stranke namjeravale zaključiti, već samo obveza na sklapanje glavnog ugovora.

Međutim, predugovor mora sadržavati bitne sastojke glavnog ugovora. Bitni sastojci ugovora o prodaji su predmet ugovora i cijena, sukladno odredbi čl. 454 st. 1 ZOO-a, jer se ugovorom o prodaji prodavatelj obvezuje da stvar koju prodaje preda kupcu tako da kupac stekne pravo raspolaganja, odnosno pravo vlasništva, a kupac se obvezuje da prodavatelju plati cijenu. Kako «kupoprodajni predugovor», obzirom na sadržaj priložene pisane isprave, prema ocjeni ovog suda ne sadrži nikakve podatke u odnosu na bitne sastojke kupoprodajnog ugovora, prvenstveno u pogledu predmeta kupoprodaje, mora se zaključiti da je predmet kupoprodaje neodređen, pa se u smislu citirane odredbe čl. 47 ZOO-a takav ugovor mora smatrati ništavim.«

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1410/05-2 od 10.X.2005.

PONIŠTENJE POBOJNIH UGOVORA

Pobijanje relativno ništavih ugovora

(Čl. 112 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99)

Relativno ništavi ugovori ne mogu se pobijati prigovorom istaknutim u parnici, već posebnom tužbom za poništenje ugovora, sukladno odredbi čl. 112 Zakona o obveznim odnosima.

«Prisila, odnosno prijetnja predstavlja razlog pobojnosti, odnosno relativne ništavosti ugovora, sukladno odredbi čl. 111 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO). Dakle, u takvom slučaju radi se o pobojnem, odnosno relativno ništavom pravnom poslu. Međutim, pobojni, odnosno relativno ništavi ugovori proizvode pravne učinke i obvezuju ugovorne strane sve dok se konstitutivnom odlukom suda ne ponište, pa se relativno ništavi ugovori ne mogu pobijati prigovorom istaknutim u parnici, već posebnom tužbom za poništenje ugovora, sukladno odredbi čl. 112 ZOO-a. Odredbom čl. 117 ZOO-a određen je rok u kojem ugovorna strana ima pravo zahtijevati poništenje pobojnog ugovora, koji iznosi godinu dana od saznanja za razlog pobojnosti, odnosno od prestanka prinude (subjektivni rok), odnosno tri godine od dana sklapanja ugovora (objektivni rok). Dakle, obzirom na tvrdnju tuženika isticanu tijekom prvostupanjskog postupka da je ugovor o zajmu s tužiteljem sklopio pod

prisilom i prijetnjom, mora se zaključiti da tuženik ukazuje na razloge poboynosti, odnosno relativne ništavosti pravnog posla sklopljenog s tužiteljem, no međutim, relativno ništavi ugovori ne mogu se pobijati prigovorom istaknutim u parnici, jer je posljedica poboynosti ugovora da stranka u čijem je interesu poboynost ustanovljena može, u određenim rokovima, zahtijevati da se ugovor poništi. Međutim, sve dok takav ugovor nije poništen, on proizvodi svoje pravne učinke, zbog čega se ugovorna strana, u konkretnom slučaju tuženik, koji, kako se to može zaključiti iz sadržaja spisa, nije zahtijevao poništenje spornog ugovora o zajmu, u ovom postupku ne može pozivati na činjenicu da je ugovor sklopljen pod prisilom i prijetnjom, niti takav prigovor može utjecati na ocjenu pravne valjanosti sklopljenog ugovora, pa je i stajalište prvostupanjskog suda u pogledu osnovanosti prigovora tuženika da je predmetni ugovor o zajmu sklopljen pod prisilom i prijetnjom, pravno potpuno neutemeljeno i neprihvatljivo.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 983/05-2 od 06.VI.2005.

VALUTA OBVEZE

Ugovoren iznos pozajmice određen uz valutnu klauzulu

(Čl. 395 st. 2 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Kada je ugovoreni iznos pozajmice određen uz valutnu klauzulu, potraživanje zajmodavca u domaćoj valuti u tom slučaju zaštićeno je valutnom klauzulom, iz kojeg razloga zajmodavcu pripadaju kamate po stopi koja se plaća na devizne štedne uloge po videnju u valuti koja je služila kao valuta ugovora, a takva dužnikova obveza određena uz valutnu klauzulu ostaje takvom sve do njezinog ispunjenja, a ne samo do trenutka njezine dospelosti.

«U razlozima obrazloženja pobijane presude u odnosu na pobijanu toč. I izreke, stoji da je ugovoreni iznos zajma utvrđen primjenom valutne klauzule, što znači da stranke nisu ugovorile isplatu u stranoj valuti, konkretno tada njemačkoj marki, već u domaćoj valuti (isplatom protuvrijednosti), samo što su visinu novčane obveze u domaćoj valuti vezale za protuvrijednost strane valute na dan dospjeća ugovorne obveze povrata zajma, slijedom čega zbog

zakašnjenja I tuženika u ispunjenju takove novčane obveze izražene u domaćoj valuti, sud smatra da tužitelju pripada pravo na zatezne kamate u smislu odredbe čl. 277 st. 1 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) i to konkretno u okviru postavljenog tužbenog zahtjeva, od 17.04.97. g. pa do isplate, u visini presuđene stope zatezne kamate. U žalbi žalitelj iznosi protivljenje ovakvom stajalištu prvostupanjskog suda, jer je iz čl. 1 i 2 Ugovora o kratkoročnoj pozajmici broj xxx/96 (dalje: Ugovor) razvidno, što u razlozima navodi i prvostupanjski sud, da je ugovoreni iznos pozajmice određen uz valutnu klauzulu, ali smatra da je u takvoj pravnoj situaciji u smislu odredbe čl. 395 st. 2 ZOO-a, potraživanje zajmodavca u domaćoj valuti zaštićene valutnom klauzulom pa da mu pripadaju kamate po stopi koja se plaća na devizne štedne uloge po viđenju u valuti koja je služila kao valuta ugovora, konkretno DEM, te da takva dužnikova obveza određena uz valutnu klauzulu ostaje takvom sve do njezinom ispunjenju, a ne samo do trenutka njezine dospelosti, te se njezinom konverzijom po tečaju koji vrijedi na dan ispunjenja vjerovniku osigurava da dobije stvarnu kunksku protuvrijednost kako iznosa glavnice tako i dospjelih kamata po navedenoj stopi, radi čega ističe da nije bilo mjesta dosuđenju zatezne kamate, kako ju je pobijanim dijelom dosudio prvostupanjski sud. Glede ovako istaknutog stajališta žalbe, valja reći da isto kao pravilno prihvaća i ovaj sud. Naime, nedvojbeno je, što je doduše pravilno zaključio i prvostupanjski sud, da je ugovor o kratkoročnoj pozajmici br. Xxx/96 od 09.01.96. g. sklopljen uz valutnu klauzulu (čl. 395 ZOO-a) jer je valuta obveze izražena u stranoj valuti, a ista se trebala ispuniti u protuvrijednosti domaće valute (kunama) što proizlazi iz čl. 1 i 2 navedenog Ugovora. U takvim slučajevima, visina kamatne stope, što pravilno ističe i žalbe, određuje se pozivom na stopu na devizne štedne uloge po viđenju za valutu u kojoj je izražena obveza iz Ugovora, odnosno stranu valutu određenu Ugovorom o zajmu. U takvim slučajevima dakle, kada je valuta obveze izražena ugovaranjem valutne klauzule, dakle u stranoj valuti, ista se ispunjava u protuvrijednosti domaće valute, a to na način da se preračunava i isplaćuje u protuvrijednosti domaće valute i to prema (bankovnom) prodajnom tečaju strane valute u trenutku njezina ispunjenja. Na taj način, kada postoji obveza u stranoj valuti, ista takvom ostaje sve do trenutka njezina ispunjenja isplate, njezinom se konverzijom po tečaju koji vrijedi na taj dan, doista vjerovniku osigurava da zaista dobije protuvrijednost svoje devizne tražbine.

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1409/05-2 od 09.III.2006.

NOVČANE OBVEZE

Obveza koja glasi na plaćanje u stranoj valuti

(Čl. 395 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Ugovor o zajmu u kojem obveza glasi na plaćanje u stranoj valuti je valjani ugovor u smislu odredbe čl. 395 Zakona o obveznim odnosima, ali se ispunjenje novčane obveze iz istoga može zahtijevati samo u valuti RH prema prodajnom tečaju ovlaštene banke u mjestu ispunjenja obveze koji vrijedi toga dana.

«Djelomično je, međutim, osnovan žalbeni razlog pogrešne primjene materijalnog prava, jer je prvostupanjski sud pogrešno zaključio da je ugovor o pozajmici, sklopljen između stranaka, ništav pravni posao u smislu odredbe čl. 103 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO), obzirom da je ugovor o zajmu, u kojem obveza glasi na plaćanje u stranoj valuti, valjani ugovor u smislu odredbe čl. 395 ZOO-a, ali se ispunjenje novčane obveze, sukladno odredbi čl. 395 st. 3 ZOO-a, može zahtijevati samo u valuti RH, prema prodajnom tečaju ovlaštene banke u mjestu ispunjenja obveze koji vrijedi toga dana.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 955/05-2 od 20.VI.2005.

POBIJANJE DUŽNIKOVIH PRAVNIH RADNJI

Pretpostavke za pobijanje dužnikovih pravnih radnji

(Čl. 280 st. 1 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Pravne radnje dužnika vjerovnik može pobijati samo radi novčanih potraživanja koja su dospjela na isplatu.

«U konkretnom slučaju tužiteljica kao vjerovnik nema prema K.Š. kao dužniku potraživanje dospjelo za isplatu, nego ista zapravo ima zahtjev za povrat u prijašnje zemljišno knjižno stanje, odnosno da na nju bude ponovno upisano u zemljišnoj knjizi ¼ dijela čkbr. ___ upisano u z.k.ul. ___ k.o. N., a kakovo stanje je prethodilo Ugovoru o doživotnom uzdržavanju sklopljenom između nje i K.Š. Kako je već rečeno, jedna od općih pretpostavki koje moraju prema odredbi čl. 280 st. 1 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) kumulativno biti ispunjene je to da mora postojati vjerovnikovo potraživanje dospjelo za isplatu, a to znači da se pravne radnje dužnika mogu pobijati samo radi novčanih potraživanja vjerovnika koja su dospjela na isplatu. Naime, ZOO glede vrste potraživanja, propisao je samo novčanu tražbinu, a što proizlazi iz tekstualne interpretacije odredbe čl. 280 st. 1 ZOO-a. Osim toga, po ocjeni ovog suda, obzirom da je presudom prvostupanjskog suda br. P. ___/01 od 22.08.03.g. raskinut Ugovor o doživotnom uzdržavanju od 27.10.2000.g., ali kojom presudom nije K.Š., nego z.k. odjelu bilo naloženo da provede brisanje prava suvlasništva sa imenovanog na tužiteljicu, to se ukazuje i upitnom kvalifikacija K.Š. kao dužnika tužiteljice, a kakav pravni odnos zahtjeva odredba čl. 280-285 ZOO-a. Ne može se po stajalištu ovog suda nedvojbenim smatrati da je K.Š. u tom smislu dužnik prema tužiteljici kao svojem vjerovniku.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 597/05-2 od 25.VIII.2005.

PREKID ZASTARE

Kada ne nastupa prekid zastare

(Čl. 389. Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Ukoliko tužba tužitelja nije odbačena zbog nenadležnosti suda ili kojeg drugog uzroka već je naprotiv sud donio rješenje o povlačenju tužbe, iz razloga što tužitelj nije po pozivu suda ispravio tužbu, smatra se da nije nastupio prekid zastare podnošenjem prve tužbe.

«Naime, prema čl. 390 st. 1 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO), ako je tužba protiv dužnika odbačena zbog nenadležnosti suda ili kojeg drugog razloga, koji se ne tiče biti stvari, pa vjerovnik podigne ponovno tužbu u roku od

tri mjeseca od dana pravomoćnosti odluke o odbacivanju tužbe, ima se smatrati da je zastarijevanje prekinuto prvom tužbom. Međutim, kako je već rečeno, tužba tužitelja u predmetu suda prvog stupnja broj _/05 (ranije P._/04) nije odbačena zbog nenadležnosti suda ili kojeg drugog uzroka, već je naprotiv povučena. Kraj takvog stanja stvari jasno je da u konkretnom slučaju ne dolazi do primjene čl. 390 st. 1 ZOO-a. S druge strane, prema čl. 389 st. 1 ZOO propisuje da prekid zastarijevanja izvršen podizanjem tužbe ili kojom drugom vjerovnikovom radnjom poduzetom protiv dužnika pred sudom ili drugim nadležnim organom radi utvrđivanja, osiguranja ili ostvarenja potraživanja smatra se da nije ni nastupio, ako vjerovnik odustane od tužbe ili radnje koju je poduzeo. Citirano rješenje o povlačenju tužbe broj P. _/05-37 od 06. travnja 2005. g. donijeto je nakon što tužitelj nije postupio po rješenju broj P._/05-36 od 03. ožujka 2005. g., tj. da ispravi tužbu. Dakle, uslijed propusta tužitelja da postupi po naprijed citiranom rješenju od 03. ožujka 2005. g. došlo je do toga da je donijeto rješenje kojim je utvrđeno da je tužba povučena.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1949/05-2 od 13.XII.2005.

ODGOVORNOST DRŽAVE ZA NEPRAVILAN RAD TIJELA DRŽAVNE UPRAVE

Odgovornost za štetu nastalu prilikom rušenja bespravno sagrađenog objekta

(Čl. 154 st. 1 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Okolnost da tužitelj kao bespravni graditelj nije postupio po odluci upravnog tijela i sam uklonio objekt, sama po sebi ne oslobađa tuženu od odgovornosti za štetu, ukoliko se utvrdi da tužena prilikom rušenja tužiteljevog bespravno sagrađenog objekta, nije postupala pažnjom dobrog gospodara.

«Okolnost da tužitelj kao bespravni graditelj nije postupio po odluci upravnog tijela i sam uklonio objekt, koju okolnost tužena (Republika Hrvatska – Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja) posebno naglašava u žalbi, sama po sebi ne oslobađa tuženu od odgovornosti za štetu nastalu prilikom rušenja bespravno sagrađenog objekta. Obzirom na postojanje odgovornosti tužene zbog nepravilnog izvođenja radova prilikom rušenja bespravno

sagrađenog objekta, okolnost da tužitelj kao vlasnik nije srušio objekt, nije osnova za postojanje podijeljene odgovornosti, jer je tužena bila dužna prilikom rušenja tužiteljevog objekta postupati s pažnjom dobrog gospodara, tako da bi se u granicama mogućnosti sačuvao od oštećenja građevinski materijal. Budući da sadržaj dokaza provedenih tijekom postupka upućuje na zaključak da su radovi na rušenju objekta tužitelja izvršeni nepravilno i nestručno, tužena je odgovorna tužitelju za nastalu štetu u cijelosti.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 655/05-2 od 26.IV.2005.

ODGOVORNOST ZA ŠTETU OD VOZILA INOZEMNE REGISTRACIJE

Prigovor preuranjenosti tužbe

(Čl. 97 Zakona o osiguranju – «Narodne novine», br. 46/7, 116/99, 11/02)

Podnošenje odštetnog zahtjeva Hrvatskom uredu za osiguranje u slučaju kada je šteta nastala uporabom inozemnog motornog vozila na području Republike Hrvatske, a koje vozilo je na propisan način osigurano, posebna je procesna pretpostavka za podnošenje tužbe.

«Tuženik u žalbi ostaje kod istaknutog prigovora preuranjenosti tužbe, tvrdeći da je tužitelj prije podnošenja tužbe trebao postupiti sukladno čl. 97 Zakona o osiguranju. Naime, prema citiranoj zakonskoj odredbi oštećena osoba kojoj je šteta nanesena uporabom vozila s inozemnom registracijom, za koje vozilo postoji valjana međunarodna isprava i dokaz o postojanju osiguranja od automobilske odgovornosti iz čl. 94 st. 1 rečenog Zakona, podnosi odštetni zahtjev Hrvatskom uredu za osiguranje (st. 1). Ako Hrvatski ured za osiguranje ne isplati naknadu štete u roku od 60 dana od dana podnošenja odštetnog zahtjeva, s potrebnom dokumentacijom oštećena osoba može podnijeti tužbu protiv Hrvatskog ureda za osiguranje. Tijekom postupka pred sudom prvog stupnja nesporno je bilo među strankama da tužitelj nije postupio sukladno naprijed citiranoj zakonskoj odredbi, jer nije podnio zahtjev za naknadu štete tuženiku. Iz sadržaja spisa proizlazi da je motorno vozilo inozemne registracije

također valjano osigurano, jer u spisu postoje podaci da je to vozilo imalo valjanu međunarodnu ispravu o osiguranju vozila. Drugim riječima, u konkretnom slučaju su ispunjene pretpostavke iz čl. 97 Zakona o osiguranju. Da bi tužitelj mogao podnijeti tužbu protiv tuženika, radi naknade štete, bilo je potrebno da bude ispunjena procesna pretpostavka iz čl. 97 Zakona o osiguranju. Radi se o posebnoj procesnoj pretpostavci, pa je tužitelj, kao oštećena osoba, trebao prethodno podnijeti tuženiku odštetni zahtjev, a tek ako mu tuženik u roku od 60 dana od dana podnošenja odštetnog zahtjeva ne bi naknadio štetu, tek tada bi tužitelj stekao pravo da može podnijeti tužbu protiv tuženika radi naknade štete.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1285/05-2 od 16.VI.2005.

ODGOVORNOST U SVEZI S OBAVLJANJEM POSLOVA OD JAVNOG INTERESA

Odgovornost trgovačkog društva za održavanje cesta

(Čl. 44 st. 2 Zakona o javnim cestama – «Narodne novine», br. 100/96, 76/98, 27/01)

Ukoliko šteta nastane na vozilu tužitelja, zbog rušenja vrba koje su pale na cestu za vrijeme nevremena, a koje vrbe su rasle unutar cestovnog pojasa, za čije održavanje sukladno odredbi čl. 44 st. 2 Zakona o javnim cestama su zadužene Hrvatske ceste d.o.o., tada za štetu prouzročenu vozilu tužitelja i odgovaraju Hrvatske ceste d.o.o.

«Nije sporno da je dana 28.11.2001.g. M.Z., zaposlenik tužitelja, upravljao teretnim automobilom marke «Mercedes» reg. Oznake VŽ XXX EE s priključnim vozilom reg. Oznake VŽ XXX CN državnom cestom br. 2, između mjesta Sub. Pod. i Cvet., kada je došlo do čupanja u korijenu dviju vrba koje su pale na cestu, pa je zbog toga došlo do udara naprijed opisanog motornog vozila u krošnju jednog stabla i oštećenja teretnog vozila u vlasništvu tužitelja. U zakonito i pravilno provedenom postupku utvrđeno je da je prvotuženik odgovoran za naknadu štete tužitelju iz opisanog štetnog događaja, jer se vrba na čiju je krošnju naletio zaposlenik tužitelja sa opisanim teretnim vozilom nalazilo

unutar 4 metra širine cestovnog pojasa koji pripada prvotuženiku, odnosno nalazila se tri i pol metra od ruba asfaltne površine, a kako tuženik gospodari cestom i asfaltnim pojaskom, to je obzirom na opisani štetni događaj dužan tužitelju naknaditi štetu. Isto tako valja naglasiti da je mjernički vještak pravilno identificirao sve nekretnine, time da se je na skici koja se nalazi na listu 53 prikazana i naprijed opisana cesta, kao i zaštitni pojas, pa je kraj takvog stanja stvari sud prvog stupnja na temelju nalaza i mišljenja mjerničkog vještaka pravilno zaključio da se panj nalazi u okviru zaštitnog pojasa ceste, odnosno da taj zaštitni pojas s cestom čini jednu cjelinu. Iz priloženog fotoelaborata sačinjenog po MUP – PU Koprivničko-križevačka, te na temelju ostalih provedenih dokaza s pravom je sud prvog stupnja zaključio da djelatnik tužitelja kojim je upravljao naprijed opisanim automobilom i to u noćnim uvjetima nije mogao ničim izbjeći nalet na porušeno stablo koje se nalazilo na cesti. Kraj takvog stanja stvari s pravom je sud prvoga stupnja zaključio da je prvotuženik dužan tužitelju naknaditi štetu jer je svojim propuštanjem održavanja cestovnog pojasa koji je u sklopu ceste uzrokovao štetu tužitelju, pa je stoga dužan tu štetu i nadoknaditi. «

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1331/05-2 od 25.VIII.2005.g.

ODGOVORNOST ORGANIZATORA PRIREDBI (ORGANIZATORA OKUPLJANJA)

Odgovornost vlasnika diskoteke

(Čl. 181 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96)

Vlasnik diskoteke kao organizator okupljanja većeg broja ljudi u zatvorenom prostoru, odgovara za štetu nastalu tužitelju tjelesnom povredom, koju je pretrpio u diskoteci, i to bez obzira što tužitelj nije zadobio povrede prilikom gibanja mase i općeg nereda, a to iz razloga što odredbom čl. 181 Zakona o obveznim odnosima nisu taksativno navedeni slučajevi u kojima organizator okupljanja odgovara.

«Naime, utvrđeno je da je tužitelj dana 15.12.1996.g. otišao u diskoteku XX, vlasništvo tuženog u kojoj se nalazio veći broj osoba i da su tužitelja «iz čistog mira» napale nepoznate osobe ispred sanitarnog čvora na način da su ga najprije udarali rukama, a nakon što je tužitelj pao na pod, nastavili su ga udarati i šakama i nogama, dok je ležao na podu po svom dijelu tijela i nanijeli mu teške tjelesne ozljede. Stoga je sud prvoga stupnja zauzeo stajalište da je tuženik dužan tužitelju naknaditi štetu i to temeljem odredbe čl. 181 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO). S tim u vezi valja reći da među strankama čak nije bilo niti sporno da je tužitelj dana 15. prosinca 1996. g. bio u opisanoj diskoteci vlasništvo tuženika, a nije bilo ni sporno da je tužitelj zadobio tjelesne povrede od nepoznatih osoba, koje su ga bez ikakvog razloga napale i na gore opisan način nanijele mu tjelesne ozljede. Kraj takvog stanja stvari sud prvog stupnja je pravilno primijenio materijalno pravo, kada je zauzeo stajalište da je tuženik odgovoran za štetu koju je pretrpio tužitelj a to temeljem čl. 181 ZOO-a. Naime, prema citiranoj zakonskoj odredbi organizator okupljanja većeg broja ljudi u zatvorenom ili na otvorenom prostoru odgovara za štetu nastalu smrću ili tjelesnom povredom koju netko pretrpi uslijed izvanrednih okolnosti koje u takvim prilikama mogu nastati kao što je gibanje masa, opći nered i sl. S tim u vezi valja naglasiti da je u tijeku postupka pred sudom prvoga stupnja utvrđeno da se doista u spomenutoj diskoteci nalazio veći broj ljudi, kao i to da tužitelj ničim nije doprinio nastanku štetnog događaja. Glede žalbenih navoda valja reći da se štetni događaj zbio u sklopu opisane diskoteke, koja među ostalim sadrži sanitarni čvor. S druge strane, kada se radi o okupljanju većeg broja osoba u zatvorenom prostoru, zakonodavac nije isključio odgovornost organizatora okupljanja većeg broja ljudi, u konkretnom slučaju tuženika i onda kada se štetni događaj zbio u sanitarnom čvoru ili pak ispred sanitarnog čvora. Ovog stoga, jer i sanitarni čvor predstavlja dio diskoteke, pa se stoga ne može tuženik pozivati na to da on ne bi odgovarao za štetu koja se dogodi u jednom dijelu diskoteke, konkretno pred sanitarnim čvorom. Točno je stajalište žalbe da tužitelj nije zadobio povrede prilikom gibanja mase i općeg nereda, što su pravni standardi iz citirane zakonske odredbe. Međutim, tuženik potpuno ispušta iz vida da organizator okupljanja većeg broja ljudi u zatvorenom prostoru odgovara za štetu koju netko pretrpi uslijed izvanrednih okolnosti koje u takvim prilikama nastaju, kao što su gibanje masa, opći nered i slično.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 935/05-2 od 17.XI.2005.

ISKLUČENJE ODGOVORNOSTI

Isključenje od odgovornosti za naknadu štete

(Čl. 172 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Ukoliko tuženik po nalogu vijeća mjesnog odbora (koje predstavlja pravnu osobu u smislu Zakona o lokalnoj i područnoj samoupravi) posiječe cijela stabla šljiva u vlasništvu tužitelja budući su predmetna stabla u cijelosti bila nagnuta na javnu cestu, u tom slučaju tuženik ne odgovara za naknadu štete, jer u njegovom postupanju nema protupravnosti.

«Po ocjeni ovog suda prvostupanjski sud je na osnovu dokumentacije koju je tijekom postupka u spis dostavio tuženik s osnovom zaključio da je tuženik od vijeća mjesnog odbora Ljubešćica, koje predstavlja pravnu osobu, a koje je osnovano u smislu Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi kao oblik neposrednog sudjelovanja građana o lokalnim poslovima od neposrednog i svakodnevnog utjecaja na život i rad građana, osnovanom temeljem Statuta Općine Lj., dobio nalog za izvršenje poslova uređenja skraćivanja (rezanja) živica, visokorastućeg raslinja, dugogodišnjih nasada (zapuštenih voćaka) prvenstveno zbog sigurnosti prometa po ulicama i putevima, radi preglednosti, budući da vlasnici godinama ne održavaju te nasade i oglašuju se o odredbe Odluke o agrotehničkim mjerama (toč. 5 zapisnika sa 10 sjednice vijeća mjesnog odbora Općine Lj. od 11.07.2004.g.). Treba zaključiti da taj zapisnik ne sadrži konkretnu uputu, za konkretnu sječicu, ali argumentacije prvostupanjskog suda glede naloga vijeća mjesnog odbora Lj. u vrijeme donošenja konkretne odluke i da je upravo on prva fizička osoba imenovana za izvršenje tih poslova od strane tog odbora (uz njega je za te poslove zadužen D. I.). Nadalje, ta odluka se poziva na činjenicu da vlasnici zemljišta godinama ne održavaju raslinje u smislu odredbi Odluke o agrotehničkim mjerama te uređivanju i održavanju poljoprivrednih rudina, Općine Lj., objavljene u Službenom vjesniku Varaždinske županije broj 17/04. Iz navedene odluke prvostupanjski sud pravilno ukazuje na sadržaj čl. 15 koji nalaže vlasnicima poljoprivrednog zemljišta održavati poljske puteve između ostalog sječom pojedinih stabala ili grana koje sprečavaju prijevoz putem odnosno korištenje puta. Prvostupanjski sud pri tome ukazuje na činjenicu da su predmetna stabla rasla uz lokalnu cestu, a da Zakon o javnim cestama određuje kao sastavni dio ceste zemljišni pojas s obje strane ceste potreban za nesmetano održavanje ceste, širine najmanje 1

metar, računajući od crte koja spaja krajnje točke poprečnog presjeka ceste... Na osnovu navedenog, te na osnovi utvrđene činjenice da su predmetne šljive rasle ispod oraha, te su cijele bile nagnute na javnu cestu, radi čega je bilo potrebno odrezati cijela stabla, prvostupanjski sud je pravilno zaključio da je tuženik postupao temeljem i u smislu naloga koje mu je na 10. sjednici vijeća mjesnog odbora Lj. od 11.07.2004. g. dao taj mjesni odbor, a koji je postupao u okviru svoje zakonske i statutarne nadležnosti (statuta Općine Lj.) i u provođenju Općinske odluke o agrotehničkim mjerama te uređenju i održavanju poljoprivrednih rudina iz lipnja 2004. Dakle, u tom smislu osnovano se i pravilno prvostupanjski sud poziva na odgovornost pravne osobe za eventualnu štetu trećoj osobi u okviru radnje koju je po njenom nalogu počinio tuženik, u smislu odredbe čl. 172 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO). «

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 528/05-2 od 08.VI.2005.

TROŠKOVI LIJEČENJA POVRIJEĐENOG

Trošak dodatnih lijekova

(Čl. 219 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Prilikom dosuđenja materijalnog troška za dodatne lijekove oštećenika sud je dužan konzultirati nadležnog sudsko-medicinskog vještaka radi utvrđenja potrebe uzimanja lijekova koji nisu na listi besplatnih lijekova.

«Naknadu štete za trošak kupljenih lijekova prvostupanjski sud je I tužitelju dosudio temeljem prihvaćanja sadržaja njegovog iskaza prema kojem je I tužitelj kupovao Bipateks – lijekove za živčani sustav (kutiju koristio mjesec dana, istu je plaćao 50,00 kn), te navoda da je kupovao šumeće tablete kalcija, plaćajući ih 37,00 kn (pakung koristio 10 dana), a koje tablete je koristio od ozljeđivanja do presuđenja. Nadalje, bilo je potrebno ukinuti i prvostupanjsku presudu u odnosu na tužbeni zahtjev I tužitelja u dijelu koji se odnosi na naknadu troškova liječenja u dosuđujućem i odbijajućem dijelu jer prvostupanjski sud presudu u tome dijelu temelji samo na ocjeni osnovanosti tog dijela tužbenog zahtjeva temeljem prihvaćanja I tužiteljeve tvrdnje da mu je trošak dodatnih lijekova (za živce, šumeće tablete kalcija) bio potreban, utvrđujući visinu naknade na osnovu ocjenjene potrebe količine tih lijekova, a

prema njihovoj jediničnoj cijeni. Međutim, prvostupanjski sud pri tome nije konzultirao nadležnog sudskomedicinskog vještaka radi utvrđenja potrebe uzimanja lijekova, koji nisu na listi besplatnih lijekova (čija je naplata osigurana od nadležnog Zavoda za zdravstveno osiguranje).»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1421/05-2 od 15.XI.2005.

IZGUBLJENA ZARADA ZA VRIJEME LIJEČENJA

Naknada štete s naslova prijevoznog troška i naknade za topli obrok

(Čl. 223 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Ukoliko tužitelj traži naknadu materijalne štete s naslova naknade za topli obrok, za vrijeme kad je bio na bolovanju zbog štetnog događaja, sud je dužan temeljem specificiranih obračuna isplata plaće utvrditi da li je u isplatu naknade plaće za vrijeme bolovanja uključena i naknada za topli obrok.

«Prvostupanjski sud je I tužitelju dosudio naknadu štete za izgubljenu zaradu za vrijeme tužiteljevog bolovanja od 01.10.01. g. do 01.10.03. g. jer I tužitelj u to vrijeme nije ostvarivao naknadu za topli obrok i prijevozni trošak, a I tužitelj je, prema prvostupanjskom utvrđenju ostvarivao uštedu prijevoznih troškova, za vrijeme dok je radio, jer da za gorivo nije potrošio onoliko novaca koliko je primao po toj osnovi (nego je potrošio samo mjesečno 100,00 kn). Prvostupanjski sud je ocijenio da bi I tužitelju mjesečno ostajalo, s naslova naknade za topli obrok i za prijevozni trošak 250,00 kn, pa mu je po toj osnovi dosudio iznos od 6.000,00 kn (za 24 mjeseca). U žalbenim navodima tuženik pobija osnovanost dosuđenja naknade štete tužitelju s naslova prijevoznog troška i naknade za topli obrok, ističući da naknada za topli obrok čini sastavni dio I tužiteljeve bruto plaće te ulazi u prosjek za obračun bolovanja, a da je I tužitelju bolovanje plaćeno u 100% iznosu, što se odnosi i na naknadu za topli obrok. Isto tako naknada za prijevoz se ne isplaćuje za vrijeme godišnjeg odmora i za vrijeme bolovanja te I tužitelj nema pravo na naknadu po toj osnovi za vrijeme bolovanja. Putni troškovi I tužitelju nisu nastali, pa nema pravo na njihovu naknadu. Na osnovu sadržaja prvostupanjskog obrazloženja tog dijela presude, po ocjeni ovog suda, tuženiku nije moguće odgovoriti na sadržaj žalbene tvrdnje, prema kojoj I tužitelju u naknadi plaće nije izvršena ustega

isplate njenih dijelova za topli obrok, temeljem kojih (navodnih) činjenica on traži isplatu razlike plaće. U odnosu na navodnu uštedu dijela prijevoznih troškova treba navesti da evidentno, trošak benzina ne pokriva u cijelosti taj trošak (stvarni prijevozni trošak osobnim automobilom). U ponovnom postupku prvostupanjski sud će prvo raspraviti da li je I tužitelju u isplatu naknade plaće za vrijeme bolovanja uključena naknada za topli obrok, kao sastavni dio plaće, pa će u tome smislu prvostupanjski sud dopuniti dokazni postupak pribavljanjem specificiranih obračuna tih isplata. Nadalje, prvostupanjski će sud za prijevozne troškove, isplaćivane uz plaću, utvrditi koliko bi oni iznosili u vrijeme I tužiteljevih bolovanja, pa će nakon toga, utvrđenjem načina tužiteljevog uobičajenog prijevoza na posao i s posla, utvrditi da li bi on po redovnom tijeku stvari, od tih troškova, da je radio, ostvario kakvu uštedu: pri tome će prvostupanjski sud uzeti u obzir i visinu troškova amortizacije automobila, te druge efektivne troškove pri uporabi automobila za te prijevoze (a ne samo trošak goriva). Tek po utvrđenju (ocjeni) tih troškova, prvostupanjski sud će ostvariti činjeničnu osnovu za primjenu dosuđenja visine naknade te materijalne štete po čl. 223 ZPP-a (visinu I tužiteljevih troškova prijevoza prvostupanjski sud je ovlašten procjenjivati tim načinom).»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1421/05-2 od 15.XI.2005.

NAKNADA MATERIJALNE ŠTETE – IZGUBLJENA ZARADA ZBOG NESPOSOBNOSTI ZA RAD

Nemogućnost zapošljavanja zbog štetnog događaja

(Čl. 195 st. 2 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Ukoliko između invalidnosti tužitelja a time i nemogućnosti njegovog zapošljavanja i štetnog događaja za koji je odgovoran tuženik kao imatelj opasne stvari, postoji uzročna veza, tuženik odgovara tužitelju za naknadu štete zbog izgubljene zarade iz kojeg razloga je u obvezi tužitelju plaćati novčanu rentu u visini neto plaće srednje stručne spreme u županiji u kojoj tužitelj ima prebivalište, sve dok za to postoje uvjeti.

«Nadalje, na temelju dokumentacije i iskaza samog tužitelja kao stranke u svrhu dokazivanja, sud utvrđuje da tužitelj, zbog svog općeg fizičkog i zdravstvenog stanja nije mogao ispunjavati svoje obveze na fakultetu, pa se

23.07.2004 g. ispisao sa Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i sa danom 27.07.2004. g. prijavio kod Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Obzirom na navedena utvrđenja, kao i provedeno vještačenje po stalnom sudskom vještaku za računovodstvo i financije D.J., sud utvrđuje da je prosječna neto plaća srednje stručne spreme u V. županiji iznosila 3.300,00 kn mjesečno. Obzirom da je sud utvrdio da je tužitelj 23.07.2004.g. izgubio status redovitog studenta, da se 27.07.04.g. uredno prijavio kao nezaposlena osoba kod mjerodavnog Zavoda za zapošljavanje s ciljem pronalaska zaposlenja u okviru svoje stručne spreme, što je međutim bezuspješno, time da bezuspješnost traženja zaposlenja proistječe iz tužiteljeve teške invalidnosti zbog amputirane lijeve ruke i prstiju desne šake, sud zaključuje da zbog njegovog trajnog invaliditeta dolazi do nemogućnosti tužiteljeva zapošljavanja, pa da je tuženik u svezi navedenog štetnog događaja (tužitelj je rođen 1.11.1979. g., a stradao je dana 24.04.1990. g. na stupnom transformatoru tuženika u G.M. zadobivši strujni udar visoke napetosti, i uslijed toga pretrpio tjelesne povrede uslijed kojih mu je amputirana lijeva ruka u ramenu, dok mu je i desna ruka gotovo u cijelosti izvan funkcije, zadobio je i teške opekotine desne ruke, zbog čega je došlo do njegovog invaliditeta, a tužitelj je trajno invalidna osoba) u okviru svoje odgovornosti obvezan tužitelju isplaćivati navedene mjesečne iznose izgubljene zarade.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 787/05-2 od 19.V.2005.

IZGUBLJENA ZARADA ZA VRIJEME LIJEČENJA

Naknada štete s naslova prijevoznog troška i naknade za topli obrok

(Čl. 223 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Kada tužitelj traži naknadu materijalne štete s naslova prijevoznog troška za vrijeme kada je bio na bolovanju zbog štetnog događaja, sud je dužan utvrditi koliko bi traženi troškovi iznosili za vrijeme kad je tužitelj radio te utvrđenjem načina tužiteljevog uobičajenog prijevoza na posao i s posla, utvrditi da li bi on po redovnom tijeku stvari, od tih troškova, da je radio, ostvario kakvu uštedu, s time da je sud pri tome dužan uzeti u obzir i visinu troškova amortizacije automobila, te druge efektivne troškove pri uporabi automobila za te prijevoze (a ne samo trošak goriva).

«Prvostupanjski sud je I tužitelju dosudio naknadu štete za izgublenu zaradu za vrijeme tužiteljevog bolovanja od 01.10.01. g. do 01.10.03. g. jer I tužitelj u to vrijeme nije ostvarivao naknadu za topli obrok i prijevozni trošak, a I tužitelj je, prema prvostupanjskom utvrđenju ostvarivao uštedu prijevoznih troškova, za vrijeme dok je radio, jer da za gorivo nije potrošio onoliko novaca koliko je primao po toj osnovi (nego je potrošio samo mjesečno 100,00 kn). Prvostupanjski sud je ocijenio da bi I tužitelju mjesečno ostajalo, s naslova naknade za topli obrok i za prijevozni trošak 250,00 kn, pa mu je po toj osnovi dosudio iznos od 6.000,00 kn (za 24 mjeseca). U žalbenim navodima tuženik pobija osnovanost dosuđenja naknade štete tužitelju s naslova prijevoznog troška i naknade za topli obrok, ističući da naknada za topli obrok čini sastavni dio I tužiteljeve bruto plaće te ulazi u prosjek za obračun bolovanja, a da je I tužitelju bolovanje plaćeno u 100% iznosu, što se odnosi i na naknadu za topli obrok. Isto tako naknada za prijevoz se ne isplaćuje za vrijeme godišnjeg odmora i za vrijeme bolovanja te I tužitelj nema pravo na naknadu po toj osnovi za vrijeme bolovanja. Putni troškovi I tužitelju nisu nastali, pa nema pravo na njihovu naknadu. Na osnovu sadržaja prvostupanjskog obrazloženja tog dijela presude, po ocjeni ovog suda, tuženiku nije moguće odgovoriti na sadržaj žalbene tvrdnje, prema kojoj I tužitelju u naknadi plaće nije izvršena ustega isplate njenih dijelova za topli obrok, temeljem kojih (navodnih) činjenica on traži isplatu razlike plaće. U odnosu na navodnu uštedu dijela prijevoznih troškova treba navesti da evidentno, trošak benzina ne pokriva u cijelosti taj trošak (stvarni prijevozni trošak osobnim automobilom). U ponovnom postupku prvostupanjski sud će prvo raspraviti da li je I tužitelju u isplatu naknade plaće za vrijeme bolovanja uključena naknada za topli obrok, kao sastavni dio plaće, pa će u tome smislu prvostupanjski sud dopuniti dokazni postupak pribavljanjem specificiranih obračuna tih isplata. Nadalje, prvostupanjski će sud za prijevozne troškove, isplaćivane uz plaću, utvrditi koliko bi oni iznosili u vrijeme I tužiteljevih bolovanja, pa će nakon toga, utvrđenjem načina tužiteljevog uobičajenog prijevoza na posao i s posla, utvrditi da li bi on po redovnom tijeku stvari, od tih troškova, da je radio, ostvario kakvu uštedu: pri tome će prvostupanjski sud uzeti u obzir i visinu troškova amortizacije automobila, te druge efektivne troškove pri uporabi automobila za te prijevoze (a ne samo trošak goriva). Tek po utvrđenju (ocjeni) tih troškova, prvostupanjski sud će ostvariti činjeničnu osnovu za primjenu dosuđenja visine naknade te materijalne štete po čl. 223 ZPP-a (visinu I tužiteljevih troškova prijevoza prvostupanjski sud je ovlašten procjenjivati tim načinom).»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1421/05-2 od 15.XI.2005.

NAKNADA NEMATERIJALNE ŠTETE – TEŠKI INVALIDITET BLISKE OSOBE

Naknada štete zbog naročito teškog invaliditeta bliske osobe

(Čl. 201 st. 32 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Naknada štete zbog naročito teškog invaliditeta bliske osobe dosuđuje se samo u slučaju 100%-nog invaliditeta stradale osobe ili u slučaju tome bliskog stupnja invaliditeta oštećenika, odnosno u slučaju u kojem zbog tako teških posljedica stradale osobe zbog njenog stradavanja teško psihički trpe i njoj bliske osobe, a to u slučaju kada su za oštećenika, nastupila takva zdravstvena i životna ograničenja koja mu onemogućavaju normalno i redovno egzistencijalno funkcioniranje, te je ovisan o brizi trećih osoba.

«Po ocjeni ovog suda potpuno je neosnovana tužiteljska tvrdnja da se kod I tužitelja radi o naročito teškom invaliditetu zbog kojeg bi i njegovim bliskim srodnicima pripalo pravo na dosuđenje naknade štete zbog naročito teškog invaliditeta bliske osobe (tužitelji u žalbi iznose kriterije za visinu dosuđenja naknade štete zbog naročito teškog invaliditeta bliske osobe sačinjene po Vrhovnom sudu Republike Hrvatske). Naime, takva se naknada štete, u skladu sa zakonskim kriterijima razrađenim kroz ustaljenu sudsku praksu dosuđuje samo u slučaju 100%-nog invaliditeta stradale osobe ili u slučaju tome bliskog stupnja invaliditeta neposrednog oštećenika, odnosno u slučaju u kojem zbog tako teških posljedica stradale osobe zbog njenog stradavanja teško psihički trpe i njoj bliske osobe, a to u slučaju kada su za tog, osobnog oštećenika, nastupila takva zdravstvena i životna ograničenja koja mu onemogućavaju normalno i redovno egzistencijalno funkcioniranje, te je ovisan o brizi trećih osoba. U konkretnom slučaju po liječničkom vještaku opisana ograničenja I tužitelja u njegovim radnim i životnim aktivnostima nesumnjivo nemaju takav karakter. Radi toga sudac prvostupanjskog suda se i osobno, u kontaktu s I tužiteljem nesumnjivo mogao uvjeriti da se ne radi o naročito teškom invaliditetu I tužitelja, pri čemu niti nalaz liječničkog vještaka ne ukazuje na to da bi postojala takva ograničenja i umanjenja psihičkog ili fizičkog zdravlja I tužitelja, ili ona koja u primarnom kontaktu za laika (za medicinu) s tužiteljem ne bi bila uočljiva, a činila bi ga naročito teškim invalidom. Konačno niti utvrđeni opseg i vrsta tužiteljevog invaliditeta, prema njegovim karakteristikama i prema izraženim postocima ne ukazuju na osnovanost navedene žalbene tvrdnje.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1421/05-2 od 15.XI.2005.

PRODAJA SA ZADRŽANJEM PRAVA VLASNIŠTVA

Ugovor o leasingu

(Čl. 540 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Ugovor o leasingu sadrži elemente ugovora o zakupu i ugovora o kupoprodaji (s pridržajem prava vlasništva) iz kojeg razloga je tuženi u obvezi isplaćivati iznose zakupnine, a koje isplate ujedno znače i otplatu kupovnine vozila koja su predmet ugovora o leasingu.

«Po ocjeni ovog suda načelni prigovor tuženika je neosnovan, a tuženik i sam u nastavnom dijelu žalbe iznosi bitne činjenične i materijalno-pravne elemente predmetnih ugovora u kojima navodi da je volja stranaka bila da tuženik određeno vrijeme plaća naknadu za korištenje vozila, time da nakon proteka ugovorenog roka postoji mogućnost otkupa tih vozila i da je takva pravna situacija regulirana odredbom čl. 57 Zakona o vanjsko trgovinskom poslovanju. U takvom općem prikazu obvezno-pravne pozicije stranaka tuženik nepotpuno definira svoju poziciju u kojoj se treba naći protekom ugovorenog roka za korištenje predmetnih vozila, jer po ispunjenju sadržaja njegovih ugovornih obveza iz predmetnog ugovora predstoji ne samo mogućnost tuženikova otkupa predmetnih vozila, nego i takvo njegovo pravo, čiju realizaciju smisao i sadržaj tih ugovora pretpostavlja. U tom smislu visine ugovornih rata znače zapravo otplatu predmetnih vozila, s osnove kupnje i u tom smislu ugovor o leasingu sadrži elemente kako ugovora o zakupu predmetnih vozila, tako i ugovora o kupoprodaji (s pridržajem prava vlasništva). Prema tome, prvostupanjski sud pri određivanju materijalno-pravne pozicije stranaka osnovano barata pojmovima isplate kupovnine (kupnje), plaćene cijene, i sl., jer ti pojmovi ne odudaraju od materijalno-pravnog karaktera predmetnih ugovora, nego su njegovi sastavni dijelovi (isplate se mogu i na taj način shvatiti). Uz egzistentnost navedenih ugovora o leasingu, po ocjeni ovog suda argumentirano je prvostupanjski sud ocijenio da egzistiraju i obveze stranaka iz tih ugovora, te da je prema njima tuženi u obvezi isplaćivati iznose zakupnine (koje isplate ujedno mogu značiti, te izvjesno znače, otplatu kupovnine predmetnih vozila).»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1537/05-2 od 31.I.2006.

STJECANJE BEZ OSNOVE – UPOTREBA TUĐE STVARI U SVOJU KORIST

Korištenje tuđeg suvlasničkog dijela nekretnine

(Čl. 210 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Ukoliko je tuženik suvlasnik u ½ dijela nekretnine koju koristi samostalno u svrhu vršenja poslovne djelatnosti, tužiteljica kao suvlasnica u ½ dijela predmetne nekretnine ima pravo na isplatu ½ dijela zakupnine s osnova korištenja poslovnog prostora od strane tužitelja u njezinom suvlasništvu.

«Prvostupanjsko presuđenje osnovano se temelji na odredbi čl. 210 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) jer korištenje tuđeg suvlasničkog dijela nekretnine, po tuženiku, u svrhu vršenja poslovne djelatnosti, bez novčane naknade, znači stjecanje bez osnove, jer tužitelj time koristi tuđi dio nekretnine bez ikakve naknade, a u pravnom prometu za korištenje tuđeg poslovnog prostora treba plaćati odgovarajuću naknadu (što se odnosi i na suvlasnički dio). S druge strane, tužiteljica je u istom omjeru i po istom kriteriju, takvim načinom korištenja predmetne mesnice, po tužitelju, u situaciji odgovarajućeg umanjenja njene imovine. Radi toga tužiteljici pripada pravo na zahtjev za isplatu pripadajućeg dijela zakupnine, a u visini zakupnine koju vlasnici poslovnih objekata redovno ostvaruju na području grada Ludbrega (1. zona, gdje se i nalazi predmetna nekretnina). Neosnovano je tuženikovo pozivanje na odredbu čl. 81 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV) jer taj propis regulira prava i odnose suvlasnika, određenog posebnog dijela nekretnine, u smislu ovlasti dati taj dio, cijeli ili pojedine njegove dijelove, u najam ili zakup, ne tražeći za to odobrenje ostalih suvlasnika. Taj je propis neprimjenjiv na odnose između stranaka, jer tuženik nije suvlasnik kojem pripada cijeli posebni dio nekretnine, nego je s tužiteljicom suvlasnik u tom dijelu, pa su njihova stvarna prava, na tom dijelu, jednaka, što uključuje i pravo posjedovanja i korištenja tog dijela nekretnine, a na kojem pravu tužiteljica temelji pravo na isplatu ½ dijela vrijednosti zakupnine u utuženom periodu.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1401/05-2 od 07.III.2006.

KASKO OSIGURANJE VOZILA

Polica kasko osiguranja za tuđi račun

(Čl. 905 st. 1 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

U slučaju osiguranja imovine za tuđi račun, obveza plaćanja premije, kao i ostale obveze iz police osiguranja automobilskog kaska dužan je platiti ugovaratelj osiguranja, ali on bez pristanka osobe čiji je interes osiguran i kojoj prava iz osiguranja pripadaju, ne može vršiti prava iz te police, niti u slučaju kada je fizički u posjedu te police osiguranja.

«Utvrdivši na temelju uvida u policu osiguranja od 26.01.1998. g., sud utvrđuje da je tužitelj P. N. bio ugovaratelj osiguranja za predmetno osobno vozilo marke «Opel Calibra» reg. Oznake VŽ XXX-CZ, za razdoblje od godinu dana, time da je osiguranik, odnosno korisnik osiguranja naznačen M. J. iz T., L. 68. U konkretnom slučaju radi se o osiguranju u smislu odredbe čl. 905 st. 1 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) a kojim je propisano da u slučaju osiguranja za tuđi račun ili za račun koga se tiče, obveze plaćanja, premije i ostale obveze iz ugovora dužan je izvršavati ugovaratelj osiguranja, ali on ne može vršiti prava iz osiguranja, čak i kad drži policu, bez pristanka osobe čiji je interes osiguran i kojoj ona pripadaju. Kod toga sud zaključuje da je za zaključivanje bez značaja okolnost što je tužitelj u času sklapanja police osiguranja automobilskog kaska bio vlasnik vozila i to iz razloga što je ta polica bila sklopljena u korist treće osobe, tj. M. J., koji prema iskazu samog tužitelja, nije niti imao saznanja o sklapanju predmetne police za njegov račun, jer je u to vrijeme bio star i bolestan čovjek, tako da je na osnovu njegove invalidske povlastice njegov zet R.Z. kupio predmetno vozilo, koje je kasnije prodao tužitelju. Osim toga, utvrđeno je, prema navodu tužitelja, da ni nakon nastanka štetnog događaja tužitelj od osiguranika M.J. nije tražio pristanak za podnošenje zahtjeva za naknadu štete, odnosno podnošenja predmetne tužbe, s obzirom da je on vozilo u cijelosti isplatio, te se smatrao isključivim vlasnikom vozila. Po mišljenju suda, tužitelj nije aktivno legitimiran za podizanje predmetne tužbe protiv tuženice kao osiguratelja, a nakon što je nastupio osigurani slučaj, budući da mu kao ugovaratelju osiguranja ne pripada pravo zahtijevati naknadu štete od tuženice, jer je, prema sadržaju navedene police, to pravo pripadalo isključivo sada već pok. M.J.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 865/05-2 od 09.V.2005.

NAJAM I ZAKUP

Ugovor o zakupu za poljoprivredno zemljište u vlasništvu fizičke osobe

(Čl. 567 - 599 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99)

Pisani oblik za ugovor o zakupu nekretnine kao pretpostavku valjanosti takvog pravnog posla propisuje Zakon o poljoprivrednom zemljištu za poljoprivredno zemljište u vlasništvu države, što znači da se navedena pretpostavka valjanosti pravnog posla ne odnosi i na ugovor o zakupu nekretnine (poljoprivrednog zemljišta) u vlasništvu drugih fizičkih i pravnih osoba.

«Zakon o poljoprivrednom zemljištu (NN 66/01, 87/02) propisuje pisani oblik za ugovor o zakupu nekretnina kao pretpostavku valjanosti takvog pravnog posla (čl. 37) ali samo za poljoprivredno zemljište u vlasništvu države (odredba u dijelu glave V, pod naslovom raspolaganje poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države). Dakle, navedeni Zakon ne propisuje nužnost tog oblika ugovora za njegovu valjanost za nekretnine u vlasništvu drugih fizičkih i pravnih osoba. Radi toga na predmetni odnos mogu se primijeniti opće odredbe Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) u vezi ugovora o zakupu, koji ne propisuje nužnost pisane forme (čl. 567 – 599 ZOO-a). Dakle, po ocjeni ovog suda tužitelj se u žalbi neosnovano poziva na odsutnost pisane forme za ugovor o zakupu predmetnih nekretnina sklopljen između tuženika kao zakupoprimca i M. P. kao zakupodavca predmetnih nekretnina za 2001. g. Dakle, temeljem činjeničnog utvrđenja prvostupanjskog suda tuženik je temeljem usmeno sklopljenog ugovora s M. P. bio ovlašten na gospodarsko korištenje predmetne livade u 2001.g., pa je njenom košnjom realizirao takav ugovorni odnos i nije mogao trećem, koji se poziva na isto takvu obvezno pravnu osnovu, u odnosu prema vlasniku nekretnine, počiniti štetu košnjom te nekretnine i iskorištavanjem sijena u vlastitu korist, a upravo po toj osnovi postavljen je tužbeni zahtjev tužitelja.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 949/05-2 od 24.VIII.2005.

NAJAM I ZAKUP

Jednostrani raskid ugovora o zakupu poslovnog prostora sklopljenog na određeno vrijeme

(Čl. 10 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Ukoliko su stranke sklopile ugovor o zakupu na određeno vrijeme, u kojem su ugovorile da bilo koja ugovorna stranka ima pravo raskinuti taj ugovor u vremenu trajanja ugovora, uz otkazni rok od 30 dana, tada je moguć jednostrani raskid takvog ugovora u svako doba, budući da Zakon o zakupu poslovnih prostorija ne propisuje takvu mogućnost ali je niti ne zabranjuje, iz kojeg razloga se u konkretnom slučaju primjenjuje načelo dispozitivnosti propisano odredbom čl. 10 Zakona o obveznim odnosima.

«U prvostupanjskom postupku između stranaka nije bilo spora da su tužitelj kao zakupodavac, a tužena kao zakupoprimalac zaključili pismeni ugovor o zakupu od 20.02.2003.g. (dalje: Ugovor), ali je bilo sporno da li su stranke čl. 10 Ugovora ugovorile mogućnost raskida Ugovora u vrijeme njegovog trajanja za slučaj da bilo koja od ugovornih strana ima potrebu za raskid ugovora ili pak je takva mogućnost raskida uz poštivanje otkaznog roka od 30 dana ugovorena samo za slučaj da se steknu zakonski razlozi za njegov raskid. Tužitelj je svoj tužbeni zahtjev za raskid Ugovora o zakupu utemeljio na odredbi čl. 10 Ugovora prema kojoj je ugovorena mogućnost raskida ugovora u vremenu njegovog trajanja u slučaju da bilo koja ugovorna stranka ima za to potrebu, time da će se poštovati otkazni rok od 30 dana. Tužena se protivila ovakvom tumačenju čl. 10 Ugovora, a na kojima je utemeljen tužbeni zahtjev tvrdeći da njezina volja u trenutku zaključenja ugovora nije bila ugovaranje takvog odnosa u kojem se ugovor mogao raskinuti u svako doba, već je računala na trajanje ugovora u vremenskom razdoblju od 3 godine, a otkazni rok iz čl. 10 ugovorila je samo za slučaj postojanja zakonskih razloga za njegov raskid. Na žalbene navode tužene valja prije svega reći da je točna tvrdnja žalbe da se u skladu s odredbom čl. 4 st. 2 Zakona o zakupu poslovnog prostora ugovor o zakupu sklapa u pisanom obliku te da je prema st. 3 istog propisa ugovor sklopljen protivno toj zakonskoj odredbi ništav. Međutim, prvostupanjski sud je svoju odluku utemeljio na odredbi čl. 10 Ugovora, koja je ugovorena u pisanom obliku te u konkretnom slučaju ne postoje nikakvi usmeni dodaci Ugovoru, koji bi predstavljali osnov donošenja odluke. Nadalje, točna je tvrdnja žalbe da u smislu Zakona o zakupu poslovnog prostora postoje obzirom na trajanje ugovori o zakupu poslovnog

prostora na određeno i neodređeno vrijeme, a što je vezano na njihov prestanak i način prestanka sve propisano odredbama čl. 23 do 29 toga Zakona. Međutim, po stajalištu ovoga suda kada Zakon o zakupu poslovnog prostora ne zabranjuje i mogućnost jednostranog raskida takvog ugovora u svako doba, kao dispoziciju stranaka, a niti je takva dispozicija protivna Ustavu Republike Hrvatske te prisilnim propisima niti moralu društva, tada i ovaj sud smatra, kao što je pravilno zaključio prvostupanjski sud, da takovu dispoziciju stranaka kao njihov izraz slobodne volje kod sklapanja Ugovora treba prihvatiti. Stoga se ne prihvaćaju osnovanim niti takovi navodi žalbe u kojima se tvrdi da je odredba o otkazu, (misleći na čl. 10) koja predstavlja tužbeni osnov «protuzakonita pa time i ništava», jer to nije točno, budući je takova odredba po ocjeni ovoga suda upravo odraz načela dispozitivnosti građanskog prava, a što se tiče tvrdnje žalbe da je ugovor sklopljen uz suglasnost obiju stranaka, što nije u postupku niti bilo sporno, već je bilo sporno tumačenje odredbe čl. 10 Ugovora i prava volja stranaka samo u odnosu na tu ugovornu odredbu. Stoga ovaj sud smatra da je u konkretnom pravnom odnosu stranaka kod ugovaranja odredbe čl. 10 Ugovora, a nakon pravilno utvrđene volje stranaka, prvostupanjski sud pravilno zaključio da je ova ugovorna odredba posljedica slobodno uređivanja njihovih ugovornih odnosa kod sklapanja Ugovora o zakupu od 20.02.03.g. te da takovu dispoziciju treba prihvatiti, a radi čega smatra da je usvajanjem zahtjeva tužitelja na utvrđenja raskida Ugovora temeljem te ugovorne odredbe, nakon nesporno ispoštovanog otkaznog roka od 30 dana datog u pismenom obliku, taj sud usvajanjem zahtjeva tužitelja po tom osnovu kao i po osnovu ispražnjenja poslovnog prostora, pravilno primijenio materijalno pravo.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1341/05-2 od 03.XI.2005.

III OBITELJSKO PRAVO

UZDRŽAVANJE MALOLJETNE DJECE

Aktivno legitimirana osoba za postavljanje verzijskog zahtjeva

(Čl. 244 Obiteljskog zakona - Narodne novine», br. 116/03, 17/04)

Osoba ovlaštena za postavljanje verzijskog zahtjeva iz čl. 244 Obiteljskog zakona je osoba koja je snosila troškove uzdržavanja druge osobe, a ne i osoba koja je sama snosila troškove vlastitog uzdržavanja umjesto osobe koja je po zakonu bila dužna uzdržavati tu osobu.

«Predmetom ovog spora je zahtjev za naknadu troškova uzdržavanja iz čl. 244 Obiteljskog zakona (dalje: OBZ), a koji je tužitelj istaknuo kao verzijski zahtjev iz čl. 218 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO), radi naknade troškova svoga uzdržavanja za razdoblje od 26.02.99. do 30.09.01. g., a koje je on snosio za sebe, umjesto tuženika koji je prema njemu, kao otac prema punoljetnom sinu, tada imao zakonsku obvezu uzdržavanja temeljem odredbe čl. 210 st. 1 OBZ-a. Prvostupanjski sud, nakon što je, za predmetno razdoblje, raspravio i utvrdio visinu mjesečnih ukupnih potreba tužitelja, te utvrdio nesporne iznose koje je za uzdržavanje primao temeljem mjesečne stipendije, kao i utvrdio i procijenio visinu iznosa u kojem je sudjelovala majka – svjedokinja E. P., te naposljetku utvrdio i ocijenio iznos koji je tužitelj temeljem vlastitog rada stjecao i doprinosio za svoje uzdržavanje (cca 60% mjesečno) temeljem primjene materijalnog prava iz navedene zakonske odredbe iz čl. 244 OBZ-a, usvojio zahtjev tužitelja u presuđenom iznosu. Primjenu odredbe čl. 244 OBZ-a, kao materijalnog prava, u konkretnom slučaju, ne prihvaća pravilnom ovaj drugostupanjski sud. Odredbom čl. 244 OBZ-a propisano je da fizička ili pravna osoba koja je snosila troškove uzdržavanja neke osobe, može tužbom tražiti naknadu tih troškova od onog koji je po ovome Zakonu bio dužan davati uzdržavanje, ako su učinjeni troškovi bili opravdani. U konkretnom slučaju, nedvojbeno je da je tuženik, kao otac punoljetnog tužitelja imao temeljem odredbe čl. 210 st. 1 OBZ-a obvezu uzdržavanja tužitelja i nakon punoljetnosti dok se tužitelj redovito školovao, pa je dakle tuženik u skladu s odredbom čl. 244 OBZ-a osoba koja je po tome Zakonu bila dužna davati uzdržavanje.

Međutim, tužitelj prema odredbi čl. 244 OBZ-a nije osoba koja bi bila ovlaštena podnositi takav zahtjev zato jer on nije osoba koja je snosila troškove uzdržavanja neke osobe, već je tužitelj osoba koja je tada sama sebe uzdržavala odnosno snosila troškove vlastitog uzdržavanja. Prema tome tužitelj nije aktivno legitimiran za podnošenje verzijskog zahtjeva za snišanje troškova vlastitog uzdržavanja, pa je tuženik pravilno istaknuo prigovor promašene pasivne legitimacije.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 777/05-2 od 25.V.2005.

UZDRŽAVANJE MALOLJETNE DJECE

Ovrha radi naplate tražbine s osnove zakonskog uzdržavanja

(Čl. 287 Ovršnog zakona - «Narodne novine», 57/96, 29/99, 42/00)

Rješenjem o ovrsi ne može se naložiti ovršeniku da isplaćuje ovrhovoditelju na ime zakonskog uzdržavanja i iznose koji u vrijeme podnošenja prijedloga nisu dospjeli na naplatu, već je ovrhovoditelj u tom slučaju eventualno ovlašten predložiti osiguranje jednom od prethodnih mjera iz čl. 287 Ovršnog zakona za nedospjele obroke tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja, s time da je sud u tom slučaju ovlašten odrediti privremenu mjeru samo za obroke koji će dospjeti u jednoj godini.

«U pravu je žalitelj kada tvrdi da je sud prvog stupnja pogrešno primijenio materijalno pravo kada je donio pobijano rješenje o ovrsi kojim se nalaže ovršenikovom poslodavcu da isplaćuje ovrhovoditeljicama i buduće mjesečne iznose (odnosno iznose koji u vrijeme podnošenja prijedloga nisu dospjeli na naplatu) na ime uzdržavanja u iznosu od 21% mjesečne plaće ovršenika za svaku ovrhovoditeljicu, počevši od 01.08.2003.g. pa nadalje, sa zakonskom zateznom kamatom po stopi od 15% godišnje, tekućom od svakog 11.-og u mjesecu za tekući mjesec pa do naplate. Naime, pobijanim rješenjem o ovrsi određena je između ostalog i ovrha radi naplate budućih nedospjelih potraživanja (osim dospjelih potraživanja za mjesece travanj, svibanj, lipanj i srpanj 2003. g., koji su dospjeli prije podnošenja prijedloga). Kako se u konkretnom slučaju radi o potraživanjima ovrhovoditeljica koja dospijevaju u

određenim vremenskim razmacima, a kako je to određeno ovršnom ispravom, do svakog 10.-og u mjesecu, to tek protekom desetog dana u mjesecu dospijevaju pojedina potraživanja, te istovremeno protječe i rok za dobrovoljno ispunjenje dužniku – ovršeniku. Ovrhovoditeljice su sukladno odredbi čl. 286 Ovršnog zakona (dalje: OZ) eventualno bile ovlaštene predložiti osiguranje jednom od prethodnih mjera iz čl. 287 OZ-a za nedospjele obroke tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja, s time da je sud u tom slučaju ovlašten odrediti privremenu mjeru samo za obroke koji će dospjeti u jednoj godini.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 641/05-2 od 22.IV.2005.

UZDRŽAVANJE PUNOLJETNE DJECE

Redovito školovanje kao pretpostavka za uzdržavanje punoljetnog djeteta

(Čl. 210 st. 1 Obiteljskog zakona - Narodne novine», br. 116/03, 17/04)

Pojam «redovito školovanje» širi je od pojma redovitog studiranja, iz kojeg razloga je sud prilikom odlučivanja o tužbenom zahtjevu za uzdržavanje punoljetne tužiteljice, dužan pojam redovitog školovanja protumačiti u skladu sa odgovarajućim propisima, odnosno u konkretnom slučaju sa Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju te podzakonskim propisima kao što je Pravilnik o dodiplomskom studiju Pravnog fakulteta u Zagrebu, kao i raspraviti cjelokupni tijek studiranja tužiteljice.

«Osporavajući pravilnost i potpunost utvrđenog činjeničnog stanja tuženik u žalbi navodi da je prema potvrdama Pravnog fakulteta za akademske godine 2002., 2003. te 2004. g. i 2005. g. tužiteljica upisana kao redovan student, ali da iz navedenih potvrda nije moguće dokazati i redovnost studiranja, istaknuvši da je tužiteljica, koja je stara 22 godine III i IV semestar trebala upisati akademske godine 2002/2003 g., a ista ima potvrdu o upisu za III i IV semestar te za akademsku godinu 2003/04. što znači godinu dana kasnije, dok prema stajalištu žalbe nema potvrdu za koje to semestre redovito studira, te ujedno ističe da tužiteljica nije dokazala da li je ujedno kao redoviti student ostvaruje i

pogodnosti temeljem sufinanciranja troškova smještaja, hrane, prijevoza i sl. (tzv. iksicu), a radi čega smatra da je sud pogrešno i nepotpuno utvrdio činjenično stanje te pogrešno primijenio materijalno pravo. I po ocjeni ovog suda, a što pravilno ističe i žalba, još se uvijek samo temeljem potvrda Pravnog fakulteta koje je tužiteljica priložila u spis, iz kojih proizlazi da je ona redoviti student Pravnog fakulteta, ne može sa nedvojbenom sigurnošću utvrditi da se ista ujedno redovito i školuje. Odredbom čl. 210 st. 1 Obiteljskog zakona (dalje: OBZ) propisano je da dijete koje se redovito školuje roditelji su dužni uzdržavati i nakon punoljetnosti. «Redovito školovanje» međutim znači redovito ispunjavanje obveza odnosno upisivanja godina, polaganje ispita i kolokvija, pristupanje predavanjima, odnosno drugim riječima redovito ispunjavanje svoje obveze prema fakultetu. Dakle, sintagma «redovito školovanje» šira je od pojma redovitog studiranja, odnosno statusa redovitog studenta. Stoga je sud «redovito školovanje» u konkretnom slučaju tužene ovlašten i dužan protumačiti u skladu sa odgovarajućim propisima, a to je prije svega Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03) i podzakonskim propisom Pravilnikom o dodiplomskom studiju Pravnog fakulteta u Zagrebu. Kako je međutim, prema već rečenom pojam «redovitog školovanja» širi od pojma redovitog studenta, a prvostupanjski sud nije raspravio cjelokupni tijek studiranja tužiteljice to se za sada ne može nedvojbeno prihvatiti da zbog toga što ona ima potvrde o statusu redovitog studenta, da se ista ujedno i redovito školuje, a kod neprijeporne činjenice da ponavlja drugu godinu studija. Zbog toga ovaj sud smatra da je u pravu tuženik kada u žalbi tvrdi da nisu jedino potvrde Fakulteta o redovitom studiranju, odnosno o statusu redovitog studenta, jedini i isključivi pokazatelji kojim se utvrđuje i ocjenjuje odlučna činjenica redovitog školovanja studenta u konkretnom slučaju tužiteljice.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1374/05-2 od 25.VIII.2005.

NAČIN ISPUNJAVANJA OBVEZE UZDRŽAVANJA

Način plaćanja obroka uzdržavanja obvezniku uzdržavanja koji je u radnom odnosu

(Čl. 239 st. 1 Obiteljskog zakona - Narodne novine», br. 116/03, 17/04)

Obvezniku uzdržavanja koji je u radnom odnosu određuje se plaćanje obroka dospjelih do zaključenja glavne rasprave u određenim novčanim iznosima, dok se plaćanje budućih novčanih obroka određuje u postotku od plaće.

«Odredbom čl. 239 st. 1 Obiteljskog zakona (dalje: OBZ) propisano je da će sud obvezniku uzdržavanja koji je u radnom odnosu naložiti plaćanje obroka dospjelih do zaključenja glavne rasprave u određenim novčanim iznosima, a plaćanje budućih novčanih obroka odredit će u postotku od plaće i naknade plaće. Ovom odredbom propisano je dakle, da se obvezniku uzdržavanja plaćanje obroka dospjelih do zaključenja glavne rasprave određuje u određenim novčanim iznosima, dok se plaćanje budućih novčanih obroka određuje u postotku od plaće. Pobijanom presudom prvostupanjski sud u toč. IV tako je i odlučio o obvezi uzdržavanja predlagatelja prema mlljt. djeci te u tom dijelu i pravilno primijenio odredbu čl. 239 st. 1 OBZ-a. Međutim, upravo zbog svog pogrešnog tumačenja ove odredbe, a što ispravno ističe žalba, taj već određeni postotak budućih novčanih obroka, ponovno pretvorio u nominalne iznose, a što je i po stajalištu ovog suda protivno cilju i svrsi te zakonske odredbe. Naime, njezin cilj i svrha je u tome da se prvotno utvrđeni nominalni novčani iznosi do zaključenja glavne rasprave, ovisno o njihovoj visini, za buduće obroke uzdržavanja pretvore i odrede u postotak od plaće, to upravo radi toga kako bi se na tako određenim iznosima uzdržavanja, za ubuduće, pratile promjene visine plaće, koju tereti obveza uzdržavanja, a kako to ispravno ističe i žalba. Iz toga proizlazi da takovo određivanje budućih obroka, odnosno ponovno pretvaranje iznosa postotka u nominalni iznos, isključuje i ne dopušta da se ostvari cilj i svrha navedene zakonske odredbe. Nominalni iznos i za buduće obroke uzdržavanja određuje se samo prema odredbi čl. 241 OBZ-a, na prijedlog osobe koja zahtjeva uzdržavanje, a kad sud ocjeni da za to postoje opravdani razlozi, a što nije konkretni slučaj.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 623/05-2 od 28.IV.2005.

NAČIN ISPUNJAVANJA OBVEZE UZDRŽAVANJA

Plaćanje iznosa uzdržavanja na ruke tuženika

(Čl. 238 Obiteljskog zakona - Narodne novine», br. 116/03, 17/04)

Ukoliko je tužiteljici odlukom suda naloženo da plaća mjesečnu obvezu uzdržavanja za zajedničko mlđb. dijete «na ruke» tuženiku, kao ocu i skrbniku koji je dužan izvršavati obiteljsku skrb i brinuti o uzdržavanju zajedničkog mlđb. djeteta, tužiteljica svoju obvezu može izvršavati i na drugi način u skladu sa suvremenim mogućnostima plaćanja novčanih obveza i to putem pošte, tekućih računa ili na štedni račun, s time da je to dužna činiti na način da sa tim novčanim iznosom raspolaže tuženik za uzdržavanje mlđb. djeteta.

«Pobijanim dijelom presude pod toč. III, naložio je prvostupanjski sud tužiteljici mjesečnu obvezu uzdržavanja, time da je određeni iznos uzdržavanja dužna plaćati «na ruke» tuženika. Što se tiče prigovora tužiteljice o samom načinu ispunjenja obveze, koji je sud odredio «na ruke», valja reći da tužiteljica nije dužna na takav način ispunjavati obvezu, već to može činiti i na drugi način u skladu sa suvremenim mogućnostima plaćanja novčanih obvezi putem pošte ili tekućih računa ili na štedni račun, a koji njoj odgovara i pristupačan joj je, time da valja istaknuti da je to dužna činiti na način da sa tim novčanim iznosom raspolaže tuženik. Tuženik je naime nepobijanom toč. III izreke presude određen roditeljem koji će izvršavati sadržaj roditeljske skrbi prema mlljt. Ž., pa je tužiteljica dužna upravo tuženiku kao ocu i skrbniku koji je u okviru izvršavanja obiteljske skrbi dužan brinuti i o uzdržavanju mlljt. djeteta, dužna u skladu sa tom točkom izreke presude omogućiti raspolaganje presuđenim novčanim iznosom za uzdržavanje mlljt. sina.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1508/05-2 od 08.IX.2005.

IMOVINSKI ODNOSI BRAČNIH DRUGOVA – BRAČNA STEČEVINA

Zakonska predmnjeva

(Čl. 249 Obiteljskog zakona - Narodne novine», br. 116/03)

Nakon stupanja na snagu Obiteljskog zakona (NN 116/03) više se ne može raspravljati u kojem omjeru je bračni drug doprinio stjecanju zajedničke imovine, a to iz razloga što vrijedi zakonska predmnjeva da su bračni drugovi suvlasnici na jednake dijelove bračne stečevine, s time da je

sud dužan utvrditi što predstavlja posebnu imovinu pojedinog bračnog druga, a što bračnu stečevinu.

«Bračna stečevina je prema Obiteljskom zakonu (NN 116/03; dalje: OBZ) određena kao imovina koju su bračni drugovi stekli radom za vrijeme bračne zajednice ili imovina koja potječe od te imovine (čl. 248 OBZ-a). Nadalje, prema odredbi čl. 249 OBZ-a bračni drugovi su u jednakim dijelovima suvlasnici imovine koja predstavlja bračnu stečevinu. Upravo zbog toga su stranke suvlasnici na jednake dijelove glede navedenih nekretnina koje predstavljaju bračnu stečevinu, odnosno svaki u 31/80 dijela. Međutim, kako tuženom pripada suvlasnički dio temeljem njegove zasebne imovine od 18,80%, to su stranke konačno suvlasnici cijelih nekretnina i to tužiteljica u 31/80 dijela, a tuženik u 49/80 dijela. Stoga je sud prvoga stupnja zauzeo stajalište da su stranke suvlasnici na jednake dijelove predmetnih nekretnina koje predstavljaju bračnu stečevinu i to svaka u 31/80 dijela, što daje ukupno 62/80 dijela, dok tužitelju posebno još i pripada na ime njegove zasebne imovine 18/80 dijela. Prema tome, nakon stupanja na snagu OBZ-a, kod utvrđivanja suvlasničkih omjera glede bračne stečevine nije odlučno koliko je jedan od bračnih drugova doprinio stjecanju nove imovine. Ovo pogotovo kad se ima u vidu odredba čl. 249 st. 1 OBZ-a kojom je utvrđeno da su bračni drugovi suvlasnici u jednakim dijelovima u bračnoj stečevini koju su stekli radom za vrijeme trajanja bračne zajednice. Stoga je sud prvoga stupnja pravilno postupio kada je tijekom postupka raspravljao i utvrđivao što predstavlja posebnu imovinu tuženika, a što bračnu stečevinu, te je to raspravio i utvrdio, a time da je i valjano obrazložio. Glede podizanja stambenih kredita za koje navodi tuženik u žalbi, valja reći da oni nisu od odlučnog značaja. Ovo pogotovo jer se nakon stupanja na snagu rečenog zakona više ne može raspravljati u kojem omjeru je pojedini bračni drug doprinio stjecanju zajedničke imovine, jer vrijedi zakonska predmnjeva da su bračni drugovi suvlasnici na jednake dijelove bračne stečevine. Drugim riječima, u ovom predmetu je bilo potrebno raspraviti što predstavlja bračnu stečevinu tužiteljice i tuženog, a što njegovu zasebnu imovinu, a što je sud prvoga stupnja i učinio.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1517/05-2 od 10.XI.2005.

IMOVINSKI ODNOSI BRAČNIH DRUGOVA – BRAČNA STEČEVINA

Stečena prava i dužnosti temeljem Zakona o braku i porodičnim odnosima

(Čl. 363 st. 2 Obiteljskog zakona – «Narodne novine», broj 162/98)

Odredba čl. 363 st. 2 Obiteljskog zakona određuje da se danom stupanja na snagu tog Zakona (01.07.1999.g.) ne mijenjaju ona stečena prava i dužnosti koja su nastala temeljem odredbi Zakona o braku i porodičnim odnosima a utvrđena su ili dosuđena odlukom suda, odnosno upravnih tijela u odgovarajućem sudskom ili upravnom postupku.

«Vezano za tvrdnje tužitelja u žalbi, u odnosu na primjenu odredbi Zakona o braku i porodičnim odnosima, radi utvrđenja suvlasničkih dijelova stranaka u zajedničkoj imovini, pored već ukazane činjenice da se sporna nekretnina ne može smatrati zajedničkom imovinom, obzirom da su stranke same utvrdile udjele u toj imovini svaka u ½ dijela, kako to proizlazi iz z.k. izvotka, i obzirom na načelo jedinstvenosti nekretnine, tužitelja valja upozoriti na pogrešno tumačenje odredbe čl. 363 st. 2 Obiteljskog zakona (dalje OBZ). Naime, prema odredbi čl. 363 st. 1 OBZ-a, koju odredbu tužitelj očigledno zanemaruje, odredbe OBZ-a primjenjuju se i na obiteljske odnose koji su nastali prije dana početka primjene OBZ-a, ako navedenim zakonom nije drugačije određeno. OBZ nema posebnih odredbi u odnosu na primjenu njegovih odredbi u odnosu na imovinske odnose bračnih drugova. U smislu odredbe čl. 366 OBZ-a postupci o imovinskim odnosima bračnih i izvanbračnih drugova, koji su pokrenuti prije dana početka primjene OBZ-a, dovršit će se po odredbama Zakona o braku i porodičnim odnosima. Argumentum a contrario, u postupcima o imovinskim odnosima bračnih izvanbračnih drugova koji su pokrenuti nakon stupanja na snagu OBZ-a, u odnosu na primjenu procesnih i materijalnih odredbi, sud je dužan postupat prema odredbama OBZ-a. Budući da nije sporno da je tužba radi utvrđenja bračne stečevine pokrenuta nakon stupanja na snagu OBZ-a, to je sud dužan, u odnosu na imovinske odnose bračnih drugova, odlučivati primjenom odredbi OBZ-a, pa je prvostupanjski sud pravilno, temeljem odredbe čl. 253 OBZ-a, utvrdio da sva imovina koju su tužitelj i tuženica stekli radom za vrijeme trajanja bračne zajednice, predstavlja njihovo suvlasništvo na jednake dijelove, uz nespornu činjenicu da nisu drugačije ugovorili. U odnosu na odredbu čl. 363 st. 2 OBZ-a valja navesti da se prema navedenoj odredbi ne mijenjaju prava i dužnosti koja su stečena po prijašnjim propisima, što znači da se ne mijenjaju ona stečena prava i dužnosti koja su nastala temeljem odredbi Zakona o braku i porodičnim odnosima, a utvrđena su

ili dosuđena odlukom suda, odnosno upravnih tijela u odgovarajućem sudskom ili upravnom postupku.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 836/05-2 od 31.V.2005.

IMOVINSKI ODNOSI BRAČNIH DRUGOVA – BRAČNA STEČEVINA

Ulaganje tužitelja u povećanje imovine tuženika

(Čl. 252 Obiteljskog zakona - Narodne novine», br. 116/03, 17/04)

Činjenica da je tužitelj otplaćivao kredit sredstvima ostvarenim radom, ne upućuje na zaključak da se radi o isključivom ulaganju tužitelja u povećanje imovine tuženika, jer se njegov prihod iz radnog odnosa ne može smatrati njegovom vlastitom imovinom.

«Okolnost da je tužitelj realizirao kredit koji je uložen u podmirenje dijela troškova uvođenja centralnog grijanja, nije od značaja za ocjenu doprinosa tužitelja u povećanje imovine tuženika, budući da tijekom prvostupanjskog postupka nije bilo sporno da je tužitelj otplaćivao kredit sredstvima ostvarenim u radnom odnosu, dakle, radom, a zarada jednog bračnog druga ne može se smatrati posebnom, odnosno vlastitom imovinom tog bračnog druga, budući da vlastitu imovinu u smislu odredbe čl. 257 Obiteljskog zakona (dalje: OBZ) predstavlja imovina koju bračni drug ima u trenutku sklapanja braka, kao i imovina koju je bračni drug stekao tijekom bračne zajednice na pravnom temelju različitom od onog navedenog u čl. 252 istog Zakona, odnosno nasljeđivanjem, darovanjem i sl., dok u smislu odredbe čl. 252 OBZ-a sva imovina koju su bračni drugovi stekli radom za vrijeme trajanja bračne zajednice ili koja potječe iz te imovine, predstavlja bračnu stečevinu. Prema tome, činjenica da je tužitelj otplaćivao kredit sredstvima ostvarenim radom, odnosno iz svojih prihoda iz radnog odnosa, ne upućuje na zaključak da se radi o isključivom ulaganju tužitelja u povećanje imovine tuženika, jer se njegov prihod iz radnog odnosa ne može smatrati njegovom vlastitom imovinom, a osim toga i sam tužitelj je potvrdio činjenicu da obzirom na obvezu otplate kredita nije sudjelovao u podmirenju ostalih troškova zajedničkog domaćinstva,

koje je podmirivala njegova supruga sredstvima ostvarenim u radnom odnosu, kao i njezini roditelji, pa uz činjenicu da su za vrijeme trajanja braka u cijelosti osigurana sredstva za povrat kredita, mora se zaključiti da su tužitelj i kćerka tuženika u jednakom omjeru sudjelovali u ulaganju u povećanje imovine tuženika, zbog čega je prvostupanjski sud, djelomično udovoljivši tužbenom zahtjevu tužitelja, pravilno primijenio i materijalno pravo. Obzirom na utvrđenu visinu ukupnih ulaganja u povećanje imovine tuženika, koja tijekom prvostupanjskog postupka nije niti bila sporna, prvostupanjski sud je pravilno ocijenio neosnovanim zahtjev tužitelja za vraćanje stečenog bez osnove iznad ½ dijela uloženi novčanih sredstava.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1292/05-2 od 22.VIII.2005.

IV NASLJEDNO PRAVO

USMENA OPORUKA

Pravna valjanost usmene oporuke

(Čl. 78 Zakona o nasljeđivanju- «Narodne novine», br. 52/71, 47/78, 56/00)

Ukoliko je oporučitelj u vrijeme sačinjena usmene oporuke, prema nalazu i mišljenju sudskog vještaka bio sposoban za rasuđivanje, a postojale su izuzetne prilike zbog kojih nije mogao sačiniti pismenu oporuku, za pravnu valjanost usmene oporuke u tom slučaju ne utječe okolnost što je oporučitelj uza se imao pismene ljude, naročito zbog činjenice što se zdravstveno stanje oporučitelja nakon sačinjenja usmene

oporuke pogoršalo, te je isti svega nekoliko sati nakon sačinjenja usmene oporuke umro.

«Glede postojanja izuzetnih prilika zbog kojih određena osoba nije u mogućnosti da napravi pismenu oporuku, bitno je utvrditi u kojem se stanju nalazio oporučitelj u času sačinjenja usmene oporuke, i da zbog tih izuzetnih prilika nije bio u stanju sačiniti pismenu oporuku. Prema sudskoj praksi, na pravnu valjanost usmene oporuke ne utječe okolnost što je oporučitelj uza se imao i pismene ljude, pa ni okolnost da je jedna od takvih osoba po obrazovanju pravnik. Naime, obzirom na opisano stanje oporučiteljice u vrijeme sačinjenja usmene oporuke, očigledno da ona nije mogla sačiniti pismenu oporuku, jer, kako proizlazi iz iskaza rečenih svjedoka, oporučiteljica nije bila u stanju ni telefonirati a ni pisati, obzirom da joj se zdravstveno stanje naglo pogoršalo. S druge strane, kada se imaju u vidu naprijed opisane okolnosti pod kojima je sačinjena usmena oporuka, poglavito da je to bilo u petak, poslijepodne, dakle u dane vikenda, time da je prethodila Nova godina, a osim toga, kada se ima u vidu činjenica da se zdravstveno stanje oporučiteljice nakon sačinjenja usmene oporuke pogoršavalo, i da je ona svega nekoliko sati nakon sačinjenja usmene oporuke umrla, po ocjeni ovog suda mora se zaključiti da su u konkretnom slučaju ispunjene sve pretpostavke iz čl. 78 Zakona o nasljeđivanju (dalje: ZN) za pravnu valjanost usmene oporuke. Kao što je već rečeno, usmena oporuka je sačinjena 28. prosinca 2001. g. poslijepodne, dok je svjedok K. M. bio u posjeti kod oporučiteljice, dana 28.12.2001. g. i to prijepodne od 10 do 10,15 sati, onda ovaj svjedok očigledno nije mogao znati kakvo je stanje oporučiteljice bilo poslijepodne u vrijeme sačinjenja usmene oporuke. Ovaj svjedok je izjavio kako je oporučiteljica ležala u krevetu, nesuvislo govorila i da uopće nije bila razgovijetna. Međutim, kada se ima u vidu nalaz i mišljenje rečenog sudskog vještaka, koje je naprijed pobliže opisan, onda se nameće logični zaključak da se u konkretnom slučaju odluka ne može utemeljiti na iskazu svjedoka K. M. Ovo stoga što je rečeni vještak u svojem nalazu i mišljenju istakao da je oporučiteljica u vrijeme sačinjenja oporuke bila sposobna za rasuđivanje, a isto tako, da je mogla u određenim dijelovima dana otežanije i nerazumljivije govoriti, dok bi u drugim periodima dana govorila bolje i razumljivije. Drugim riječima, iskaz svjedoka K.M. je u potpunom proturječju sa nalazom i mišljenjem vještaka, koji je stručna osoba, a koji je svoj nalaz i mišljenje dao na temelju medicinske dokumentacije.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 737/05-2 od 08.IX-2005.

RASKID UGOVORA O DOSMRTNOM UZDRŽAVANJU

Zajednica zajedničkog života

(Čl. 119 st. 2 Zakona o nasljeđivanju- «Narodne novine», br. 48/03 i 163/03)

Činjenica što stranke Ugovora o dosmrtnom uzdržavanju ne žive u zajedničkom domaćinstvu, nije od odlučnog značaja, ukoliko sud utvrdi činjenicu zajedničkog života stranaka na istoj nekretnini, i to u istoj kući u kojoj su samo podijeljene prostorije za zajednički život, te na istom gospodarstvu, na kojem stranke koriste samo odijeljene zgrade iz kojeg razloga je utvrđeno sukladno odredbi čl. 119 st. 2 Zakona o nasljeđivanju, da ugovorne stranke žive zajedno.

«Prije svega valja reći da je prvostupanjski sud svoju odluku o zahtjevu tužitelja utemeljio na odredbi čl. 119 st. 2 Zakona o nasljeđivanju (dalje: ZN) kojom je propisano da ako prema Ugovoru o doživotnom uzdržavanju ugovornici žive zajedno, pa se njihovi odnosi toliko poremete da zajednički život postane nepodnošljiv, svaka strana može tražiti od suda raskid Ugovora. Iznoseći žalbeni razlog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, žalba ističe da prije svega nije na pravila način utvrđena činjenica zajedničkog života stranaka, navodeći da nije nikada «postojala zajednica zajedničkog života». To stoga što su već u trenutku sklapanja predmetnog ugovora parnične stranke živjele u odvojenim domaćinstvima te je svako organiziralo svoj život prema svojim potrebama i navikama, obavljajući sve poslove odvojeno, te tužitelji nikada nisu ni na koji način isticali da bi željeli da postoji takova zajednica između stranaka. Naime, točno je da stranke ne žive u zajedničkom domaćinstvu jer to niti jedna od stranaka tijekom postupka nije tvrdila, a unatoč tome što u toč. I predmetnog Ugovora stoji da u trenutku njegovog zaključenja «ugovaratelji već žive u zajedničkom domaćinstvu», jer iz utvrđenja prvostupanjskog suda utemeljenih na iskazima stranaka proizlazi da stanke u istoj kući koriste zasebne prostorije (kuhinja i sobe) dok ime je zajednička kupaonica i sanitarni čvor, te da I tuženik na dvorištu kuće ima prostoriju u kojoj obavlja svoju obrtničku djelatnost, dok tužitelji imaju gospodarske zgrade u kojima obavljaju svoju poljoprivrednu djelatnost pa da zajedničko domaćinstvo u smislu zajedničke opskrbe, pripremanja hrane i održavanja prostorija ne postoji. Međutim, po ocjeni ovog suda, činjenica da li stranke žive u

zajedničkom domaćinstvu nije odlučna, jer je odlučno to što oni žive zajedno na istoj nekretnini, i to u istoj kući u kojoj su samo podijeljene prostorije za zajednički život, te na istom gospodarstvu u kojem su također prema djelatnosti tužitelja i I tuženika koriste samo odijeljene zgrade, tužitelji za poljoprivredu, a I tuženik za obavljanje djelatnosti svoga obrta. Odredba čl. 119 st. 2 ZN-a kao jedan od uvjeta traži da, prema Ugovoru, ugovornici žive zajedno. Stoga ovaj sud smatra da činjenica što stranke ne žive u zajedničkom domaćinstvu, a kod utvrđene činjenice zajedničkog života na istoj nekretnini, nema utjecaja na pravilnost i potpunost utvrđenog činjeničnog stanja po prvostupanjskom sudu. Naime, iz iskaza svih stranaka, a i saslušanih svjedoka, nedvojbeno proizlazi, a što je odlučno, da stranke kao ugovornici predmetnog Ugovora žive zajedno. Nadalje, ovaj sud smatra da nemaju osnova tvrdnje žalbe o postojanju «lagano poremećenih» odnosa stranaka, nego naprotiv, da je prvostupanjski sud pravilno utvrdio da su odnosi stranaka do te mjere poremećeni da je zajednički život stranaka postao nepodnošljiv. Prema tome ispunjena je i druga pretpostavka iz čl. 119 st. 2 ZN-a za raskid ugovora, a to je poremećenost odnosa stranaka do te mjere da je njihov zajednički život postao nepodnošljiv.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1518/05-2 od 22.IX.2005.

ODGOVORNOST NASLJEDNIKA ZA DUGOVE OSTAVITELJA

Solidarna odgovornost nasljednika za dugove ostavitelja

(Čl. 145 st. 3 Zakona o nasljeđivanju- «Narodne novine», br. 48/03 i 163/03)

Kada ima više nasljednika iza ostavitelja, oni odgovaraju solidarno za dugove ostaviteljeve i to svaki do visine vrijednosti svojeg nasljednog dijela, bez obzira da li je izvršena dioba nasljedstva, iz kojeg razloga nema bitnog utjecaja na odluku o tužbenom zahtjevu tužitelja, činjenica da je tuženik samo jedan od nasljednika u ostavinskom postupku.

«Kako je prema sadržaju rješenja o nasljeđivanju broj O. ___/01-4 od 19. ožujka 2001. g. (list 10 spisa) tuženik jedan od nasljednika svojeg oca S. B., tuženik kao nasljednik u smislu odredbe čl. 145 st. 1 Zakona o nasljeđivanju (dalje: ZN) odgovara za dugove ostavitelja, svojeg pok. oca do visine vrijednosti naslijeđene imovine. Okolnost da je tuženik samo jedan od nasljednika u ostavinskom postupku iza pok. oca nema bitnog utjecaja u odnosu na odluku o tužbenom zahtjevu tužitelja, jer u smislu odredbe čl. 145 st. 3 ZN kad ima više nasljednika oni odgovaraju solidarno za dugove ostaviteljeve i to svaki do visine vrijednosti svojeg nasljednog dijela, bez obzira da li je izvršena dioba nasljedstva. Kada se radi o solidarnoj odgovornosti nasljednika za dugove ostavitelja, to u smislu odredbe čl. 414. st. 1. Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) svaki dužnik solidarne obveze odgovara vjerovniku za cijelu obvezu i vjerovnik može zahtijevati njezino ispunjenje od koga hoće, sve dok ne bude potpuno ispunjena, ali kad jedan dužnik ispuni obvezu, ona prestaje i svi se dužnici oslobađaju, pa je tuženik ovlašten zahtijevati od ostalih nasljednika da mu naknade dio isplaćenog dugovanja ostavitelja koji otpada na svakog nasljednika, budući da se među nasljednicima dugovi dijele razmjerno njihovim nasljednim dijelovima, ako oporukom nije drugačije određeno.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1571/05-2 od 28.X.2005.

V RADNO PRAVO

POSTUPAK U PARNICAMA IZ RADNIH ODNOSA

Parnice iz radnog odnosa

(Glava XXVII Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Spor između radnika i poslodavca u vezi naknade štete zbog ozljede pretrpljene na radu, predstavlja individualni radni spor, odnosno, u procesnom smislu parnicu iz radnih odnosa, zbog čega je sud u postupku u sporovima iz radnog odnosa dužan primjenjivati odredbe Glave XXVII ZPP-a.

«Naime, u Glavi XXVII Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) navedene su odredbe koje se primjenjuju u parnicama iz radnih odnosa, pri čemu iz odredbi navedene Glave proizlazi određena terminološka distinkcija između parnica iz radnih odnosa i sporova iz radnih odnosa, iako se iz odredbi Glave XXVII ne može uopće razabrati koji su to postupci koji se odnose na parnice iz radnih odnosa, a o kojima se to postupcima radi, kada se radi o sporu iz radnih odnosa. Naime, iz odredbe čl. 434 st. 3 ZPP-a vidljivo je jedino to, da u sporu iz radnog odnosa, koji pokreće radnik protiv odluke o prestanku ugovora o radu i u kolektivnim radnim sporovima, se ročište za glavnu raspravu mora održati u roku od 30 dana od dana primitka odgovora na tužbu, pa, dakle, navedenom odredbom nije utvrđeno da se jedino sporovi koje radnik pokreće prestankom ugovora o radu ili kolektivnim radnim sporovima, smatraju sporom iz radnog odnosa, jer se, po ocjeni ovog suda, i navedeni sporovi između radnika i poslodavca u procesnom smislu, smatraju parnicama iz radnih odnosa, pri čemu ni jedna odredba ZPP-a o postupku u parnicama iz radnog odnosa, ne određuje sadržaj pojma «parnica iz radnih odnosa», odnosno «sporova iz radnih odnosa». Zakon o radu (dalje: ZR) priznaje pravo radniku na sudsku zaštitu prava iz radnog odnosa, pri čemu se sudska zaštita prava iz radnog odnosa može odnositi na zaštitu individualnih odnosno kolektivnih prava iz radnog odnosa, što znači, zaštitu onih prava koja proizlaze iz ugovora o radu, odnosno kolektivnih ugovora, uključujući i pravo na naknadu štete koja proizlazi iz postupaka ili propuštanja poslodavca na radu ili u vezi s radom. Prema tome, individualni radni spor uvijek je spor između poslodavca i jednog ili više zaposlenika, u kojem sporu se odlučuje o pravima i obvezama radnika i

poslodavca, među koje obveze poslodavca, nedvojbeno, spada i obveza na naknadu štete uzrokovane radniku na radu ili u vezi s radom, a sukladno odredbi čl. 102 ZR-a. Stoga, po ocjeni ovog suda, a i sukladno opće prihvaćenoj sudskoj praksi, spor između radnika i poslodavca u vezi naknade štete zbog ozljede pretrpljene na radu, predstavlja individualni radni spor, odnosno, u procesnom smislu parnicu iz radnih odnosa, zbog čega je sud u postupku u sporovima iz radnog odnosa dužan primjenjivati odredbe Glave XXVII ZPP-a.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 757/05-2 od 12.V.2005.

NAKNADA PLAĆE

Pravo na naknadu plaće

(Čl. 93 st. 3 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98,17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03)

Ukoliko tužitelj (radnik) nije počeo raditi kod tuženika (poslodavca) na dan koji je ugovoren u ugovoru o radu, sud prvog stupnja dužan je utvrditi da li se u konkretnom slučaju može analogno primijeniti odredba čl. 93 st. 3 Zakona o radu, odnosno da li radniku i u tom slučaju pripada pravo na naknadu plaće.

«Imajući u vidu činjenične navode tužbe, kao i navode odgovora na tužbu tuženika, nespornim se može smatrati činjenica da tužitelj nije započeo s radom kod tuženika 23. studenog 2004. g., koji datum je kao dan otpočinjanja rada tužitelja naznačen u ugovoru o radu. Prema odredbi čl. 93 st. 3 Zakona o radu (dalje: ZR) radnik ima pravo na naknadu plaće za vrijeme prekida rada do kojeg je došlo krivnjom poslodavca ili uslijed drugih okolnosti za koje radnik nije odgovoran. Gramatičkim tumačenjem citirane odredbe može se zaključiti da pravo na naknadu plaće pripada radniku koji već obavlja poslove za poslodavca prema sklopljenom ugovoru o radu, koji zaključak potvrđuje i sadržaj st. 5 iste odredbe, kojim je određeno da ako ovim ili drugim zakonom, drugim propisom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu nije drugačije određeno, radnik ima pravo na naknadu plaće u visini prosječne plaće isplaćene mu u prethodna tri mjeseca. U konkretnom slučaju nije sporno da tužitelj nije započeo s radom kod tuženika, iako je prema sadržaju ugovora o radu, koji je između stranaka sklopljen 23. studenog 2004.g. istog dana trebao otpočeti s radom. Međutim, prema sadržaju odrede čl. 13 st. 1 ZR, radni odnos zasniva se

ugovorom o radu, koji je sklopljen kad su se ugovorne strane suglasile o bitnim sastojcima ugovora, sukladno odredbi čl. 26 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) u vezi sa čl. 10 ZR. Bitni sastojci ugovora o radu propisani su odredbom čl. 17 st. 1 toč. 1- 9 ZR. Među ostalima, ugovorom o radu mora se utvrditi i dan otpočinjanja rada (čl. 17 st. 1 toč. 4 ZR). Dakle, dan sklapanja ugovora o radu i dan otpočinjanja rada ne moraju se poklapati. Ugovorom o radu, sukladno odredbi čl. 13 st. 1 ZR, zasniva se radni odnos, ali se prava i obveze iz tog ugovora počinju ispunjavati stvarnim obavljanjem rada. Dakle, iako ugovor o radu predstavlja konsenzualni ugovor koji nastaje sporazumom ugovornih strana o bitnim elementima ugovora, kada je i zasnovan radni odnos, prava i obveze iz tog ugovora počinju se ispunjavati tek stvarnim otpočinjanjem rada. U pogledu obveze poslodavca na isplatu plaće valja navesti da se u smislu odredbe čl. 90 st. 1 ZR plaća isplaćuje nakon obavljenog rada. Drugim riječima, plaća se isplaćuje unatrag, tj. nakon što je rad obavljen. Imajući u vidu činjenicu da tužitelj uopće nije otpočeo s radom kod tuženika iako je ugovorom o radu određeno da 23.XI.2004.g. započinje s radom, a obzirom na sadržaj odrede čl. 93 st. 3 ZR, za donošenje odluke o tužbenom zahtjevu tužitelja prvostupanjski sud je bio dužan raspraviti i ocijeniti da li je u konkretnom slučaju moguća analogna primjena navedene odredbe. Naime, u konkretnom slučaju se očigledno ne radi o prekidu rada tužitelja kod poslodavca, budući da tužitelj nije niti započeo s radom, pa je bilo nužno utvrditi razloge zbog kojih tužitelj nije započeo s radom u vrijeme određeno ugovorom o radu. Nadalje, radniku pripada pravo na naknadu plaće za vrijeme prekida rada, sukladno odredbi čl. 93 st. 3 ZR, ukoliko je do prekida rada došlo krivnjom poslodavca ili uslijed drugih okolnosti za koje radnik nije odgovoran. Krivnja u smislu odredbe čl. 158 ZOO-a postoji kada je štetnik uzrokovao štetu namjerno ili nepažnjom. Obzirom na sadržaj činjeničnih navoda tužbe u kojima tužitelj navodi da mu tuženik nije osigurao posao, niti ga zvao na posao, bilo je nužno utvrditi da li se radi o krivnji poslodavca tuženika, odnosno da li tužitelj nije otpočeo s radom iz razloga koje se mogu pripisati krivnji tuženika, odnosno njegovoj namjeri ili nepažnji.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 620/05-2 od 26.IV.2005.

OTKAZ S PONUDOM IZMIJENJENOG UGOVORA - SUDSKA ZAŠTITA

Tužba podnesena nakon prekluzivnog roka

(Čl. 133 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98,17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 137/04)

Ukoliko poslodavac otkáže radniku ugovor o radu i istovremeno predloži radniku sklapanje ugovora o radu pod izmijenjenim uvjetima, a radnik prihvati ponudu poslodavca za sklapanje ugovora o radu pod izmijenjenim uvjetima, tada radniku pripada pravo pred nadležnim sudom osporavati dopuštenost otkaza ugovora o radu u roku od 15 dana od dostave odluke poslodavca o zahtjevu radnika za zaštitu prava (koji zahtjev je radnik dužan podnijeti poslodavcu u roku od 15 dana od dana dostave odluke o otkazu ugovora o radu).

«Prema odredbi čl. 121 st. 1 Zakona o radu (NN 137/04; dalje: ZR) odredbe ZR koje se odnose na otkaz, primjenjuju se i na slučaj kada poslodavac otkáže ugovor i istovremeno predloži radniku sklapanje ugovora o radu pod izmijenjenim uvjetima (otkaz s ponudom izmijenjenog ugovora). Ako radnik prihvati ponudu poslodavca prema st. 2 iste odredbe pridržava pravo pred nadležnim sudom osporavati dopuštenost takvog otkaza ugovora. U konkretnom slučaju tužitelj je prihvatio ponudu tuženika za sklapanje ugovora o radu pod izmijenjenim uvjetima 19. kolovoza 2004. g., pa tužitelju u smislu odredbe čl. 121 st. 2 ZR pripada pravo pred nadležnim sudom osporavati dopuštenost otkaza ugovora o radu. U takvom slučaju tužitelj je dužan prethodno zahtijevati zaštitu pred nadležnim tijelom poslodavca, sukladno odredbi čl. 133 st. 4 ZR, budući je prethodno obraćanje poslodavcu sa zahtjevom za zaštitu povrijeđenog prava procesna pretpostavka za ostvarenje prava radnika na sudsku zaštitu. Zahtjev za zaštitu prava tužitelj je bio dužan podnijeti u roku od 15 dana od dana dostave pobijane odluke o otkazu, sukladno odredbi čl. 133 st. 1 ZR, koji zahtjev je tužitelj podnio tuženiku 15. rujna 2004g., dakle, nakon proteka roka od 15 dana, obzirom da mu je odluka o otkazu ugovora o radu dostavljena 19. kolovoza 2004. g. kako je tuženik odluku o zahtjevu tužitelja za zaštitu prava donio 21. rujna 2004.g., koja je dostavljena tužitelju 16. listopada 2004.g., to je tužitelj bio ovlašten zahtijevati zaštitu povrijeđenog prava pred nadležnim sudom u roku od 15 dana od dana dostave odluke tuženika, pa kako je tužitelj tužbu prvostupanjskom sudu podnio tek 23. prosinca 2004.g., to je nedvojbeno da je tužba tužitelja podnesena nakon proteka zakonskog (prekluzivnog) roka od 15 dana iz odredbe čl. 133 ZR, koji rok je tekao od dana dostave tužitelju odluke

tuženika o zahtjevu tužitelja za zaštitu prava i višestruko protekao do podnošenja tužbe, pa je prvostupanjski sud pravilo odbacio tužbu kao nepravovremenu.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 676/05-2 od 02.V.2005.

POSTUPAK PRIJE OTKAZIVANJA

Poništenje upozorenja o obvezama iz radnog odnosa

(Čl. 117 st. 1 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98,17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03)

Radniku ne pripada pravo na sudsku zaštitu prava iz radnog odnosa u smislu odredbe čl. 133 Zakona o radu, zbog izrečenog upozorenja na obveze iz radnog odnosa i mogućnost otkaza od strane poslodavca, a to iz razloga što upozorenje u smislu odredbe čl. 117 st. 1 Zakona o radu nije odluka kojom bi bila povrijeđena prava radnika iz radnog odnosa u smislu mijenjanja sadržaja radnog odnosa ili uskraćivanjem prava radnika koje mu pripada.

«Iako je navedeno obrazloženje stajališta prvostupanjskog suda relativno kratko i općenito, u suštini je prvostupanjski sud tužbu tužitelja za pobijanje upozorenja o obvezama iz radnog odnosa i mogućnosti otkaza od 26. listopada 2005.g. pravilno odbacio, jer tužitelju ne pripada pravo na zaštitu prava iz radnog odnosa u smislu odredbe čl. 133 Zakona o radu (dalje: ZR) zbog izrečenog upozorenja na obveze iz radnog odnosa i mogućnost otkaza. Naime, točno je da je upozorenje na obveze iz radnog odnosa i na mogućnost otkaza ugovora o radu dano tužitelju sukladno odredbi čl. 117 st. 1 ZR-a. U smislu citirane odredbe, prije redovitog otkazivanja ugovora o radu uvjetovanog ponašanjem radnika, poslodavac je dužan radnika pismeno upozoriti na obveze iz radnog odnosa i ukazati mu na mogućnost otkaza za slučaj nastavka kršenja tih obveza. Sudska zaštita prava iz radnog odnosa utvrđena je odredbom čl. 133 ZR-a, prema kojoj odredbi, radnik, koji smatra da mu je poslodavac povrijedio neko pravo iz radnog odnosa, može zahtijevati od poslodavca ostvarenje tog prava, odnosno ukoliko poslodavac ne udovolji tom zahtjevu, može zahtijevati zaštitu povrijeđenog prava pred nadležnim sudom. Iz sadržaja citirane odredbe nedvojbeno se može zaključiti da, u slučaju aktivnog djelovanja poslodavca,

radnik ima pravo na sudsku zaštitu protiv odluke poslodavca koji proizvodi negativni učinak na prava radnika iz radnog odnosa i koja mijenja sadržaj radnog odnosa na štetu radnika, ili mu uskraćuje (odbijanjem zahtijeva) pravo koje mu pripada. Mora se, dakle, raditi o takvoj odluci poslodavca koja neposredno djeluje na prava radnika iz radnog odnosa. U konkretnom slučaju, upozorenje u smislu odredbe čl. 117 st. 1 ZR-a nije odluka kojom bi bila povrijeđena prava radnika iz radnog odnosa u smislu mijenjanja sadržaja radnog odnosa ili uskraćivanjem prava radnika koje mu pripada, jer se radi samo o izjavi – upozorenju, koje nema neposredni pravni učinak i kojom još uvijek nije povrijeđeno ni jedno pravo tužitelja iz radnog odnosa. Takva izjava predstavlja samo zakonsku obvezu poslodavca u slučaju da radnik krši obveze iz radnog odnosa, jer bez takvog upozorenja nisu ispunjene pretpostavke za otkaz ugovora o radu uvjetovanog ponašanjem radnika, a opravdanost takvog upozorenja može se dokazivati u eventualnom sporu pokrenutom protiv odluke o otkazu ugovora o radu.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 989/06-2 od 27.III.20006.

ODGOVORNOST POSLODAVCA ZA ŠTETU UZROKOVANU RADNIKU

Povreda prava radnika na propisani otkazni rok

(Čl. 126 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03)

Kada radnik nije zahtijevao zaštitu svog prava iz radnog odnosa zbog isteka ugovora o radu prije isteka propisanog otkaznog roka u smislu odredbe čl. 126 Zakona o radu, tada radnik nema pravo na naknadu štete (zbog izgubljene zarade), u visini naknade plaće za vrijeme trajanja propisanog otkaznog roka.

«Pretpostavke pod kojima radnik može ostvariti pravo na naknadu štete navedene su u odredbi čl. 102 Zakona o radu (dalje: ZR), pa radnik koji pretrpi štetu na radu ili u vezi s radom može ostvariti od poslodavca pravo na naknadu štete po općim propisima obveznog prava (kriterij krivnje ili kriterij uzročnosti), pri čemu pravo na naknadu štete po općim propisima obveznog prava (kriterij krivnje ili kriterij uzročnosti), pri čemu pravo na naknadu štete koju radnik

pretrpi na radu ili u vezi s radom, se odnosi i na štetu koju je poslodavac prouzročio radniku povredom njegovih prava iz radnog odnosa. Budući da je ugovor o radu otkazan, nedvojbeno, bez propisanog otkaznog roka, to se, također načelno, mora zaključiti da je tuženik na taj način počinio povredu prava tužitelja iz radnog odnosa, ili konkretno, povredu prava na propisani otkazni rok. Razlika u odnosu na utvrđivanje odgovornosti poslodavca na naknadu štete iz stavka 1 i stavka 2 čl. 102 ZR je u tome, što prema stavku 1 navedene zakonske odredbe, poslodavac odgovara prema općim propisima o odgovornosti za štetu, zbog čega je radnik dužan dokazati postojanje svih pretpostavki u vezi odgovornosti poslodavca za štetu koja mu je nastala, dok je smisao odredbe čl. 102 st. 2 ZR-a u tome, da radnik nije dužan posebno dokazivati da je njegov materijalni gubitak (naknada štete) posljedica povrede radnikovih prava iz radnog odnosa od strane poslodavca. Nije sporno da tužitelj, unatoč činjenici da mu ugovor o radu zbog osobno uvjetovanih razloga nije mogao prestati s danom donošenja odluke o otkazu ugovora o radu, nego tek istekom propisanog otkaznog roka, nije zahtijevao zaštitu svog prava na poštivanje otkaznog roka niti kod tuženika kao poslodavca, a niti je zaštitu povrijeđenog prava zahtijevao podnošenjem tužbe sudu u smislu odredbe čl. 126 ZR-a. To znači da radnik, ukoliko mu je povrijeđeno određeno pravo iz radnog odnosa, ostvarenje tog prava mora zahtijevati u sudskom postupku, a sukladno odredbi čl. 126 st. 1 i 2 ZR-a, zbog čega, izvan rokova navedenih u citiranoj odredbi i izvan postupka za zaštitu povrijeđenog prava iz radnog odnosa, sud nije ovlašten u bilo kojem drugom postupku, pa ni kao prejudicijelno pitanje, odlučivati da li je ili nije poslodavac povrijedio koje pravo radnika iz radnog odnosa, jer su rokovi zaštite prava iz radnog odnosa prekluzivne naravi. Da bi radnik mogao ostvariti pravo na naknadu štete u smislu odredbe čl. 102 st. 2 ZR-a, dakle zbog povrede njegovih prava iz radnog odnosa, to je potrebno da radnik, sukladno odredbi čl. 126 ZR-a, zahtijeva zaštitu svog prava iz radnog odnosa, pa kako je tužitelj propustio zahtijevati u sudskom postupku da sud utvrdi da mu je radni odnos kod tuženika prestao prije isteka propisanog otkaznog roka, to tužitelju ne može pripadati ni pravo na naknadu štete u visini naknade plaće za vrijeme trajanja propisanog otkaznog roka. Naime, treba imati u vidu činjenicu da, načelno, radni odnos radnika traje sve do isteka otkaznog roka, zbog čega radniku kroz to vrijeme pripada i pravo na plaću ukoliko je kroz vrijeme otkaznog roka radnik ispunjavao obveze iz radnog odnosa. Kako tužitelj nije radio do isteka otkaznog roka, jer odlukom o otkazu ugovora o radu nije ni utvrđeno njegovo pravo odnosno obveza na poštivanje propisanog otkaznog roka, kako tužitelj nije zahtijevao, ni od poslodavca ni od suda utvrđenje prestanka ugovora o radu istekom propisanog otkaznog roka, obzirom na sadržaj odluke o otkazu ugovora o radu, to se mora zaključiti da je konačnom odlukom poslodavca tužitelju radni odnos prestao dana 14.04.04.g., zbog čega tužitelju ne može pripadati pravo na naknadu plaće (štete) nakon prestanka radnog odnosa.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 577/05-2 od 12.IV.2005.

ODGOVORNOST POSLODAVCA ZA ŠTETU UZROKOVANU RADNIKU

Poslovno uvjetovani otkaz

(Čl. 106 st. 1 al. 1 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03)

Sama činjenica da je tužitelj ostvario pravo na invalidsku mirovinu, a nakon prestanka ugovora o radu zbog poslovno uvjetovanih razloga ne može upućivati na postojanje odgovornosti tuženice na naknadu štete na ime razlike plaće koju bi tužitelj ostvarivao da je ostao u radnom odnosu, iz kojeg razloga je sud dužan utvrditi da li postoji relevantna uzročna veza između prestanka ugovora o radu tužitelja kod tuženice i priznanja prava na invalidsku mirovinu zbog profesionalne bolesti, te time i odgovornost tuženice za naknadu štete koju tužitelj trpi zbog razlike između plaće koju bi ostvarivao kod tuženice i visine invalidske mirovine.

«Valja napomenuti da je, prema odredbi čl. 102 st. 1 Zakona o radu (dalje: ZR), poslodavac dužan, ako radnik pretrpi štetu na radu ili u vezi s radom, istu naknaditi po općim propisima obveznog prava. Isto tako, i prema odredbi čl. 15 Zakona o zaštiti na radu poslodavac odgovara zaposleniku za štetu uzrokovanu ozljedom na radu, profesionalnom bolešću ili bolešću u svezi s radom, po načelu objektivne odgovornosti (uzročnosti), a prema općim propisima obveznog prava. Prvostupanjski sud nije uočio da je tužitelju ugovor o radu otkazan zbog gospodarskih, tehničkih i organizacijskih razloga (poslovno uvjetovan otkaz), pri čemu se iz obrazloženja odluke o otkazu ugovora o radu od 26. veljače 2004. g. može zaključiti da je, zbog gospodarskih, tehničkih i organizacijskih razloga prestala potreba za radom radnika, da tuženica nije u mogućnosti osposobiti tužitelja za rad na nekim drugim poslovima, pri čemu se također može utvrditi da se tužitelj odrekao prava na otkazni rok i da je tužitelju priznato pravo na otpremninu u iznosu od 180.000,00 kn. Iz obrazloženja odluke o otkazu ugovora o radu ne može se utvrditi da bi odluka o otkazu ugovora o radu iz poslovno uvjetovanih razloga imala bilo kakve veze sa eventualno smanjenom radnom sposobnosti tužitelja, uzrokovanom profesionalnom bolešću, niti činjenica da tuženica nije imala mogućnosti zaposliti tužitelja na radnom mjestu koje odgovara njegovoj smanjenoj radnoj sposobnosti. Prema tome, uzročna veza između naknade štete zatražene tužbenim zahtjevom tužitelja, bila bi neprijeporna da je tužitelju ugovor o radu otkazan temeljem odredbe čl. 78 ZR-a, odnosno čl. 106 st. 1 al. 2 ZR-a (osobno uvjetovan otkaz), odnosno da je tužitelju ugovor o radu prestao dostavom pravomoćnog rješenja o mirovini zbog

opće nesposobnosti za rad, na koje rješenje se prvostupanjski sud poziva, kao, očigledno jedinom dokazu o postojanju uzročne veze između utvrđene nesposobnosti za rad i profesionalne bolesti tužitelja. Obzirom da je ugovor o radu tužitelja kod tuženice prestao temeljem poslovno uvjetovanog otkaza, zbog gospodarskih, tehničkih i organizacijskih razloga, a zbog kojih je prestala potreba za radom tužitelja, postavlja se opravdanim pitanje, postoji li uopće relevantna uzročna veza između prestanka ugovora o radu tužitelja kod tuženice i priznanja prava na invalidsku mirovinu zbog profesionalne bolesti, te time i odgovornost tuženice za naknadu štete koju tužitelj trpi zbog razlike između plaće koju bi ostvarivao kod tuženice i visine invalidske mirovine. Naime, po ocjeni ovog suda, takva odgovornost tuženice postojala bi kada bi tužitelj, izvjesno, po redovitom tijeku stvari, ostvarivao plaću na radnom mjestu kod tuženice, a koju nije u mogućnosti ostvarivati zbog posljedica smanjenja radne sposobnosti koju je prouzročila profesionalna bolest tužitelja, i zbog koje je tužitelj ostvario pravo na invalidsku mirovinu prema propisima invalidskog i mirovinskog osiguranja. Stoga bi naknada štete, nedvojbeno, pripadala tužitelju zbog razlike u primanjima između invalidske mirovine i plaće koju bi ostvarivao do donošenja odluke o poslovno ili osobno uvjetovanom otkazu, ako je otkaz uslijedio zbog nemogućnosti raspoređivanja tužitelja na rad na neke druge poslove, a koja nemogućnost raspoređivanja je u uzročnoj vezi sa smanjenjem radne sposobnosti za koju odgovara poslodavac. «

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1420/05-2 od 16.VIII.2005.

ODGOVORNOST POSLODAVCA ZA ŠTETU UZROKOVANU RADNIKU

Naknada štete zbog izgubljene zarade

(Čl. 13 Pravilnika o radnoj knjižici – «Narodne novine», br. 14/96)

Poslodavac ne odgovara radniku za štetu zbog izgubljene zarade, ukoliko je na zahtjev radnika sporazumno raskinuo ugovor o radu radi odlaska u mirovinu, na koju tuženik u trenutku raskida ugovora o radu nije imao uvjeta zbog pogrešno upisanih podataka o ostvarenom stažu mirovinskog osiguranja u radnoj knjižici, a to iz razloga što je za pogrešan upis radnog staža u radnu knjižicu nadležan prethodni poslodavac radnika.

«Naime, iz radne knjižice tuženik, u koju je prvostupanjski sud izvršio uvid, prvostupanjski sud je i sam mogao zaključiti, a to proizlazi i iz obračuna radnog staža sačinjenog od strane nadležnog službenika HZMO-a, da je tužitelju trajanje radnog staža u Osnovnoj školi K. upisano u trajanju od 01.11.1964. g. do 31.08.1967.g., a što je obračunato kao trajanje zaposlenja od 3 godine, 6 mjeseci i 10 dana, umjesto da je upisano trajanje radnog staža od 2 godine i 10 mjeseci. Jasno je da je tužitelj, na kojeg se upisani radni staž odnosi, mogao i trebao biti svjestan da je u navedenoj osnovnoj školi proveo manje od 3 školske godine, a ne više od 3,5 kalendarskih godina. Isto je tako jasno da je tužitelj tijekom radnog vijeka bio u situaciji, a mogao je, posebno prije podnošenja zahtjeva za sporazumni raskid radnog odnosa, radi odlaska u mirovinu, provjeriti podatke o svom radnom stažu, odnosno stažu mirovinskog osiguranja, po potrebi i obraćanjem (pravovremenim) nadležnom zavodu za mirovinsko osiguranje. Potpuno opravdano tuženik tijekom prvostupanjskog postupka i u žalbi ističe da je za upis radnog staža, odnosno staža osiguranja, u radnu knjižicu, nadležan poslodavac na kojeg se konkretan upis odnosi, kako to određuje i čl. 13 Pravilnika o radnoj knjižici (NN 14/96). Dakle, tim je propisom, kojim je određeno tko je odgovoran za njihovu točnost, prema tome za sadržaj tih podataka odgovoran je navedeni raniji poslodavac tužitelja, a i tužitelj koji ili nije provjeravao točnost tih podataka, ili je eventualno pristao na njihovu netočnost (temeljem njih upisan mu je duži radni staž i staž osiguranja od stvarnog). Upravo se čitava sporna dužina trajanja ukupnog radnog staža tužitelja za ostvarenje prava na prijevremenu mirovinu (nedostatan staž) odnosi na sadržaj tog pogrešnog upisa. Točno je da su i zaposlenici tuženika mogli i trebali pažljivije kontrolirati sadržaj upisa radnog staža u tužiteljevoj radnoj knjižici te i sami biti precizniji u obračunu ukupne količine radnog staža, odnosno upisu vlastitih podataka. Međutim, njihova odgovornost za nastalu situaciju nije izravna, nego se nastala situacija temelji prvenstveno na greškama pri upisu radnog staža i staža osiguranja ranijeg poslodavca, dakle radi se o podacima koji se ne tiču izravno konkretnog radnog odnosa stranaka, a podaci o radnom stažu tuženika kod tužitelja, koji su upisani uz određene nepreciznosti i greške, nisu izravno prouzročili nastalu štetu tužitelju. Dakle, osnova stavljanja tužiteljeva zahtjeva za odlazak u prijevremenu mirovinu temeljila se na njegovoj stvarnoj zabludi o ispunjenju uvjeta za prijevremenu mirovinu ili njegovom prihvaćanju sadržaja pogrešnog upisa, koji mu je, eventualno odgovarao radi mogućnosti ranije realizacije predmetnog prava. No, da bi zabluda bila ispričiva potrebno je da je osoba koja je u zabludi postupala s pažnjom koja se u prometu zahtijeva (čl. 61 st. 2 ZOO-a). Po ocjeni ovog suda ne može se raditi o ispričivoj zabludi kada netko ne uočava pogrešnost podataka o svom radnom stažu uz razliku od 10 mjeseci, a u situaciji kada je dio tog radnog staža stvarno iznosio manje od 3 godine. Uz to kada bi i bio doveden u takvu situaciju, u odnosu prema tužitelju, za nju bi bio odgovoran (prvenstveno) onaj tko je, svojom radnjom, tužitelja u takvu zabludu doveo, a to je raniji poslodavac tj. osnovna

škola K. Radi navedenog osnovano tuženik tvrdi da on nije odgovoran za štetu koja je radi preranog raskida Ugovora o radu s tuženikom, uslijed tužiteljeve odgovarajuće dispozicije nastala tužitelju, a radi koje štete je tužitelj utužio tuženika. Dakle, tuženik nije počinio štetnu radnju, koja je uzrok nastaloj zabludi, a propusti tuženika u realizaciji sporazumnog raskida Ugovora o radu nisu neposredni uzrok nastanka štete.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 627/05-2 od 21.VI.2005.

ODGOVORNOST POSLODAVCA ZA ŠTETU UZROKOVANU RADNIKU

Naknada štete zbog profesionalne bolesti

(Čl. 200 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Jedini oblik nematerijalne štete koji može biti u uzročnoj vezi sa profesionalnom bolešću jesu duševni bolovi zbog smanjenja životne aktivnosti i to samo ako profesionalna bolest ima za posljedicu određeno smanjenje opsega životne aktivnosti osobe kod koje je utvrđeno profesionalno oboljenje.

«Nema dvojbe da profesionalna bolest može biti uzrokom nastanka nematerijalne i materijalne štete, pri čemu, imajući u vidu nastanak profesionalne bolesti, ovaj sud smatra da, jedini oblik nematerijalne štete koji može biti u uzročnoj vezi sa profesionalnom bolešću, jesu duševni bolovi zbog smanjenja životne aktivnosti, ukoliko profesionalna bolest ima za posljedicu određeno smanjenje opsega životne aktivnosti osobe kod koje je utvrđeno profesionalno oboljenje. Ostali priznati oblici nematerijalne štete, čiju naknadu je tužitelj zahtijevao tužbenim zahtjevom, a to su fizički bolovi i strah, a kako to proizlazi iz stilizacije odredbe čl. 200 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO), te po svojoj prirodi i svrsi naknade, očigledno mogu biti vezani isključivo uz nastanak tjelesne ozljede, jer se fizička bol javlja kao zaštitni mehanizam tijela, ako refleksno reagiranje nakon ozljede tijela radi uklanjanja bolnog podražaja. Stoga se i naknada štete s te osnove može dosuditi samo ako jačina i trajanje fizičkih bolova, te ostale okolnosti konkretnog slučaja, opravdavaju dosuđenje takve naknade. Naknada štete s osnove pretrpljenih fizičkih bolova dosuđuje se pritom samo za one fizičke bolove koje oštećena osoba trpi od

zadobivanja tjelesne ozljede pa do završenog liječenja, a fizički bolovi, ukoliko su prisutni i nakon završenog liječenja, dosuđuju se kao naknada štete s osnove smanjene životne aktivnosti, ukoliko utječu na smanjenje životne aktivnosti. Budući da tužitelj nije zadobio ozljedu na radu, to mu u smislu odredbe čl. 200 ZOO-a ne pripada ni pravo na naknadu štete s osnove pretrpljenih fizičkih bolova, odnosno pretrpljenog straha, jer navedeni oblici štete kao osnova za dosuđenje naknade, nisu trajnog karaktera, zbog čega se njihov nastanak ne može vezati uz pojavu profesionalne bolesti. Kako se i naknada materijalne štete zbog potrebe tuđe pomoći i njege može priznati samo u odnosu na onu pomoć koja je bila nužna i potrebna neposredno oštećenoj osobi zbog zadobivene ozljede, a čiji se početak i kraj mogu odrediti, to ovaj sud smatra da profesionalna bolest tužitelja ne može biti osnova za naknadu štete s osnove tuđe pomoći i njege.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 672/05-2 od 26.IV.2005.

KOLEKTIVNI UGOVORI

Povećanje (usklađivanje) plaće temeljem Kolektivnog ugovora

(Čl. 99 st. 2 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Prilikom rješavanja spornog odnosa temeljem Kolektivnog ugovora, a radi neodređenosti odredbe Kolektivnog ugovora na koju se tužitelj poziva, sud je, bez obzira na pasivno držanje tuženika, dužan postupiti u smislu odredbe čl. 99 st. 2 Zakona o obveznim odnosima i istražiti zajedničku namjeru ugovornih strana, odnosno zatražiti tumačenje sporne odredbe od Zajedničke komisije za tumačenje zajedničke volje sudionika tog ugovora.

«Međutim, tumačenje prvostupanjskog suda u odnosu na primjenu odredbe čl. 57 st. 2 Kolektivnog ugovora ovaj sud ne prihvaća pravilnim. Naime, odredbe čl. 57 st. 2 Kolektivnog ugovora glasi: «Ukoliko dođe do promjene za vrijeme primjene ovog Kolektivnog ugovora (inflacija, porast troškova života, porast društvenog proizvoda) plaća iz st. 1 ovog članka uskladit će se s tim promjenama.» Prema ocjeni ovog suda citirana odredba Kolektivnog ugovora nije jasno određena, jer se nabrajaju parametri temeljem kojih se, u slučaju promjena, usklađuje plaća, međutim, navedena odredba ne precizira

način izračuna, odnosno način usklađenja plaće s promjenama nabrojanih parametara. Obzirom na nedovoljno jasnu odredbu Kolektivnog ugovora na kojoj se temelji tužbeni zahtjev tužitelja, prvostupanjski sud je prilikom tumačenja sporne odredbe Kolektivnog ugovora bio dužan uzeti u obzir odredbu čl. 99 st. 2 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO), budući da se u smislu odredbe čl. 10 Zakona o radu (dalje: ZR) na sklapanje, valjanost, prestanak ili drugo pitanje u vezi s ugovorom o radu, kolektivnim ugovorom uli sporazumom sklopljenim između Radničkog vijeća i poslodavca, a koje nije uređeno Zakonom o radu ili drugim zakonom, primjenjuju u skladu s naravi tog ugovora opći propisi obveznog prava. U smislu odredbe čl. 99 st. 2 ZOO-a pri tumačenju spornih odredbi ne treba se držati doslovnog značenja upotrijebljenih izraza, već treba istražiti zajedničku namjeru ugovaratelja i odredbu tako razumjeti kako to odgovara načelima obveznog prava. Kako se prema ocjeni ovoga suda sporna odredba Kolektivnog ugovora ne može protumačiti jednoznačno, prvostupanjski sud je pogrešno prihvatio obračun vještaka u pogledu povećanja plaće tužitelja u utuženom razdoblju prema zbroju svih parametara nabrojanih u odredbi čl. 57 st. 2 Kolektivnog ugovor, držeći se načela in favorem laboratoris, obzirom na pasivno držanje tuženika u postupku, jer navedena okolnost ne isključuje dužnost suda da postupi u smislu odredbe čl. 99 st. 2 ZOO-a i istraži zajedničku namjeru ugovornih strana, zbog čega je prvostupanjski sud bio dužan zatražiti tumačenje sporne odredbe Kolektivnog ugovora od strane Zajedničke komisije za tumačenje takvih odredbi Kolektivnih ugovora, na što upućuje odredba čl. 143 Kolektivnog ugovora. Naime, iz sadržaja odredbe čl. 143 Kolektivnog ugovora proizlazi da su stranke Kolektivnog ugovora osnovale Zajedničku komisiju koja će tumačiti odredbe i pratiti njegovu primjenu, slijedom čega se može zaključiti da Kolektivni ugovor upućuje na potrebu autentičnog tumačenja njegovih odredbi od strane Zajedničke komisije za tumačenje odredbi Kolektivnog ugovora. Prema ocjeni ovog suda u rješavanju spornog odnosa temeljem Kolektivnog ugovora treba koristiti mehanizme predviđene tim Kolektivnim ugovorom u istraživanju zajedničke volje ugovornih strana prilikom sklapanja tog Kolektivnog ugovora.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1440/05-2 od 05.IX.2005.

VI PARNIČNI POSTUPAK

APSOLUTNA NENADLEŽNOST

Pravo na prioritetnu koncesiju

(Čl. 67 Zakona o poljoprivrednom zemljištu – «Narodne novine», br. 66/01 i 87/02)

Sud nije ovlašten donijeti odluku kojom se određenoj pravnoj osobi utvrđuje pravo na prioritetnu koncesiju, iz razloga što je Zakonom o poljoprivrednom zemljištu propisano da je Vlada Republike Hrvatske ovlaštena pravnim osobama dati poljoprivredno zemljište u prioritetnu koncesiju, neposrednom pogodbom, ukoliko su ispunjene zakonom propisane pretpostavke.

«Naime, prema čl. 67 iz Zakona o izmjeni Zakona o poljoprivrednom zemljištu (NN 87/02) od 23. srpnja 2002.g., Vlada Republike Hrvatske će pravnim slijednicima prijašnjih društvenopravnih osoba na njihov zahtjev dati poljoprivredno zemljište u prioritetnu koncesiju neposrednom pogodbom u površini za koju dostave dokaz da su stekli kupnjom od fizičkih osoba, a u skladu s programom raspolaganja poljoprivrednim zemljištem. Prema toj zakonskoj odredbi dokazom o kupnji smatra se kupoprodajni ugovor. Nadalje, osobe iz st. 1 citiranog članka, dužne su zahtjev s potrebnom dokumentacijom dostaviti Ministarstvu poljoprivrede i šumarstva do 01. listopada 2002.g., time da istekom navedenog roka prednje osobe gube pravo stjecanja koncesije neposrednom pogodbom. Pravilno je stoga sud prvoga stupnja zaključio da samo Vlada Republike Hrvatske može dati poljoprivredno zemljište u prioritetnu koncesiju neposrednom pogodbom, naravno pod uvjetom da su ispunjene sve zakonom propisane pretpostavke za davanje prioritetne koncesije neposrednom pogodbom. Obzirom da je jedino prema citiranoj zakonskoj odredbi Vlada RH ovlaštena davati u prioritetnu koncesiju poljoprivredno zemljište neposrednom pogodbom, i to sukladno odredbama Zakona o poljoprivrednom zemljištu (NN 66/01 i 87/02), to je sud prvoga stupnja pravilno zaključio da nije stvarno nadležan za postupanje u ovom sporu. Naime, po logici stvari, obzirom da je Vlada RH ovlaštena davati u prioritetnu koncesiju poljoprivredno zemljište neposrednom pogodbom, nameće se slijedom toga logičan zaključak da o takvoj prioritetnoj koncesiji nije ovlašten odlučivati sud,

odnosno donositi deklaratornu presudu kojom bi utvrdio da pojedinoj pravnoj osobi pripada navedeno pravo.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1031/06-2 od 03.IV.2006.

APSOLUTNA NADLEŽNOST U ODNOSU NA DJELOKRUG OSTALIH DOMAĆIH TIJELA

Provođenje ovrhe na nekretninama

(Čl. 154 Općeg poreznog zakona – «Narodne novine», br. 127/00, 86/01, 150/02-pročišćeni tekst)

Prijedlog za ovrhu na nekretninama podnosi temeljem odredbe čl. 154 Općeg poreznog zakona porezno tijelo, iz kojeg razloga je za provođenje ovrhe, odnosno provođenje parničnog postupka, obzirom na podneseni prigovor tuženika protiv rješenja o ovrsi, nadležan općinski (redovan) sud.

«Na kraju tuženika valja upozoriti, a obzirom na prigovor iznesen u žalbi da prvostupanjski sud nije nadležan za postupanje u ovom predmetu, jer se radi o upravnoj stvari, da je u konkretnom slučaju postupak pokrenut podnošenjem prijedloga za ovrhu na nekretninama tuženika, a na temelju vjerodostojne isprave, pa je povodom podnesenog prigovora tuženika protiv rješenja o ovrsi prvostupanjskog suda od 01. ožujka 1999. g., prvostupanjski sud donio rješenje kojim je stavio izvan snage rješenje o ovrsi, ukinuo sve provedene radnje i odredio da će se postupak nastaviti kao u povodu prigovora protiv platnog naloga, sukladno odredbi čl. 54 st. 2 Ovršnog zakona (dalje: OZ). Kako je odredbom čl. 54 st. 2 OZ-a određen postupak u povodu prigovora izjavljenog protiv rješenja o ovrsi donesenog na temelju vjerodostojne isprave, to se ovaj postupak mora voditi kao postupak u povodu prigovora protiv platnog naloga, zbog čega tuženik neutemeljeno ističe u žalbi da za suđenje u ovom postupku nije nadležan redovni sud. Pritom valja ukazati na odredbu čl. 154 Općeg poreznog zakona, kojim je određeno da prijedlog za ovrhu na nekretninama podnosi porezno tijelo nadležnom sudu, zbog čega je tužitelj bio ovlašten pokrenuti postupak ovrhe na nekretninama obzirom na podneseni prigovor tuženika protiv rješenja o ovrsi, postupak se nastavlja u parnici, kao povodom prigovora protiv platnog naloga, sukladno odredbi čl. 54 st. 2 OZ-a.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1269/05-2 od 03.X.2005.

APSOLUTNA NENADLEŽNOST

Nekretnine – javno dobro u općoj upotrebi

(Čl. 22. st. 2 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96)

Kada se radi o sporu u svezi nekretnina koje su javno dobro u općoj upotrebi tada za odlučivanje nije nadležan sud, budući se ne radi o građanskopravnom odnosu, već je nadležno upravno tijelo a to iz razloga jer se radi o upravnom odnosu.

«Kada se ima u vidu zemljišnoknjižno stanje u odnosu na navedene nekretnine, a koje proizlazi iz izvotka iz zemljišne knjige koji se nalaze na listu 31 i 32, onda je očigledno da se u konkretnom slučaju radi o nekretninama koje su javno dobro u općoj upotrebi. Rješavanje sporova u povodu korištenja javnog dobra na spada u sudsku nadležnost nego pred upravne organe, a protiv njihovih rješenja može se pokrenuti i upravni spor. Obzirom da se u konkretnom slučaju radi o nekretninama koje su javno dobro u općoj upotrebi, to sud nije nadležan za odlučivanje o prijedlogu predlagatelja osiguranja za izdavanje privremene mjere, odnosno da se protivniku osiguranja zabrani ometanje i poduzimanje radnji predlagatelja osiguranja u svezi sa realizacijom naprijed citiranih ugovora o građenju. Naime, ako netko neosnovano zadire u javno dobro, tada se ne radi o građanskopravnom odnosu, već o upravnom odnosu, a za koji nije nadležan niti jedan sud.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1710/05-2 od 14. XI.2005.

STVARNA NADLEŽNOST TRGOVAČKIH SUDOVA

Spor o isplati premije osiguranja po polici o osiguranju imovine

(Čl. 34b st. 1 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Kada se radi o sporu radi isplati premije osiguranja po polici o osiguranju imovine, a ugovor o osiguranju sklopila su dva trgovačka društva u obavljanju djelatnosti koja čini predmete njihovog poslovanja, tj.

koja je u vezi s tim djelatnostima, tada je za postupanje po tužbi tužitelja nadležan trgovački sud.

«Oglasivši se stvarno nenadležnim za postupanje po tužbi tužitelja «XX» d.o.o., protiv tuženika «YY» d.d., radi naknade štete (?), prvostupanjski sud smatra da se radi o sporu između stranaka koji proizlazi iz trgovačkog ugovora, tj. police osiguranja kojom je osigurana imovina tužitelja i to cjelokupna oprema i zalihe u trgovinama, a koja polica je sklopljena između dviju pravnih osoba koje obavljaju gospodarsku djelatnost, zbog čega je, po stajalištu prvostupanjskog suda, u smislu odredbe čl. 34b st. 1 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP), za postupanje po tužbi tužitelja stvarno i mjesno nadležan Trgovački sud u Zagrebu. Obzirom na sadržaj žalbe, valja ponoviti da se u konkretnom slučaju ne radi o sporu o naknadi štete, nego o sporu o isplati premije osiguranja po polici o osiguranju imovine sklopljenog između tužitelja i tuženika 19. siječnja 2005. g., pa se dakle, mora zaključiti da su u ovom postupku stranke trgovačka društva, dakle, osobe koje obavljaju trgovačku djelatnost u smislu odredbe čl. 2 st. 4 Zakona o trgovačkim društvima (dalje: ZTD) a kako su ugovor o osiguranju sklopila dva trgovačka društva u obavljanju djelatnosti koja čini predmete njihovog poslovanja, odnosno koja je u vezi s tim djelatnostima, to je pravilno prvostupanjski sud zaključio da sporni odnos stranaka proizlazi iz trgovačkog ugovora, zbog čega je, u smislu odredbe čl. 34b st. 1 ZPP-a, za postupanje po tužbi tužitelja stvarno i mjesno nadležan Trgovački sud u Zagrebu.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 2001/05-2 od 19.XII.2005.

STVARNA NADLEŽNOST TRGOVAČKIH SUDOVA

Odgovornost članova uprave trgovačkog društva za obveze trgovačkog društva

(Čl. 34 b toč. 4 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Ukoliko je tužba tužitelja podnijeta protiv tuženih, kao članova uprave trgovačkog društva te se ista odnosi se na njihovu odgovornost kao članova uprave trgovačkog društva za obveze trgovačkog društva, tada je

za takav spor temeljem čl. 34 b toč. 4 Zakona o parničnom postupku, stvarno nadležan trgovački sud.

«Pobijanim rješenjem prvostupanjski sud se oglasio stvarno nenadležnim, zauzevši stajalište da je za postupanje u predmetnom sporu, u kojem je tužitelj zatražio naknadu štete od tuženih kao članova trgovačkog društva «MC» d.o.o. L. predstavlja spor o odgovornosti tuženih kao članova trgovačkog društva (članova uprave trgovačkog društva) za obveze trgovačkog društva pa je za suđenje temeljem čl. 34 b toč. 4 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) nadležan trgovački sud. Odredbom čl. 34 b toč. 4 ZPP-a propisano je da trgovački sudovi u parničnom postupku sude sporove o odgovornosti člana trgovačkog društva, člana uprave ili nadzornog odbora trgovačkog društva za obveze trgovačkog društva. U konkretnoj pravnoj stvari tužitelj je podnio tužbu protiv I. i II. tuženih kao članova uprave društva «MC» d.o.o. L, što proizlazi iz prijave upisa u sudski registar Trgovačkog suda u V., a temeljem odredbi čl. 10 st. 3 i 4 Zakona o trgovačkim društvima (NN 111/932, 34/99, 121/99, 52/00 i 118/03; dalje: ZTD). Kako su za takve sporove o odgovornosti člana trgovačkog društva, konkretno, članova uprave navedenog trgovačkog društva, a za obveze trgovačkog društva, nadležni za suđenje temeljem čl. 34 b toč. 4 ZPP-a trgovački sudovi, to se prvostupanjski sud u skladu s odredbom čl. 17 st. 1 ZPP-a pravilno i po stajalištu ovog suda oglasio stvarno nenadležnim te u skladu s odredbom čl. 21 st. 1 istog Zakona odlučio da će po pravomoćnosti rješenja predmet ustupiti Trgovačkom sudu u V. kao stvarno nadležnom sudu.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1267/05-2 od 21.VI.2005.

STVARNA NADLEŽNOST OPĆINSKIH SUDOVA

Ovrha na temelju ovršne javnobilježničke isprave

(Čl. 16 st. 1 toč. k Zakona o sudovima – «Narodne novine» br. br. 3/94, 75/95, 100/96, 131/97, 129/00, 67/01, 5/02, 101/03-vjerodostojno tumačenje, 117/03, 17/04 i 141/04)

Kada se ovršni postupak vodi na temelju prijedloga za ovrhu temeljem ovršne javnobilježničke isprave za čije rješavanje nije ustanovljena nadležnost trgovačkog suda, stvarno je nadležan općinski sud, iz razloga što trgovački sudovi odlučuju samo o ovršnim sudskim odlukama

i ovršnim sudskim nagodbama a ne i o ovršnim javnobilježničkim ispravama (bez obzira što su stranke ugovora pravne osobe i što predmet obveze spada u trgovačku djelatnost ovrhovoditelja).

«Predmetna ovrha je ovrha na osnovu javnobilježničke isprave; za određivanje provođenja ovrhe na osnovu javnobilježničkih isprava nije temeljem izričite zakonske odredbe ustanovljena nadležnost trgovačkog suda pa postupanje u takvom predmetu, dakle u konkretnom predmetu, u smislu opće odredbe (o generalnoj nadležnosti općinskih sudova u predmetima o građanskopravnim zahtjevima koji nisu stavljeni u djelokrug nekog drugog suda ili javnog bilježnika) o nadležnosti općinskog suda, spada u nadležnost općinskog suda (stvarnu). Naime, stvarnu nadležnost općinskih sudova, i trgovačkih sudova, osim Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) propisuje i Zakon o sudovima, koji cjelovitije propisuje pitanje stvarne nadležnosti tih sudova osobito za postupak ovrhe. Tim Zakonom, i to upravo odredbama na koje se ovrhovoditelj u žalbi poziva, određena je nadležnost trgovačkih sudova u postupcima ovrhe, ali samo onih odluka koje su donijeli ti sudovi u prvom stupnju i koji su nastali povodom izvršenja tih odluka (čl. 19 st. 1 toč. 5 Zakona o sudovima) odnosno u smislu čl. 19 st. 6 Zakona o sudovima određuju i provode ovrhu na temelju vjerodostojne isprave u pravnim stvarima u kojim su nadležni prema čl. 19 st. 1 toč. 1 Zakona o sudovima. Točno je da u određenju nadležnosti trgovačkih sudova u ovršnim postupcima Zakon o sudovima ne spominje ovrhu temeljem javnobilježničkog akta, radi čega, obzirom da je predmetna ovrha zasnovana upravo na takvoj vrsti ovršne isprave, određenje i provođenje ovrhe spada u nadležnost općinskog suda prema odredbi čl. 16 st. 1 toč. k Zakona o sudovima.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 556/05-2 od 09.VI.2005.

STVARNA NADLEŽNOST OPĆINSKIH SUDOVA

Naplata dospjelih doprinosa za zdravstveno osiguranje

(Čl. 37 Ovršnog zakona - «Narodne novine», 57/96, 29/99, 42/00, 173/03)

Ovrhovoditelj – Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje odnosno njegovi područni uredi, može tražiti prisilnu naplatu dospjelih a neplaćenih

doprinosa za zdravstveno osiguranje uz pripadajuću kamatu i na temelju vjerodostojne isprave.

«Prema tome, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju (NN 10/99) propisano je na koji način Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, odnosno njegovi područni uredi prisilnim putem naplaćuju dospjele, a neplaćene doprinose za zdravstveno osiguranje. Prema tome, pogrešno je stajalište suda prvoga stupnja da je ovrhovoditelj trebao u konkretnom slučaju najprije izdati platni nalog za naplatu dospelih doprinosa za zdravstveno osiguranje s pripadajućom kamatom, uz pouku da ovršenica može u roku od 8 dana od dana dostave platnog naloga izjaviti prigovor, a ako bi izjavila prigovor, da je tada ovrhovoditelj bio dužan podnijeti tužbu radi naplate zdravstvenih doprinosa. Valja reći da rješenje ovrhovoditelja izdano od strane ovrhovoditelja sukladno čl. 6 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju (NN 10/99) predstavlja ovršnu ispravu u smislu odredbe čl. 22 st. 2 Ovršnog zakona (dalje: OZ). S druge strane, po ocjeni ovog suda nema nikakve zapreke da ovrhovoditelj može tražiti prisilnu naplatu dospelih a neplaćenih doprinosa za zdravstveno osiguranje uz pripadajuću kamatu i na temelju vjerodostojne isprave, kao što je u konkretnom slučaju i učinjeno. «

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1501/05-2 od 01. IX. 2005.

PARNIČNA SPOSOBNOST

Odgovornost za obveze iz obrta koji je objavljen

(Čl. 21 Zakona o obrtu – «Narodne novine», br. 49/03, pročišćeni tekst)

Činjenica prestanka registriranog obrta ovršenika, ne utječe na mogućnost pokretanja i provođenja ovršnog postupka protiv ovršenika kao fizičke osobe.

«Ovaj sud međutim smatra da donošenje rješenja upravnog organa od 24. 06. 98. g., upisom u obrtni registar objave obrta kojeg je vlasnik ovršenik, ne čini ovrhu određenu pobijanim rješenjem nemogućom, a radi čega nema osnova iz tog razloga obustaviti predmetnu ovrhu u smislu odredbe čl. 67 st. 2 Ovršnog zakona (dalje: OZ). To zbog toga, što po stajalištu ovog suda, odluka o upisu objave obrta ovršenika odnosno prestanak postojanja njegovog obrta nema

ujedno utjecaj na obvezu ovršenika, kao fizičke osobe – vlasnika obrta, za ispunjenje obveza iz obrta. Naime, prema čl. 1 Zakona o obrtu (NN 49/03, pročišćeni tekst, koji obuhvaća Zakon o obrtu objavljen u NN 77/93 te njegove izmjene i dopune objavljene u NN 90/96, 102/98, 64/01 i 71/01), obrt u smislu toga Zakona predstavlja samostalno i trajno obavljanje dopuštenih gospodarskih djelatnosti u skladu sa čl. 3 toga Zakona od strane fizičkih osoba sa svrhom postizanja dobiti koja se ostvaruje proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu. Nadalje, prema odredbi čl. 21 istog Zakona za obveze koje nastaju u obavljanju obrta obrtnik odgovara cjelokupnom unesenom imovinom koja je potrebna za obavljanje obrta (st. 1) i za zakonitost obavljanja obrta i za zakonitost rada radnika koje zapošljava (st. 2). Prema tome, činjenica prestanka registriranog obrta ovršenika, a obzirom na citirane zakonske odredbe Zakona o obrtu (na koje inače upućuje, ali ne potpuno točno i ovrhovoditelj) ne upućuju na to da bi protiv ovršenika kao fizičke osobe, a zbog odjave upisa obrta, ista postala nemogućom, upravo zbog toga što ovršenik za obveze iz obrta odgovara kao fizička osoba, te ta činjenica ne utječe na mogućnost pokretanja i provođenja ovršnog postupka. Zbog toga ovaj sud smatra da nije bilo osnova za obustavu ovrhe u smislu čl. 67 st. 2 OZ-a.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 811/05-2 od 20.VI.2005.

STRANAČKA NESPOSOBNOST

Vraćena dostavnica s napomenom «primatelj umro»

(Čl. 212 toč. 1 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01)

Ukoliko je tuženik umro tijekom postupka, a nije imao punomoćnika, sud nije ovlašten pozvati tužitelja da uredi tužbu označavanjem nasljednika pok. tuženika, već je dužan donijeti rješenje o prekidu postupka.

«Prema odredbi čl. 212 toč. 1 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) postupak se prekida kad stranka umre ili izgubi parničnu sposobnost, a nema punomoćnika u toj parnici. Dakle, prema citiranoj odredbi u slučaju kad stranka umre, a nema punomoćnika u parnici, postupak se prekida po sili zakona. Prema tome, prvostupanjski sud je obzirom na činjenicu da je tuženik očigledno umro tijekom postupka, a nema punomoćnika u ovoj parnici, bio dužan donijeti

rješenje o prekidu postupka, sukladno odredbi čl. 212 toč. 1 ZPP-a. Prema odredbi čl. 215 st. 1 ZPP-a, postupak koji je prekinut iz razloga navedenog u čl. 212 toč. 1 ZPP-a, nastavit će se kad nasljednik (ili staratelj ostavine) preuzme postupak ili kad ga sud na prijedlog protivne strane pozove da to učini. Dakle, postupak koji je prekinut zbog smrti stranke koja nije imala punomoćnika u toj parnici nastavlja se, sukladno odredbi čl. 215 st. 1 ZPP-a, kad njezini nasljednici preuzmu postupak ili kad ih sud na prijedlog protivne strane pozove da to učine. Stoga, sud nije ovlašten pozvati tužitelja da uredi tužbu označavanjem nasljednika umrlog tuženika, sukladno odredbi čl. 109 ZPP-a, pa niti odbaciti tužbu kada po tom nalogu nije postupljeno.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 957/05-2 od 11. VIII.2005.

STRANAČKA NESPOSOBNOST

Aktivna procesna legitimacija

(Čl. 93 st. 1 i 2 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Upravitelj koji upravlja nekretninom je zastupnik suvlasnika temeljem sklopljenog ugovora, iz kojeg razloga u postupku pred sudom, može zastupati sve suvlasnike, ali ne može biti stranka sui generis, jer mu ne pripada pravo na ostvarivanje potraživanja suvlasnika u svoje ime, zbog čega aktivna procesna legitimacija pripada svim suvlasnicima stambene zgrade, te je tuženik kao suvlasnik nekretnine, u obvezi platiti zajedničku pričuvu na račun stambene zgrade a ne upravitelju.

«U nastavku postupka prvostupanjski sud, prije svega, će raspraviti i utvrditi na kojim to odredbama materijalnog prava tužitelj temelji svoju aktivnu legitimaciju za podnošenje tužbe prema tuženiku, jer iz sadržaja tužbe tužitelja proizlazi da tužitelj osobno nije ni u kakvom građanskopravnom, a ni stvarnopravnom odnosu prema tuženiku. Načelno govoreći, osoba koja sudjeluje u parnici kao stranka, mora imati ovlaštenje za vođenje konkretne parnice, dakle, mora imati procesnu legitimaciju. Procesna legitimacija je odraz konkretnog pravnog odnosa stranke prema predmetu konkretnog spora, pri čemu je za utvrđivanje postojanja procesne legitimacije relevantno materijalno pravo koje upućuje na postojanje procesne legitimacije. Vođenje konkretne parnice uvijek je determinirano subjektivno, dakle, određenim pravnim interesom za

pružanje konkretne pravne zaštite. Procesna legitimacija određena je ili na temelju posebne pravne norme, koja određene subjekte ovlašćuje na traženje konkretne pravne zaštite, ili na osnovi dokazanog konkretnog pravnog interesa, pri čemu procesnu legitimaciju imaju, u prvom redu, osobe koje su subjekti spornog građanskopravnog odnosa i ovlaštenici, odnosno obvezanici prava istaknutog u tužbenom zahtjevu. Po ocjeni ovog suda, tužitelj nije dokazao procesno pravnu legitimaciju, konkretnije, aktivnu procesnu legitimaciju za podnošenje tužbe na isplatu iznosa od 2.240,50 kn. Iz više nego kratkog sadržaja tužbe, razvidno je da je tuženik jedan od suvlasnika zgrade u S. i da tuženik nije izmirio svoju obvezu za plaćanje doprinosa u zajedničku pričuvu na žiro račun suvlasnika zgrade, zbog čega tužitelj zahtijeva od tuženika da tužitelju izmiri dug u utuženom iznosu. Iako se radi o više nego površnoj činjeničnoj osnovi tužbe, moglo bi se zaključiti da je tužitelj upravitelj kojem su suvlasnici zgrade u S., povjerali upravljanje zgradom. Prema odredbi čl. 45 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZOV) upravitelj je nalogoprimac suvlasnika, zbog čega se, u odnosu na njegova prava i dužnosti, primjenjuju odgovarajuća pravila o nalogu. Prema odredbi čl. 93 st. 1 i 2 ZOV-a, upravitelj, bio postavljen od suvlasnika ili od suda, upravlja nekretninom kao zastupnik svih suvlasnika, time da je u ime svih suvlasnika nekretnine ovlašten voditi postupke pred sudom ili drugim tijelima vlasti, što uključuje i ovlasti da opunomoćuje stručne zastupnike za vođenje tih postupaka, pri čemu se upraviteljev odnos sa suvlasnicima, glede upravljanja nekretninom, ravna po općim pravilima o zastupanju i posebnim pravilima koja proizlaze iz ugovora o zastupanju. Kako je upravitelj zastupnik suvlasnika temeljem sklopljenog ugovora, to, u postupku pred sudom, može zastupati sve suvlasnike, ali ne može biti stranka sui generis, jer mu ne pripada pravo na ostvarivanje potraživanja suvlasnika u svoje ime, zbog čega u konkretnom sporu aktivna procesna legitimacija pripada svim suvlasnicima stambene zgrade, koje u postupku pred sudom zastupa upravitelj, a to je, pretpostavlja se, sadašnji tužitelj. Kako se ne radi o potraživanju tužitelja, nego o potraživanju svih suvlasnika s osnove zajedničke pričuve, to je tuženik obvezu dužan ispuniti plaćanjem zajedničke pričuve na žiro račun stambene zgrade, a ne osobno tužitelju, kako je to odlučeno pobijanom presudom na temelju priznanja.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 496/06-2 od 30.III.2006.

KRŠENJE PROPISA O ZASTUPANJU PO PUNOMOĆNIKU

Uskrata prava zastupanja punomoćniku od strane suda

(Čl. 9 st. 2 Zakona o odvjetništvu – «Narodne novine», br. 9/94)

Sud prvog stupnja nema procesne ovlasti otklanjanja prava zastupanja stranke po punomoćniku koji je odvjetnik ukoliko je odvjetnik bio dužan uskratiti pružanje pravne pomoći stranci temeljem odredbe čl. 9 st. 2 Zakona o odvjetništvu, već može samo dati određenu inicijativu za pokretanje disciplinskog postupka protiv punomoćnika stranke u smislu odredbe čl. 74 Zakona o odvjetništvu u slučaju ocjene da je takvim postupcima punomoćnik postupao protivno odredbama Kodeksa odvjetničke etike.

«Prvostupanjski sud navodi da je odredbom čl. 9 st. 2 Zakona o odvjetništvu propisano da je odvjetnik dužan uskratiti pružanje pravne pomoći stranci ako je on ili koji drugi odvjetnik koji radi ili rade u istom uredu u istoj stvari ili stvari koja je s njom povezana zastupao protivnu stranku ili obje stranke, dao im pravni savjet ili od njih primio uputu. Prvostupanjski sud ocjenjuje da je ovršni predmet br. Ovr. ___/03 pravno povezan s ovim parničnim predmetom, a da je u tom predmetu punomoćnica tužiteljice zastupala ovršenika (ovdje VI tuženika), radi čega je bila dužna uskratiti pružanje pravne pomoći tužiteljici u smislu čl. 10 st. 1 Zakona o odvjetništvu, a kako nije postupila na taj način, prvostupanjski sud joj je temeljem odredbe čl. 90 st. 3 Zakona o parničnom postupku uskratio daljnje zastupanje u predmetu, uz određenje da tužiteljica može poduzimati daljnje radnje u postupku osobno ili putem drugog punomoćnika. Žaliteljica navodi da se spor u ovom predmetu vodi radi utvrđenja da je nekretnina nad kojom se provodi ovršni postupak bračna stečevina u spornom dijelu, a žaliteljice pretpostavljaju da to VI tuženik ne osporava. Punomoćnica tužiteljice navodi da je podneskom u ovršnom predmetu br. Ovr. ___/03 otkazala punomoć VI tuženiku s danom 25.10.05.g., što je on potpisom službene bilješke od istog dana primio na znanje, te se suglasio da sve ostale ovršne radnje poduzima osobno. Dakle, odredbe Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) koje reguliraju pitanje uskrate punomoći od strane suda **ne daju ovlast sudu uskratiti pravo zastupanja fizičkoj osobi koja je odvjetnik, te koja zastupa svoju stranku na temelju uredne punomoći.** Točno je da odredba čl. 9 st. 2 Zakona o odvjetništvu određuje kada je odvjetnik dužan uskratiti pružanje pravne pomoći stranci, pri čemu prvostupanjski sud korektno reproducira sadržaj te odluke, odnosno pravilno prvostupanjski sud ukazuje i na

sadržaj odredbe Zakona o odvjetništvu prema kojoj u određenoj procesnoj situaciji postoji obveza odvjetnika otkazati punomoć stranci. Po ocjeni ovog suda tužiteljica i punomoćnica tužiteljice u žalbi iznose razloge kojima ne dovode u sumnju pravilnost činjeničnog zaključka prvostupanjskog suda prema kojem su ispunjene činjenične a time i materijalnopravne pretpostavke za obveznu uskratu pravne pomoći, odnosno otkaz punomoći u smislu odredbe čl. 9 st. 2, odnosno čl. 10 Zakona o odvjetništvu. Međutim, u slučaju ustrajanja tužiteljice i njene punomoćnice na realizaciji zastupanja tužiteljice po njenoj punomoćnici temeljem priložene punomoći, prvostupanjski sud nema procesne ovlasti otklanjanja takvog prava zastupanja, već može samo neizravno utjecati u vezi prava na zastupanje, davanjem određene inicijative za pokretanje disciplinskog postupka protiv punomoćnice tužiteljice u smislu odredbe čl. 74 Zakona o odvjetništvu u slučaju ocjene da se takvim postupcima tužiteljica ogriješila o odredbe kodeksa odvjetničke etike u smislu odredbe čl. 71 Zakona o odvjetništvu.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1948/05-2 od 01.III.2006.

DOSTAVNICA

Potvrda o obavljenoj dostavi

(Čl. 149 st. 1 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Dostavnica popunjena u skladu sa Sudskim poslovníkom dokazuje da je dostava uredno izvršena, osim ako se ne dokaže suprotno, s time da predlaganje saslušanja tuženika na okolnost da dostava nije uredno obavljena, sam za sebe, predstavlja neobjektivan i nevjerodostojan dokaz za pobijanje urednosti dostave.

«Prema odredi čl. 149. st. 1. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) dostavnica je potvrda o obavljenoj dostavi koju potpisuje primatelj, koji na njoj upisuje i datum primitka. Taj propis određuje na koji način se ispunjava dostavnica, ukoliko se pismeno predaje drugoj osobi, a ne osobi kojoj se pismeno imalo dostaviti (čl. 149. st. 5. ZPP-a). Čl. 149. st. 8. ZPP-a određeno je da dostavljač, koji nije javni bilježnik, svojim potpisom potvrđuje izvršenje dostave. Predmetna dostavnica ima sve nužne sastojke koje određuje navedeni

propis, time da je dostava izvršena putem **plave dostavnice, predviđene za osobnu dostavu pismena** (u smislu odredbe čl. 142. st. 1. u vezi čl. 284. st. 1. ZPP-a, kao i čl. 206. st. 2. Sudskog poslovnika. Dakle, predmetna dostavnica ne predstavlja dokaz da tuženiku tužba radi davanja odgovora na tužbu u određenom roku nije osobno dostavljena dana navedenog na dostavnici, nego naprotiv dokazuje da je takva dostava uredno izvršena. Pri tome treba navesti da se laičkom usporedbom potpisa tuženika na punomoći izdanoj njegovom punomoćniku (list 17. prvostupanjskog spisa) i spornog potpisa primatelja na navedenoj dostavnici treba zaključiti da se radi o identičnim potpisima. U tim okolnostima očito je neadekvatno predlaganje dokaza, kojim bi se uspješno osporila urednost navedene dostavnice uvidom u samu dostavnicu, dok predlaganje saslušanja tuženika na tu okolnost predstavlja krajnje neobjektivan i u konkretnim procesnim okolnostima u osnovi nevjerodostojan dokaz za pobijanje urednosti dostave (tuženik ne predlaže radi utvrđenja istinitosti svojih činjeničnih tvrdnji niti saslušanje dostavljača, niti provođenje dokaza kojima bi se utvrdilo tko je primio spornu dostavu i kojima bi se pobijala činjenica njegovog osobnog potpisivanja dostavnice i sl.).»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1569/05-2 od 20. X. 2005.

NAČIN DOSTAVLJANJA

Dostava pravnoj osobi

(Čl. 148 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Sud nije ovlašten obustaviti ovrhu ukoliko ovrhovoditelj u roku određenom zaključkom ne dostavi izvod iz sudskog registra za ovršenika iz razloga što mu nadležni sud nije dao pravovremeni podatak, već je dužan temeljem odredbe čl. 148 Zakona o parničnom postupku nastojati od nadležnog tijela dobiti potrebne podatke, a tek u slučaju da ustanovi da pravna osoba više ne postoji, ovlašten je obustaviti ovrhu.

«U konkretnom slučaju, po stajalištu ovog suda, nakon što nije uspjela dostava na adresu navedenu u prijedlogu, a tu adresu nje bio u mogućnosti dostaviti žalitelj, jer mu nadležni sud za to nje pravovremeno dao podatak, to je na konkretno stanje predmeta osnovano primijeniti odredbu čl. 148 Zakona o

parničnom postupku (dalje: ZPP), u vezi čl. 19 st. 1 Ovršnog zakona (dalje: OZ). Tom zakonskom odredbom čl. 148 ZPP-a, propisano je da ukoliko stranka ne može sama saznati adresu osobe kojoj pismeno treba dostaviti, sud će nastojati od nadležnog tijela uprave, ili na drugi način, dobiti potrebne podatke. Ova zakonska odredba, primjenjuje se i u ovršnom postupku temeljem odredbe čl. 19 st. 1 OZ-a, koji propisuje supsidijarnu primjenu ZPP-a, ukoliko tim ili drugim Zakonom nije drugačije određeno. Zbog toga ovaj sud smatra da kad žalitelj u zadanom mu roku koji mu je zaključkom odredio prvostupanjski sud, nije po nalogu toga suda postupio, da prije nego što je prethodno i sam pokušao u skladu s citiranom odredbom čl. 148 ZPP-a, pribaviti podatak o sjedištu, a ujedno i statusu ovršenika od nadležnog trgovačkog suda, tada nije bio ovlašten obustaviti predmetni postupak, jer se upravo iz toga navedenog razloga još nisu ostvarili uvjeti iz odredbe čl. 67 st. 2 OZ-a. Naime, tek kada budu iscrpljene sve mogućnosti utvrđivanja adrese, a ujedno i statusa ovršenika, prvostupanjski sud će biti ovlašten primijeniti odredbu čl. 67 st. 2 OZ-a, ukoliko za primjenu iste budu doista ispunjene sve pretpostavke.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 884/06-2 od 03.III.2006.

NAČIN DOSTAVLJANJA

Obavljanje radnje dostave pismena od strane javnog bilježnika

(Čl. 133 a Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Sud će donijeti rješenje kojim će odrediti da se dostava nekog pismena povjeri javnom bilježniku ukoliko tužitelj izjavi da je spreman snositi troškove takve dostave, s time da će sud obvezati tuženika na naknadu troškova koji se odnose na troškove navedene dostave ako se utvrdi da je tuženik takve troškove uzrokovao svojom krivnjom ili slučajem koji se njemu dogodio.

«U smislu odredbe čl. 133 a Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) na zahtjev stranke koja izjavi da je spremna snositi troškove time izazvane, sud može rješenjem protiv kojeg nije dopuštena žalba, odrediti da se dostava nekog pismena povjeri javnom bilježniku. U tom će slučaju sud pismeno koje treba dostaviti zajedno sa svojim rješenjem staviti u posebnu oмотnicu koju će predati

toj stranci. Javni bilježnik, od kojeg stranka zatraži obavljanje dostave, dužan ju je obaviti u skladu sa ZPP za dostavu. Prigodom dostave pismena, u smislu čl. 133 a ZPP-a javni bilježnik ima prava i dužnosti sudskog dostavljača, time da javnog bilježnika u obavljanju poslova dostave može zamjenjivati i javnobilježnički prisjednik ili javnobilježnički vježbenik. O primitku pismena radi dostave i o radnjama poduzetim radi dostave, javni bilježnik sastavit će zapisnik a ovjеровljeni prijepis zapisnika o primitku pismena radi dostave, kao i potvrdu o obavljenoj dostavi zajedno sa ovjеровljenim prijepisom zapisnika o poduzetim radnjama, javni bilježnik će dostaviti bez odgode izravno sudu. Iz sadržaja spisa i obrazloženja pobijanog rješenja, evidentno je da je postupljeno na zakonom propisani način u pogledu obavljanja radnje dostave pismena od strane javnog bilježnika, stranci koja takva pismena valja dostaviti, a istovremeno u svezi postavljenog zahtjeva tužitelja za naknadu troškova koji se odnose na troškove nastale opisanom načinom obavljanja dostave, bili nužni i isključivo prouzrokovani od strane tuženika, to je u smislu čl. 156 st. 1 ZPP-a, sud prvoga stupnja obvezao tuženika na naknadu tih troškova tužitelju, obzirom da je, u smislu navedene zakonske odredbe stranka dužna, neovisno o ishodu parnice, naknaditi protivnoj stranci troškove koje je uzrokovala svojom krivnjom i slučajem koji se njoj dogodio.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 910/05-2 od 17.VI.2005.

VRSTE TUŽBI

Tužba za zaštitu od nezakonite radnje

(Čl. 67 Zakona o upravnim sporovima – «Narodne novine», 53/91, 9/92 i 77/2)

Tužitelj ne može u tužbi za zaštitu od nezakonite radnje tražiti poništenje upravnog akta, donesenog u upravnom postupku, iz razloga što protiv istog može izjaviti žalbu, a kasnije i tužbu mjerodavnom upravnom sudu, iz kojeg razloga nisu ni ispunjene pretpostavke za sudsku zaštitu od nezakonite radnje određene odredbom čl. 67 Zakona o upravnim sporovima.

«Odbacivši tužbu tužiteljice sud prvoga stupnja je pravilno zaključio da je sudska zaštita od nezakonite radnje dopuštena samo ako su kumulativno

ispunjene slijedeće pretpostavke i to: 1) da je povrijeđeno jedno od Ustavom zajamčenih prava i sloboda čovjeka i građanina; 2) da je to pravo povrijeđeno nezakonitom radnjom službene osobe u tijelima državne vlasti ili ovlaštene osobe u poduzećima i drugim pravnim osobama; 3) da nije osigurana druga sudska zaštita. Zbog toga jer nisu ostvarene pretpostavke za ostvarenje sudske zaštite u smislu čl. 67 Zakona o upravnim sporovima, to je sud prvoga stupnja izveo daljnji zaključak da je nepotrebno ocjenjivati da li je tuženica prilikom osporavanja upravnih akata počinila nezakonitu radnju. Ipak valja dodati da je tužiteljica među ostalim tražila poništenje upravnog akta, konkretno rješenja Klasa: UP-I-XXX-02/XX, Ur. broj XXX-07-XXX od 04. veljače 2002. g. donijeto od Zavoda za premjer i katastar zemljišta Novi Marof. Glede tog rješenja valja reći da se radi o upravnom aktu, donijetom u upravnom postupku i s poukom da nezadovoljna stranka može protiv tog rješenja izjaviti žalbu mjerodavnom drugostupanjskom tijelu, a kasnije podnijeti i eventualnu tužbu mjerodavnom upravnom sudu. Prema tome, tužiteljica zapravo traži od strane suda poništenje upravnog akta koji je donijet u skladu sa zakonom, a u postupku u kojem je primjenjivan Zakon o općem upravnom postupku. S tim u vezi valja naglasiti da sudovi nisu ovlašteni poništavati upravne akte, jer takove akte stranke mogu pobijati žalbom u upravnom postupku podnošenjem žalbe drugostupanjskom upravnom tijelu, a nakon što je o žalbi odlučeno, tada imaju pravo pokrenuti i upravni spor.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1921/05-2 od 21.III.2006.

VRSTE TUŽBI

Tužba za zaštitu od nezakonite radnje

(Čl. 67 Zakona o upravnim sporovima – «Narodne novine», 53/91, 9/92 i 77/2)

Ne može se tužbom za zaštitu od nezakonite radnje tražiti poništenje prijavnih listova, budući sud nije ovlašten niti temeljem Zakona o zemljišnim knjigama niti temeljem Zakona o državnoj izmjeri i katastru nekretnina, poništavati prijavne listove iz razloga što su isti sačinjeni od strane upravnih tijela u upravnom postupku, a sudska zaštita glede valjanosti i ispravnosti prijavnih listova osigurana je zemljišnoknjižnim ovlaštenicima pravom na žalbu na rješenje suda kojim je određena provedba prijavnog lista u zemljišnim knjigama.

«Glede dijela zahtjeva kojim se traži poništenje prijavnih listova od 19.11.99.g. i 31.10.99.g., valja reći da su oni također sačinjeni u skladu sa tada važećim Zakonom o geodetskoj izmjeri i katastru zemljišta. Prijavni listovi, ako su na valjan i zakonit način sačinjeni, podnose se zemljišnoknjižnom odjelu nadležnog suda radi provedbe u zemljišnoj knjizi (u A listu), nakon što su provedeni u zemljišnoj knjizi, tada ih katastar provodi u katastarskom operatu, odnosno elaboratu, odnosno nakon što primi rješenje o provedbi mjerodavnog zemljišnoknjižnog odjela odgovarajućeg suda. Tako je bilo prije stupanja na snagu Zakona o državnoj izmjeri i katastru nekretnini (NN 128/99) a tako je i sada. Poglavitom sada važeći Pravilnik o katastru zemljišta (NN 28/00) propisuje kada se i na koji način provodi prijavni list u zemljišnoj knjizi, odnosno kada se provodi u katastarskom operatu i elaboratu. Kada zemljišnoknjižni sud provede prijavni list u zemljišnim knjigama (u A listu), rješenje kojim je određena provedba mora dostaviti svim zemljišnoknjižnim ovlaštenicima koji imaju pravo žalbe protiv tog rješenja. Ako koja od stranaka izjavi žalbu protiv takvog rješenja, onda je ovaj sud ovlašten ispitivati da li su ispunjene sve pretpostavke iz naprijed citiranih propisa, a s druge strane Zakon o zemljišnim knjigama (dalje: ZZK) da bi se prijavni list mogao provesti u zemljišnoj knjizi. To poglavito regulira odredba čl. 10 ZZK-a, nadalje čl. 154 st. 4 ZZK-a, a isto tako i odgovarajuće odredbe Pravilnika o unutarnjem ustroju, vođenju zemljišnih knjiga i obavljanju drugih poslova u zemljišnoknjižnim sudovima (NN 81/97). Valja reći da je isto tako prijavni list sačinjen od strane upravnih tijela u upravnom postupku, te sudovi nisu ovlašteni poništavati prijavne listove. Naime, prijavni list se provodi u zemljišnoj knjizi u posjedovnici. Prije nego što se prijavni list provede u zemljišnoj knjizi mjerodavni općinski sud donosi rješenje kojim se dopuštaju promjene iz prijavnog lista i nakon toga se provodi u zemljišnoj knjizi ili pak donosi rješenje kojim se odbija provedba prijavnog lista u zemljišnoj knjizi ukoliko prijavni list nije sačinjen na valjan način. Takovo rješenje mjerodavni sud prvog stupnja dostavlja zemljišnoknjižnim ovlaštenicima koji protiv tog rješenja imaju pravo žalbe županijskom sudu, odnosno višem sudu. Upravo na taj način se vrši sudska zaštita glede valjanosti i ispravnosti prijavnih listova. Međutim, kako je već rečeno sud ni temeljem ZZK-a a ni temeljem sada važećeg Zakona o državnoj izmjeri i katastru nekretnina nije ovlašten poništavati prijavne listove. Pogotovo, sudovi nisu nadležni da nalože mjerodavnim upravnim tijelima poduzimanje pojedinih radnji, kao što to tužiteljica traži, kada navodi da traži od suda da naloži područnom uredu za katastar V., Ispostava N.M. da po službenoj dužnosti izvrši uspostavu zemljišnih čestica u katastarskom operatu prema stanju kakvo je bilo prije 04.veljače 90.g. i da o tome odmah obavijesti zemljišnoknjižni odjel Općinskog suda u N.M., a nadalje da slijedom toga da zemljišnoknjižni ured, odnosno da se od njega zatraži uspostava zemljišnoknjižnog stanja kakovo je bilo prije 04. veljače 1990.g.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1921/05-2 od 21.III.2006.

PRETHODNO ISPITIVANJE TUŽBE

Tužba protiv Republike Hrvatske

(Čl. 186 a st. 1 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Kada je tužitelj temeljem obavijesti suda u ovršnom predmetu upućen kao treća osoba da u roku od 15 dana pokrene protiv stranaka (između ostalog i protiv Republike Hrvatske) parnicu radi proglašenja da ovrha u tom predmetu nije dopuštena, tada tužitelj nije dužan prije podnošenja takve tužbe obratiti se nadležnom državnom odvjetništvu za mirno rješenje spora, a to iz razloga što tužitelj nije namjeravao podnijeti tužbu protiv Republike Hrvatske, nego je na to upućen odlukom – obaviješću suda.

«Točno je kako to iznosi prvostupanjski sud, da je odredbom čl. 186 a st. 1 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) propisano da osoba koja namjerava podnijeti tužbu protiv Republike Hrvatske dužna je prije podnošenja tužbe obratiti se nadležnom državnom odvjetništvu sa zahtjevom za mirno rješenje spora, a što mlljt. tužitelj nesporno u ovom predmetu nije učinio. Međutim, u konkretnom slučaju kada je mlljt. tužitelj, a što ispravno ističe žalba, upravo temeljem obavijesti suda od 04.02.05.g. u ovršnom predmetu Ovr. ___/03 (list 79), a u kojem se kao ovrhovoditelj pojavljuje Republika Hrvatska, a ovršenici R.M. i Z. M., upućen kao treća osoba u roku od 15 dana pokrenuti protiv stranaka u tome postupku parnicu radi proglašenja da ovrha u tom predmetu nije dopuštena, tada i po ocjeni ovog suda tužiteljska strana, konkretno mlljt. tužitelj upravo iz tog razloga, nije dužan postupiti po odredbi čl. 186 a st. 1 ZPP-a. Naime, treba imati u vidu da je citiranom zakonskom odredbom propisano da osoba koja namjerava podnijeti tužbu protiv Republike Hrvatske dužna je prije podnošenja tužbe obratiti se nadležnom državnom odvjetništvu sa zahtjevom za mirno rješenje spora, dok međutim u predmetnom slučaju mlljt. tužitelj nije namjeravao podnijeti tužbu protiv Republike Hrvatske, nego je na to upućen odlukom – obaviješću suda, pa već iz toga proizlazi da nije bio dužan postupati po odredbi čl. 186 a st. 1 ZPP-a, kako to pogrešno smatra prvostupanjski sud. Osim toga za slučaj takvog postupanja, upitno je da li bi u konkretnom slučaju u zadanom roku od 15 dana, tužbu podnio, a što bi opet za posljedicu imalo protek prekluzivnog roka i odbacivanje njegove tužbe, a na što sve pravilno ukazuje žalba mlljt. tužitelja.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 644/05-2 od 30.V.2005.

PROTUTUŽBA

Kompezabilna protutužba

(Čl. 189 st. 1 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Protutužbenim zahtjevom tuženik ostvaruje protiv tužitelja samostalan tužbeni zahtjev, pa ukoliko se radi o novčanim potraživanjima, sud je dužan u presudi, ukoliko utvrdi postojanje potraživanje tužitelja iz tužbenog zahtjeva i tuženika iz protutužbenog zahtjeva, izvršiti prebijanje utvrđenih potraživanja stranaka, dok u slučaju da tuženik izjavi prigovor prijebija, sud može odlučivati samo u granicama postavljenog tužbenog zahtjeva.

«Ujedno valja ukazati da je potpuno nejasno iz kojih je razloga tuženik tijekom postupka pored istaknutog prigovora radi prebijanja (prigovora prijebija) postavio i protutužbeni zahtjev, budući da se radi o dva potpuno različita pravna instituta. U vezi s tim valja navesti da osim tzv. građansko-pravnog prebijanja, postoji prebijanje u parnici, pri čemu u oba slučaja dolazi do prijebija – kompenzacije, kada dva pravna subjekta steknu jedan prema drugome uzajamna, istovrsna i dospelja potraživanja, čijim uzajamnim prebijanjem dolazi do potpunog ili djelomičnog ukidanja obveza. Kompenzacija u parnici (compensatio per iudicem) može nastati u dva slučaja i to bilo isticanjem prigovora prebijanja ili podnošenjem kompezabilne protutužbe. Prigovorom prebijanja tuženik ističe prema tužitelju postojanje jednog svog kompezabilnog, ali nekompenziranog potraživanja, tražeći da se presudom izvrši uzajamno prebijanje potraživanja tužitelja i tuženika do visine do koje su uzajamna potraživanja po svojem iznosu jednaka. Dakle, o tuženikovom prigovoru radi prebijanja sud može odlučivati samo u granicama tužiteljevog tužbenog zahtjeva. Protutužba je tužba tuženika protiv tužitelja u parnici koju je protiv tuženika pokrenuo tužitelj, a protutužbom tuženik ostvaruje protiv tužitelja jedan svoj samostalan tužbeni zahtjev. Prema odredbi čl. 189 st. 1 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) tuženik može do zaključenja glavne rasprave pred sudom podnijeti protutužbu u slijedećim slučajevima: ako je zahtjev protutužbe u vezi s tužbenim zahtjevom, ako se ti zahtjevi mogu prebiti, ako se protutužbom traži utvrđenje kakvog prava ili pravnog odnosa o čijem postojanju ili nepostojanju ovisi u cijelosti ili djelomično odluka o tužbenom zahtjevu. Iz sadržaja odredbe čl. 189 st. 1 ZPP-a jasno proizlazi da su navedene pretpostavke za podnošenje protutužbe alternativne, a ne kumulativne, pa kako se tužbeni zahtjev tužitelja odnosi na novčano potraživanje, a i zahtjev protutužbe tuženika se također odnosi na novčano potraživanje, onda je jasno da

se zahtjev tužitelja i zahtjev tuženika iz protutužbe mogu uzajamno prebiti, pa se očigledno radi o kompezabilnoj protutužbi iz čl. 189 st. 1 ZPP-a, zbog čega tuženik potpuno pogrešno uz postavljeni protutužbeni zahtjev ističe i prigovor prebijanja, jer o prigovoru prijebija sud može odlučivati samo u granicama postavljenog tužbenog zahtjeva tužitelja, dok postavljenim protutužbenim zahtjevom tuženik ostvaruje protiv tužitelja jedan svoj samostalan tužbeni zahtjev, pa kako se u konkretnom slučaju radi o novčanim potraživanjima, što znači da se zahtjevi mogu uzajamno prebiti, sud je dužan u presudi, ukoliko utvrdi postojanje potraživanje tužitelja iz tužbenog zahtjeva i tuženika iz protutužbenog zahtjeva, izvršiti prebijanje utvrđenih potraživanja stranaka, dok o prigovoru prijebija, kako je to već navedeno, sud može odlučivati samo u granicama postavljenog tužbenog zahtjeva.

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1410/05-2 od 10.X.2005.

NEDOPUSTIVOST NOVE PARNICE MEĐU ISTIM STRANKAMA U POGLEDU ISTOG ZAHTJEVA

Sadržajno kontradiktorni zahtjevi koji se međusobno isključuju

(Čl. 333 st. 2 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Zapreku za vođenje parnice predstavlja i činjenica da je tužbeni zahtjev sadržajno kontradiktoran tužbenom zahtjevu o kojem je pravomoćno odlučeno, tako da su tužbeni zahtjevi uzajamno inkompatibilni, na način da osnovanost jednog tužbenog zahtjeva isključuje osnovanost drugog tužbenog zahtjeva.

«U pravomoćno okončanoj parnici koja se vodila kod prvostupanjskog suda pod br. P. ___/02 tužitelju je naloženo da isplati tuženiku određeni novčani iznos s osnove naknade štete, pa tužitelj u ovoj parnici, sada u svojstvu tužitelja, ne može zahtijevati utvrđenje neosnovanosti tražbine utvrđene pravomoćnom sudskom presudom. Naime, zapreku za vođenje parnice predstavlja ne samo okolnost da je u nekoj prethodnoj parnici odlučeno o tužbenom zahtjevu identičnog sadržaja, već i **kad su ta dva zahtjeva sadržajno kontradiktorna, tako da su uzajamno inkompatibilni, pa osnovanost jednog zahtjeva**

isključuje osnovanost drugog zahtjeva. Bez obzira na činjenicu da se tužbeni zahtjev tužitelja u ovoj parnici odnosi na utvrđenje neosnovanosti tražbine, dok je pravomoćnom presudom prvostupanjskog suda u predmetu broj P.___/02 naloženo tužitelju da je dužan isplatiti tuženiku određeni novčani iznos s osnove naknade štete, **nema sumnje da se radi o objektivno identičnim sporovima, jer u ovoj parnici tužitelj zapravo traži poništenje učinaka ranije pravomoćne presude** (tako i VS RH Rev. 760/97 od 28. svibnja 1997.g., VS RH Rev. 495/84 od 10. travnja 1984.g.), pa je i prema ocjeni ovog suda tužbu tužitelja valjalo odbaciti u smislu odredbe čl. 333 st. 2 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP). Iako se, dakle, ne radi o sadržajno istim tužbenim zahtjevima u ovoj parnici i u pravomoćno okončanoj parnici broj P.___/02, niti se zahtjevi temelje na bitno istovrsnoj činjeničnoj i pravnoj osnovi, pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da se radi o objektivno istovjetnim sporovima, jer su zahtjevi uzajamno inkompatibilni, pa osnovanost jednog zahtjeva isključuje osnovanost drugog zahtjeva, zbog čega je prvostupanjski sud pravilno odbacio tužbu tužitelja temeljem odredbe čl. 333 st. 2 ZPP-a.

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1862/05-2 od 30.XI.2005.

VRSTE DOKAZA – VJEŠTACI

Predujmljivanje troška radi izvođenja dokaza vještačenjem

(Čl. 153 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01)

Prilikom utvrđivanja obveze predujmljivanja troškova radi izvođenja dokaza vještačenjem, sud je dužan voditi računa o specifičnim okolnostima konkretnog slučaja, prije svega i o materijalnim mogućnostima sudionika u postupku, pazeći pri tome da se tužitelju ne onemogući zaštita njegovih prava stavljanjem tužitelja u neravnopravan položaj zbog njegovih loših materijalnih prilika, odnosno objektivne nemogućnosti da predujmi troškove za izvođenje dokaza vještačenjem.

«Točno je da u smislu odredbe čl. 153 st. 1 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) stranka koja predloži izvođenje dokaza, dužna po nalogu suda unaprijed položiti iznos potreban za podmirenje troškova koji će nastati u povodu izvođenja dokaza, te da će sud, sukladno odredbi čl. 153 st. 3 ZPP-a odustati od izvođenja dokaza ako iznos potreban za podmirenje troškova ne

bude položen u roku što ga sud odredi, te da će činjenicu nepredujmljivanja troškova tada samostalno cijeliti, a s obzirom na sve okolnosti slučaja. Međutim, prvostupanjski sud je očigledno propustio imati u vidu st. 2 odredbe čl. 153 ZPP-a, prema kojoj sud može odrediti i provođenje dokaza po službenoj dužnosti, u kojem slučaju može odrediti da iznos potreban za podmirenje troškova polože obje stranke na jednake dijelove, a isto tako navedenom odredbom dana je mogućnost sudu da u takvom slučaju odredi da potrebni iznos položi samo jedna strana. Radi razumijevanja odredbe čl. 153 ZPP-a prvostupanjski sud valja upozoriti na **stajalište Ustavnog suda RH u odluci Ustavnog suda broj U-III-297/2000 od 04. listopada 2000.g.**, prema kojem stajalištu odredbe Zakona o parničnom postupku o formi poduzimanja procesnih aktivnosti jesu kogentne naravi, pri čemu je navedena forma ustanovljena upravo u svrhu sprječavanja šikanoznog postupanja i radi osiguranja ravnopravnosti sudionika u postupku. Propisana pravila postupanja u zakonom uređenim postupcima ujedno trebaju jamčiti i da će se pravosudna aktivnost odvijati sukladno općim društvenim ciljevima od kojih su primarni ciljevi sprječavanje nezakonitih činidaba, pravna sigurnost i vladavina prava. Smisao je odredbe čl. 153 st. 2 ZPP-a davanje mogućnosti sudu da, prema okolnostima svakog pojedinog konkretnog slučaja, ocijeni kome nametnuti obvezu predujmljivanja troškova, jer je kod utvrđivanja obveze predujmljivanja troškova sud dužan voditi računa o specifičnim okolnostima konkretnog slučaja, prije svega i o ekonomskoj snazi sudionika u postupku, pa je postupanjem prvostupanjskog suda koji je, odlučujući o postupovnim pitanjima, propustio pri tome ocijeniti bitne okolnosti za odlučivanje o dužnosti predujmljivanja troška izvođenja dokaza prema zakonskom ovlaštenju iz čl. 153 st. 2 ZPP-a, tužitelju doista onemogućen pristup sudu radi zaštite njegovih prava, a stavljanjem tužitelja u neravnopravan položaj, a zbog njegove ekonomske snage, ovaj sud smatra da je prvostupanjski sud pri takvom načinu postupanja, a uz činjenicu da je tužitelja oslobodio od plaćanja sudskih pristojbi u ovom postupku, obzirom na činjenicu da se nalazi na izdržavanju kazne zatvora, te da ostvaruje minimalan iznos mjesečne naknade, istovremeno ga pozivajući na plaćanje predujma za očevid i izvođenje dokaza vještačenjem u iznosu od 3.442,24 kn, povrijedio ustavno jamstvo na pravično suđenje iz čl. 29 st. 1 al. 1 Ustava RH, što nije u skladu sa načelom vladavine prava kao najvišom vrednotom ustavnog poretka RH. Sadržajno, ustavno jamstvo na pravično suđenje u parničnom postupku jamči sudionicima pravo na pristup sudu i poduzimanje svih dopuštenih postupovnih radnji, kao i pravo stranaka na jednak položaj u parnici bez diskriminacija po bilo kojoj osnovi tijekom odlučivanja o osnovanosti njihovih tužbenih zahtjeva.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1386/05-2 od 28.XII.2005.

VRSTE DOKAZA – SVJEDOCI

Saslušanje svjedoka u odsutnosti uredno pozvanog tuženika

(Čl. 354 st. 2 toč. 6 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Nije počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354 st. 2 toč. 6 Zakona o parničnom postupku, ukoliko sud sasluša svjedoke u odsutnosti uredno pozvanog tuženika, te mu nakon toga dostavi zapisnik o saslušanju tih svjedoka, na koji se isti ima pravo očitovati.

«Nadalje, tuženik neosnovano ističe žalbeni razlog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354 st. 2 toč. 6 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) iz razloga što je sud saslušao svjedoke u njegovoj odsutnosti, obzirom da je **tužitelj na raspravu na kojoj su svjedoci saslušani uredno pozvan, a nakon toga tuženiku je dostavljen i zapisnik o saslušanju tih svjedoka**, nego je, naprotiv, u podnesku u kojem se izjašnjava u vezi navodne procesne nepravilnosti izričito naveo da iskaze tih svjedoka ne smatra relevantnim za utvrđenje okolnosti u vezi kojih su oni iskazali.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1764/05-2 od 13.XII.2005.

PRESUDA NA TEMELJU PRIZNANJA

Pretpostavke za donošenje presude na temelju priznanja

(Čl. 331 st. 1 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Ne smatra se priznanjem tužbenog zahtjeva izjava tuženika kojom ne osporava dug i predlaže plaćanje u obrocima, jer je izjava o priznanju tužbenog zahtjeva relevantna samo ako je poduzeta izričito, zbog čega neosporavanje činjenica na kojima se temelji zahtjev, nije i priznanje tužbenog zahtjeva.

«Tuženik je, kako to proizlazi iz sadržaja navedenog zapisnika, priznao činjenicu da je jedan od suvlasnika predmetne zgrade u S., da je potpisao ugovor

o plaćanju doprinosa za zajedničku pričuvu, da se radi o iznosu koji je tužbom zatražen, navodeći «da nije u mogućnosti zatraženi iznos platiti odjednom, već moli da mu tužitelj omogući plaćanje iznosa u ratama». Nakon što je punomoćnik tužitelja predložio (?) donošenje presude na temelju priznanja, navodeći da se obvezuje omogućiti tužitelju (?) plaćanje u više mjesečnih rata, prvostupanjski je sud donio presudu na temelju priznanja. Obzirom na potpuno neutemeljeni i pogrešni način ocjene izjave tuženika, kao izjave o priznanju tužbenog zahtjeva, prvostupanjski sud valja upozoriti da je priznanje tužbenog zahtjeva jednostrana parnična radnja tuženika koja ne može biti vezana ni uz kakav uvjet ili rok. Ne smatra se priznanjem tužbenog zahtjeva izjava tuženika kojom ne osporava dug i predlaže plaćanje u obrocima, jer je izjava o priznanju tužbenog zahtjeva relevantna samo ako je poduzeta izričito (*expressis verbis*), zbog čega neosporavanje činjenica na kojima se temelji zahtjev, nije i priznanje tužbenog zahtjeva, kao to očigledno pogrešno zaključuje prvostupanjski sud.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 496/06-2 od 30.III.2006.

ISPRAVLJANJE PRESUDE

Ispravljanje rješenja o ovrsi

(Čl. 342 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Sud nije ovlašten ispravljati rješenje o ovrsi u smislu odredbe čl. 342 u vezi sa čl. 347 Zakona o parničnom postupku u odnosu na broj šasije i boju osobnog automobila koji je predmet ovrhe, ukoliko je prilikom provedbe ovrhe utvrđeno da podaci o broju šasije osobnog vozila navedeni u ovršnom prijedlogu nisu greška u pisanju, već je ovrhovoditelj naveo kao predmet ovrhe automobil koji očigledno nije predmet ovrhe.

«Imajući u vidu sadržaj prvostupanjskog postupka, kao i sadržaj ovršnog prijedloga ovrhovoditelja, prvostupanjski sud nije bio ovlašten donositi rješenje o ispravku rješenja o ovrsi, jer se nedvojbeno ne radi o pogreški u pisanju prvostupanjskog suda, niti se naznaka podataka o broju šasije osobnog vozila ovršenice u ovršnom prijedlogu može smatrati greškom u pisanju, budući da iz podataka pribavljenih tijekom postupka proizlazi da se radi o sasvim drugom vozilu, drugog vlasnika, a ne ovršenice, pa osnovano ovršenica ističe u žalbi da je prvostupanjski sud donošenjem pobijanog rješenja počinio bitnu povredu

odredaba parničnog postupka iz čl. 345 st. 1 u vezi čl. 342 i čl. 347 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) u vezi sa čl. 19 st. 1 Ovršnog zakona (dalje: OZ). Naime, iz sadržaja priloženog ugovora o dugoročnom kreditu za kupnju automobila sklopljenog između ovrhovoditelja i ovršenice proizlazi da je ovršenici odobren namjenski kredit, za kupnju automobila, pri čemu su navedeni podaci o vrsti osobnog vozila i broju šasije, dok je u prijedlogu za ovrhu kao predmet ovrhe označeno sasvim drugo vozilo za koje je tijekom postupka utvrđeno da je vlasništvo sasvim druge osobe, pa je potpuno pogrešan zaključak prvostupanjskog suda da se radi o greški u pisanju, zbog čega nije niti bilo osnove za primjenu odredbe čl. 342 u vezi sa čl. 347 ZPP-a, pogotovo uz činjenicu da se u konkretnom slučaju nedvojbeno ne radi o greški u pisanju prvostupanjskog suda prilikom donošenja rješenja o ovrsi.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 825/05-2 od 16.VI.2005.

ZAVISNOST DOPUŠTENOSTI REVIZIJE O VRIJEDNOSTI PREDMETA SPORA

Pravo na izjavljivanje revizije

(Čl. 35 st. 1 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Kada je za utvrđenje prava na izjavljivanje revizije mjerodavna vrijednost predmeta spora, kao vrijednost predmeta spora uzima se u obzir samo vrijednost glavnog zahtjeva koja je naznačena u tužbi.

«Obrazlažući pobijano rješenje prvostupanjski sud navodi da tužitelj revizijom pobija prvostupanjsku i drugostupanjsku odluku u dijelu koji se odnosi na visinu i tijek zakonske zatezne kamate, ali da se, kada je za utvrđenje prava na izjavljivanje revizije mjerodavna vrijednost predmeta spora, kao vrijednost predmeta spora uzima u obzir samo vrijednost glavnog zahtjeva (čl. 35 st. 1 Zakona o parničnom postupku; dalje: ZPP). Vrijednost pobijanog dijela nižestupanjskih odluka mora u smislu čl. 382 st. 1 ZPP-a prelaziti iznos od 100.000,00 kn da bi bio ispunjen vrijednosni limit revizije, što u konkretnom slučaju nije ostvareno, pa je prvostupanjski sud odbacio reviziju tužitelju kao nedopuštenu (u smislu čl. 389 st. 1 ZPP-a). Pravilno je prvostupanjski sud odredio da se kao vrijednost predmeta spora (radi utvrđenja

prava na izjavljivanje revizije) u smislu odredbe čl. 35 st. 1 ZPP-a uzima samo vrijednost glavnog zahtjeva koja je u tužbi označena u visini od 278.966,74 kn (koji iznos je tužitelju i dosuđen, samo pravilnom primjenom valutne klauzule). Tako označena vrijednost predmeta spora ne može se tijekom postupka mijenjati, a prema izričitoj odredbi istog propisa (st. 2) kamate, parnični troškovi i ostala sporedna traženja ne uzimaju se u obzir ako ne čine glavni zahtjev (čl. 35 st. 2 ZPP-a). Dakle, vrijednost predmeta spora, kao i sadržaj spora do njegovog pravomoćnog okončanja, određuje i činjenične, odnosno procesno pravne pretpostavke za pravo na podnošenje revizije. Drugim riječima, sporedni zahtjevi u sporu do njegove pravomoćnosti, ne mogu postati glavni zahtjevi u revizijskom postupku, neovisno o činjenici da ukupna visina dospjele obračunate kamate eventualno prelazi iznos od 100.000,00 kn.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1428/05-2 od 30.XI.2005.

VII PARNIČNI TROŠKOVI

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Ukinuta potvrda o ovršnosti presude koja predstavlja ovršnu ispravu

(Čl. 14 st. 5 Ovršnog zakona – «Narodne novine», broj 57/96, 29/99)

Okolnost da je potvrda o ovršnosti presude koja predstavlja ovršnu ispravu ukinuta po prijedlogu ovršenice, ne može se pripisati u krivnju ovrhovoditelja, iz kojeg razloga ni troškovi ovrhe koji su ovršenici nastali do donošenja rješenja o obustavi ovrhe, nisu neosnovano prouzročeni od strane ovrhovoditelja, budući da navedeni troškovi nisu nastali krivnjom ovrhovoditelja.

«Tijekom ovrhe ovršenica je u predmetu iz kojeg potječe ovršna isprava pokrenula postupak radi ukidanja potvrde o ovršnosti presude koja predstavlja

ovršnu ispravu, pa je rješenjem prvostupanjskog suda u predmetu broj P. __/96 ukinuta potvrda o ovršnosti presude zbog izostanka od 14. listopada 1996. g., nakon čega je prvostupanjski sud rješenjem od 22. kolovoza 1997. g. obustavio ovrhu i ukinuo sve provedene radnje, temeljem odredbe čl. 67 Ovršnog zakona (dalje: OZ). Dakle, iz sadržaja postupka proizlazi da je prvostupanjski sud po službenoj dužnosti obustavio ovrhu, budući je ukinuta potvrda o ovršnosti presude prvostupanjskog suda koja predstavlja ovršnu ispravu. Imajući u vidu razlog obustave postupka ovrhe, ocjena je ovoga suda da troškovi za koje ovršenica zahtjeva naknadu, nisu neosnovano prouzročeni od strane ovrhovoditelja, budući da je ovrhovoditelj, obzirom na postojanje valjane ovršne isprave, bio ovlašten pokrenuti postupak ovrhe radi prisilnog ostvarenja novčane tražbine utvrđene pravomoćnom i ovršnom presudom prvostupanjskog suda, a okolnost da je potvrda o ovršnosti presude koja predstavlja ovršnu ispravu ukinuta po prijedlogu ovršenice, ne može se pripisati u krivnju ovrhovoditelja, pa se stoga niti ne može smatrati da su troškovi ovrhe koji su ovršenici nastali do donošenja rješenja o obustavi ovrhe, koji troškovi su predmet zahtjeva ovršenice, neosnovano prouzročeni od strane ovrhovoditelja, jer navedeni troškovi nesumnjivo nisu nastali krivnjom ovrhovoditelja.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 911/05-2 od 16.VI.2005.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Djelomično povlačenje tužbenog zahtjeva

(Čl. 154 st. 2 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Obračun visine naknade troškova postupka vrši se u skladu s važećom vrijednosti predmeta spora, prema pojedinim fazama postupka.

«Naime, sniženje tužbenog zahtjeva u odnosu na parnični trošak smatra se povlačenjem tužbe. Prema odredbi čl. 158 st. 1 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) tužitelj koji povuče tužbu dužan je protivnoj stranci nadoknaditi parnične troškove. Kako je u konkretnom slučaju mlljt. tužiteljica djelomično snizila tužbeni zahtjev, to se u odnosu na parnični trošak smatra djelomičnim povlačenjem tužbe, pa ovaj sud smatra da tužiteljici pada na teret dio troška

postupka, odnosno kako je ista djelomično povukla tužbu, to se reflektira na njezin uspjeh u sporu, odnosno taj dio njezinog neuspjeha, glede troška postupka, pada njoj na teret. Naime, zbog djelomičnog povlačenja tužbe tužiteljice, što ispravno ističe žalba, promijenila se visina vrijednosti predmeta spora, ali ne, prema pogrešnom stajalištu žalbe za čitav tijek postupka, nego od 15.04.05. g., kada je na glavnoj raspravi snižen zahtjev tužiteljice. To znači da je vrijednost VPS od podnošenja tužbe pa do glavne rasprave iznosila 6.000,00 kn, a nakon sniženja zahtjeva 3.000,00 kn i to na raspravi od 15.04.05.g. Pogrešno dakle, smatra žalba da je vrijednost predmeta spora tijekom čitavog postupka bila 3.000,00 kn, ali je u pravu kada tvrdi da je ista sniženjem tužbenog zahtjeva promijenjena i da iznosi 3.000,00 kn. Kako se dakle promijenila vrijednost predmeta spora, to ta činjenica utječe na obračun visine naknade troškova postupka, jer se obračun visine naknade troškova postupka vrši u skladu s važećom vrijednosti predmeta spora, prema pojedinim fazama postupka.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1350/05-2 od 13.VII.2005.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Troškovi razvrgnuća suvlasničke zajednice

(pravno pravilo - paragraf 274 bivšeg Zakona o sudskom izvanparničnom postupku iz 1934. godine, koji se u Republici Hrvatskoj primjenjuje temeljem Zakona o primjeni pravnih propisa kao pravnih pravila donijetih prije 06.04.1941. godine)

Troškove koji su potrebni za izvršenje fizičke diobe zajedničkog zemljišta ili civilne diobe u postupku razvrgnuća suvlasničke zajednice snose suvlasnici razmjerno veličini svog suvlasničkog dijela, time da onaj koji prouzroči posebne troškove, dužan ih je i nadoknaditi suvlasniku kojem ih je prouzročio.

«Prema pravnom pravilu paragrafa 274 bivšeg VP-a u odnosu na troškove postupka kod diobe nekretnina primjenjuju se propisi pravnog pravila 320 st. 3 Zakona o izvršenju i obezbjeđenju. Prema navedenom pravnom pravilu troškove koji su potrebni za izvršenje fizičke diobe zajedničkog zemljišta ili civilne diobe u cilju razvrgnuća zajednice, sudionici postupka snose razmjerno veličini svog

suvlasničkog dijela, a onaj koji prouzroči posebne troškove, dužan ih je nadoknaditi onom sudioniku kojem ih je prouzročio.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 213/06-2 od 28.II.2006.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Zahtjev za naknadu sudske pristojbe na tužbu

(Čl. 164 st. 1 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Ukoliko je tužiteljica zahtjev za naknadu sudske pristojbe na tužbu zatražila u određenom iznosu već u tužbi, tada je sud prilikom odlučivanja o naknadi parničnih troškova dužan uvažiti taj zahtjev, bez obzira što tužiteljica isti nije određeno postavila i u troškovniku, već je u troškovniku zatražila samo naknadu sudske pristojbe po odluci suda.

«Pravilno prvostupanjski sud navodi da je nedostatno određenje iz troškovnika tužiteljice prema kojem ona traži naknadu sudskih pristojbi po odluci suda, jer je odredbom čl. 164 st. 1 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) propisano da o naknadi troškova odlučuje sud na određen zahtjev stranke, bez raspravljanja. St. 2 istog članka određeno je da je stranka dužna u zahtjevu određeno navesti troškove za koje traži naknadu. U tom smislu nedostatno je određenje u troškovniku tužiteljice da ona traži naknadu za sudske pristojbe po odluci suda, jer time nije određeno navedeno niti po kojem osnovu nit po kojoj visini traži naknadu za sudske pristojbe, pa je tako zahtjev neodređen, slijedom čega osnovano po prvostupanjskom sudu nije uzeto u obzir. Međutim, osnovano tužiteljica u žalbi iznosi da je naknadu sudske pristojbe koju je u obvezi platiti na tužbu, tužiteljica zatražila već u tužbi i to u visini od 200,00 kn, pa je prvostupanjski sud o tom zahtjevu, kao određeno postavljenom tijekom prvostupanjskog postupka, a u vezi naznake u troškovniku da on obuhvaća i zahtjev za naplatu sudske pristojbe, trebao odlučiti u odluci o troškovima postupka. Međutim, daljnji zahtjevi za naknadu troškova s naslova sudskih pristojbi nisu određeni i osnovano nisu uzeti u obzir prilikom odlučivanja o troškovima postupka.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 2024/05-2 od 01.III.2006.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Obustava postupka

(Čl. 215 b st. 1 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Ne postoji imovinsko pravna obveza naknade troškova postupka tuženicima kada je postupak obustavljen po sili zakona, zbog smrti tužitelja, a nasljednici ne mogu preuzeti vođenje postupka i stupiti na mjesto pokojnog tužitelja u njegovu procesnu poziciju (tužbeni zahtjev odnosi se na naknadu nematerijalne štete).

«Stoga je u smislu odredbe čl. 215 b Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP), obzirom da se zahtjev tužitelja odnosi na naknadu nematerijalne štete s osnove pretrpljenih duševnih bolova radi povrede ugleda i časti, pravilno prvostupanjski sud zaključio da se radi o takvim pravima pokojnog tužitelja koja **ne prelaze** na njegove nasljednike, zbog čega nasljednici tužitelja **nisu ovlašteni** stupiti u parnicu umjesto tužitelja kao njegovi univerzalni sukcesori, pa kako nisu ovlašteni stupiti u parnicu umjesto pokojnog tužitelja, to, prema tome, u ovom postupku nemaju ni svojstvo stranke, zbog čega prvostupanjski sud nije bio ovlašten ni obvezivati nasljednike tužitelja na naknadu troškova postupka. Činjenica je da Zakon o izmjenama i dopunama ZPP-a (NN. 117/03) nije posebnim odredbama utvrdio pravo na naknadu troškova postupka strankama u slučaju obustave postupka iz čl. 215 b ZPP-a. Obustava postupka, sukladno odredbi čl. 215 b ZPP-a, nastaje po sili zakona (ex lege), što znači da od vremena smrti stranke postupak **više ne postoji**, zbog čega je prestao postojati i do tada **egzistentni** procesno pravni odnos između tužitelja i tuženika. Stoga je i rješenje o obustavi postupka isključivo **deklaratorne** prirode, jer se navedenim rješenjem samo izrijeком utvrđuje da je nastupila obustava postupka sukladno odredbi čl. 215 b ZPP-a. Budući da dužnost naknade parničnih troškova predstavlja **samostalnu imovinsko pravnu obvezu** utvrđenu procesnim zakonom, neovisno od materijalnopravnog odnosa o kojem se vodi parnica, to obustavom parnice prestaje postojati dotadašnji procesno pravni odnos između dotadašnjeg tužitelja i tuženika, zbog čega prestaje postojati i dužnost naknade parničnih troškova koje su, prema općim odredbama ZPP-a, dužne **snositi** ili naknaditi po načelu **culpe**, odnosno **cause, isključivo stranke**. Obzirom da zbog obustave postupka po sili zakona, zbog smrti tužitelja, čijom smrću je prestala njegova stranačka i parnična sposobnost, pri čemu nasljednici tužitelja **ne mogu preuzeti** vođenje postupka i stupiti umjesto pokojnog tužitelja u njegovu procesnu poziciju, pravilno je prvostupanjski sud zaključio da imovinsko pravna obveza naknade troškova postupka ne postoji, pri čemu je u

cijelosti neprihvatljivo stajalište tuženika da troškovi postupka nastali tuženicima «terete ostavinu pok. G. I.».

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1766/05-2 od 25. X. 2005.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Troškovi zastupanja na izviđajnom ročištu

(Čl. 360 st. 2 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Kada se izviđajno ročište provodi u tijeku žalbenog postupka, o troškovima tog ročišta nadležan je odlučivati drugostupanjski sud.

«Pregledom prvostupanjskog predmeta ovaj sud je utvrdio da je nakon tuženikova podnošenja žalbe na prvostupanjsku presudu (upućena prvostupanjskom sudu putem pošte preporučeno 01.10.04.g.) prvostupanjski sud, obzirom na sadržaj žalbenih navoda, proveo izviđaj u smislu odredbe čl. 360. st. 2 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP), obzirom na iznijeti žalbeni prigovor bitne povrede odredaba parničnog postupka, prema kojem tuženik nije osobno primio tužbu tužitelja uz poziv da dade odgovor na tužbu u roku od 15 dana. Na izviđajnom ročištu održanom kod prvostupanjskog suda dana 01.12.2004. g. tužitelja je zastupao njegov punomoćnik koji je zatražio naknadu troška zastupanja na tom ročištu u iznosu od 610,00 kn. Županijski sud u Varaždinu je nakon toga donio presudu br. Gž.__/04-2 od 09. prosinca 2004. g. kojom je odbio žalbu tuženika kao neosnovanu i potvrdio pobijanu presudu, te odlučio da se tužitelju ne dosuđuje trošak odgovora na žalbu, dok nije odlučio o troškovima izviđajnog ročišta. Na izviđajno ročište pristupio je punomoćnik tužitelja, koji je, očito, pozvan po prvostupanjskom sudu 19.11.2004. g. Izviđajno ročište provodi se u fazi žalbenog postupka, pa je o troškovima tog ročišta nadležan odlučivati drugostupanjski sud. U tom smislu osnovano tužitelj traži da se o troškovima tog ročišta naknadno odluči, jer to nije učinjeno pri odlučivanju o troškovima žalbenog postupka odlukom o glavnoj stvari koju je donio ovaj sud pod br. Gž. 2078/04-2 (odlučeno je samo o trošku odgovora na žalbu). Po ocjeni ovog suda tužitelju pripada pravo na naknadu troška zastupanja po odvjetniku na izviđajnom ročištu kojem je pristupio njegov punomoćnik.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 2078/05-2 od 26. X. 2005.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Prouzročenje parničnih troškova

(Čl. 157. st. 1. Zakona o parničnom postupku - «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Ispunjene su pretpostavke iz čl. 157 st. 1 Zakona o parničnom postupku kada tužitelj iako je bio dužan, nije prije utuženja pozvao tuženu da u određenom roku naknadi štetu, a tužena je prije upuštanja u raspravljanje o glavnoj stvari (osnovi i visini zatraženog iznosa štete) priznala tužbeni zahtjev.

«Iako je prvostupanjski sud iscrpno i uvjerljivo obrazložio svoju odluku u odnosu na utvrđenje obveze tužitelja za naknadu parničnih troškova tuženiku, zbog, u cijelosti pogrešnih i neutemeljenih tvrdnji tužitelja u žalbi o «instruktivnom postupanju tužitelja koji je interne naravi», vezano uz čl. 122 st. 1 Zakona o zdravstvenom osiguranju, ovaj sud smatra da potrebnim ponoviti da je tužitelj prema odredbi čl. 122 st. 1 Zakona o zdravstvenom osiguranju, kada utvrdi da je nastala šteta, dužan, uz navođenje dokaza, pozvati osiguranu osobu, pravnu ili fizičku osobu, pravnu osobu za osiguranje imovine i osoba ili drugu osobu koja je dužna naknaditi štetu da u određenom roku naknadi štetu. Ako šteta ne bude naknađena u određenom roku tužitelj je ovlašten, sukladno odredbi čl. 122 st. 2 Zakona o zdravstvenom osiguranju, svoju tražbinu radi naknade štete ostvariti tužbom kod nadležnog suda. Kako je prvostupanjski sud pravilno utvrdio, a što konačno nije ni sporno, da tužitelj prije podnošenja tužbe prvostupanjskom sudu nije postupio u smislu citirane odredbe čl. 122 st. 1 Zakona o zdravstvenom osiguranju, dakle, nije pozvao tuženika da u određenom roku naknadi štetu koja je predmet njegovog tužbenog zahtjeva, a kraj činjenice da je tuženik, nakon što je tužitelj na ročištu od 07. listopada 2005.g. priložio svu potrebnu dokumentaciju i nakon što su se stranke suglasile o omjeru sudoprinosu osiguranika tuženika nastanku štete, priznao tužbeni zahtjev, to je pravilan zaključak prvostupanjskog suda da je tuženik priznao tužbeni zahtjev prije upuštanja u raspravljanje o glavnoj stvari (osnovi i visini zatraženog iznosa štete), zbog čega su, i po ocjeni ovog suda, ispunjeni pretpostavke za primjenu odredbe čl. 157 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) u odnosu na odlučivanje o troškovima postupka, pa je prvostupanjski sud pravilno obvezao tužitelja da je dužan naknaditi tuženiku prouzročeni mu trošak postupka koji je pravilno obračunat, sukladno odredbi čl. 155 ZPP-a.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 2043/05-2 od 29.XII.2005.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Troškovi ovrhovoditeljice radi provedbe civilne diobe nekretnina u suvlasništvu stranaka

(Čl. 106 st. 1 toč. 1. Ovršnog zakona - «Narodne novine», 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03)

Ukoliko se ovršni postupak provodi radi civilne diobe nekretnina – sudskom prodajom nekretnine radi toga da se iz eventualne kupovnine namire stranke razmjerno suvlasničkim udjelima, ovrhovoditelj u tom slučaju ne može tražiti u prijedlogu za ovrhu i dodatnu ovrhu prodajom pokretnina ovršenice radi namirenja troškova postupka.

«Po ocjeni ovog suda u konkretnom slučaju radi se o specifičnoj vrsti ovršnog postupka, u kojem su procesne pozicije stranaka izjednačene, bez obzira što je M. J. u konkretnom slučaju ovrhovoditeljica, a A. P. ovršenica: naime postupak se provodi radi civilne diobe nekretnina koji se provodi sudskom prodajom predmetnih nekretnina uz očekivani rezultat podjele kupovnine prema suvlasničkim omjerima (pri čemu u postupku prodaje obje strane mogu nastupiti i kao eventualni kupci nekretnina, odnosno suvlasničkog dijela protivne strane). Dakle, ne radi se o postupku u kojem je pasivna strana prouzročila potrebu provođenja postupka te se pretpostavlja i njena odgovornost za naknadu prouzročenih troškova postupka (troškovi postupka u ovom slučaju mogu se namiriti i od polučene kupovnine u smislu odredbe čl. 106 st. 1 toč. 1 Ovršnog zakona (dalje: OZ) radi čega je bespotrebna, odnosno neosnovana dodatna ovrha prodajom pokretnina ovršenice radi namirenja troškova postupka. U konkretnom slučaju, po ocjeni ovog suda, način snašanja troškova ovršnog postupka regulira odredba čl. 14 st. 1 OZ-a koja propisuje da troškove postupka u svezi s određivanjem i provedbom ovrhe prethodno snosi ovrhovoditelj i odredba čl. 14 st. 4 OZ-a prema kojoj je ovršenik dužan ovrhovoditelju naknaditi troškove koji su bili potrebni za ovrhu ili osiguranje, no to tek nakon provedenog postupka i prvenstveno na način određen spomenutom odredbom čl. 106 st. 1 toč. 1 OZ-a, a nikako istovremenim provođenjem ovrhe na pokretninama ovršenice, radi namirenja razmjernog dijela troškova ovršnog prijedloga.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1981/05-2 od 14.XII.2005.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Naknada troškova postupka vezanih za provođenje dokaza vještačenjem

(Čl. 154 st. 3 Zakona o parničnom postupku - «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

U slučaju da tuženik u potpunosti osporava osnovu i visinu tužbenog zahtjeva, iz kojeg razloga je bilo nužno izvršiti vještačenje za koje je tužitelj prethodno snosio troškove postupka, tada je tuženik obavezan naknaditi tužitelju cjelokupne troškove postupka vezane za provođenje dokaza financijsko-knjigovodstvenim vještačenjem, bez obzira na konačni uspjeh tužitelja u sporu.

«Naime, prema opće prihvaćenom stajalištu sudske prakse (Zaključci usvojeni na sjednici Građanskog odjela VS RH) kod razmjernog uspjeha stranaka u postupku, pri određivanju troškova postupka djelomični, odnosno razmjerni uspjeh stranke u postupku treba ocjenjivati ne samo u kvantitativnom nego i u kvalitativnom smislu, kako obzirom na osnovu zatraženih iznosa naknade, tako i obzirom na visinu usvojenog ili eventualno odbijenog tužbenog zahtjeva. Stoga u slučaju, kada je tuženik osporavao osnovu tužbenog zahtjeva u potpunosti, kao i visinu tužbenog zahtjeva, zbog čega je bilo nužno izvršiti vještačenje za koje je tužitelj prethodno snosio troškove postupka, **tužitelju treba priznati troškove vještačenja u cijelosti**, bez obzira na visinu dosuđenog iznosa, dakle eventualno samo razmjerni uspjeh u odnosu na visinu utužene tražbine.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 2041/05-2 od 29.XII.2005.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Povlačenje ovršnog prijedloga od strane ovrhovoditelja

(Čl. 158 st. 1 Zakona o parničnom postupku - «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Ukoliko ovrhovoditelj povuče ovršni prijedlog, ne navodeći da je ovršenik u međuvremenu podmirio dužno potraživanje i kada je to učinio, sud prvog stupnja će na zahtjev ovršenika, dosuditi troškove postupka ovršeniku.

«Po ocjeni ovog suda stanje prvostupanjskog spisa, u trenutku podnošenja ovršenikovog zahtjeva za naknadu troškova postupka opravdalo je donošenje dosuđujućeg rješenja o troškovima postupka, na teret ovrhovoditelja, temeljem navedenog zahtjeva. Naime, ovrhovoditelj je povukao ovršni prijedlog ne navodeći nikakvo obrazloženje za tu svoju dispoziciju, dakle ne navodeći niti da je ovršenik u međuvremenu podmirio dužno potraživanje, niti kada je to učinio. U takvoj procesnoj situaciji pravilno je prvostupanjski sud ocijenio da treba primijeniti opće pravilo iz čl. 158 st. 1 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) u vezi čl. 19 Ovršnog zakona (dalje: OZ), obzirom na navedeno povlačenje prijedloga bez iznošenja činjenica iz kojih bi bilo vidljivo da se, moguće, radi o izuzetnoj situaciji, glede eventualne naknade troškova postupka, u kojoj bi aktivna, a ne pasivna strana imala pravo na naknadu troškova postupka. ZPP, koji u konkretnom slučaju treba supsidijarno primijeniti, isključuje ovlast stranaka na iznošenje novih činjenica i na predlaganje novih dokaza u žalbi, osim ako se odnose na bitne povrede odredaba parničnog postupka zbog kojih se žalba može izjaviti čl. 352 st. 1 ZPP-a u svezi čl. 19 OZ-a. Dakle, po ocjeni ovog suda temeljem navedene zakonske odredbe, ovrhovoditelj je prekludiran u pravu, iznošenja činjenica i dokaza kojima bi dokazao da je prijedlog povukao iz razloga što je u međuvremenu, nakon donošenja rješenja o ovrsi, ovršenik podmirio tražbinu, jer je takvu relevantnu činjenicu, za odluku o troškovima postupka, mogao i trebao iznijeti (uz odgovarajuće dokaze) prije prvostupanjskog odlučivanja o troškovima postupka, pri čemu je ovrhovoditelj trebao voditi računa o ovlasti ovršenika da nakon završetka postupka podnese zahtjev za naknadu troškova postupka (čl. 14 st. 6 OZ-a, odnosno čl. 164 st. 1 ZPP-a u vezi čl. 19 OZ-a) prema kojem o naknadi troškova sud odlučuje na određen zahtjev stranke, bez raspravljanja.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 743/05-2 od 29.VI.2005.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Pravo na žalbu na rješenje o oslobađanju od plaćanja sudskih pristojbi

(Čl. 378 st. 2 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Budući da protiv rješenja o oslobodenju plaćanja pristojbe nije dopuštena posebna žalba, takvo rješenje treba biti sastavni dio odluke o glavnoj stvari, s time da tuženiku treba biti dana mogućnost podnošenja žalbe protiv rješenja o oslobodenju od plaćanja sudske pristojbe.

«Osnovano međutim, prigovara tuženik toč. II izreke pobijanog rješenja i to u dijelu kojim je odbijen njegov prigovor protiv naloga za plaćanje sudske pristojbe na tužbu u iznosu od 200,00 kn i presudu u iznosu od 200,00 kn. U razlozima obrazloženja prvostupanjskog suda stoji da je tužiteljica rješenjem od 30.08.05. g. oslobođena od plaćanja sudskih pristojbi pa sud smatra da je sudsku pristojbu na tužbu i presudu iz čl. 28 st.1 toč. 4 Zakona o sudskim pristojbama (dalje: ZSP) u obvezi platiti tuženik koji nije oslobođen od plaćanja pristojbi, a to temeljem čl. 18 st. 1 ZSP-a. Točno je, što smatra prvostupanjski sud, da u smislu čl. 18 st. 1 ZSP-a kada stranka oslobođena od plaćanja pristojbi uspije u postupku, pristojbe koje bi trebala platiti da nije bila oslobođena, platit će stranka koja nije oslobođena od plaćanja pristojbi i to u omjeru u kojem je oslobođena stranka uspjela u postupku. Međutim, prvostupanjski sud je o obvezi plaćanja sudskih pristojbi tužiteljice kao oslobođene stranka od plaćanja istih, u smislu odredbe čl. 18 st. 1 ZSP-a, odlučio a da prije toga, osim donošenja i objave rješenja o oslobodenju od plaćanja tužiteljice sudskih pristojbi na raspravi 30.08.05.g. nije sačinio pismeni otpravak toga rješenja u odluci o glavnoj stvari. Naime, ovaj sud smatra da je prvostupanjski sud to bio dužan učiniti jer je odredbom čl. 12 st. 2 ZSP-a propisano da protiv rješenja o oslobodenju od plaćanja pristojbe nije dopuštena posebna žalba. To po stajalištu ovog suda znači da je dopuštena žalba u okviru odluke o glavnoj stvari. Kako je međutim, prvostupanjski sud propustio sačiniti i pismeni otpravak rješenja o oslobodenju tužiteljice od plaćanja sudske pristojbe, to je tuženiku onemogućeno da protiv te odluke, protiv koje nije dopuštena posebna žalba, ali je dopuštena žalba u odluci o glavnoj stvari, podnese pravni lijek. Naime, odredbom čl. 378 st. 1 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) propisano je da je protiv rješenja prvostupanjskog suda dopuštena žalba ako u tom Zakonu nije određeno da žalba nije dopuštena, a st. 2 je propisano da ako taj zakon izričito određuje da posebna žalba nije dopuštena da se rješenje prvostupanjskog suda može pobijati samo u žalbi protiv konačne odluke. Kako protiv predmetnog

rješenja o oslobođenju plaćanja pristojbe, prema odredbi čl. 12 st. 2 ZSP-a nije dopuštena posebna žalba, to ovaj sud smatra da je to rješenje trebalo biti sastavni dio odluke o glavnoj stvari, odnosno navedene presude o razvodu braka, te da je u okviru iste tuženiku trebala biti dana mogućnost podnošenja žalbe protiv rješenja o oslobođenju od plaćanja sudske pristojbe, a kako to propisuje citirana odredbe čl. 378 st. 2 ZPP-a.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 917/06-2 od 07.III.2006.

OSLOBOĐENJE OD PLAĆANJA PARNIČNIH TROŠKOVA

Oslobođenje grada od plaćanja sudskih pristojbi

(Čl. 15 st. 5 Zakona o sudskim pristojbama – «Narodne novine», broj 26/03 – pročišćeni tekst)

Budući je Zakonom o komunalnom gospodarstvu kao posebnim zakonom, na Upravni odjel tužitelja (grada) preneseno obavljanje javnih ovlasti vezanih uz utvrđivanje i naplatu komunalne naknade, to je tužitelj oslobođen od plaćanja sudskih pristojbi u postupku naplate komunalne naknade.

«Točno je da su u smislu odredaba Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi gradovi (i općine) jedinice lokalne samouprave i da su pravne osobe. Načelno je također točno da grad ne predstavlja tijelo državne vlasti, niti tijelo u obavljanju javnih ovlasti. Međutim, prvostupanjski sud je prilikom odlučivanja o osnovanosti prigovora tužitelja izjavljenog protiv naloga za plaćanje sudske pristojbe propustio uzeti u obzir odredbu čl. 15 st. 5 Zakona o sudskim pristojbama, kojom je određeno da se st. 1 iste odredbe ne odnosi na tijela općina i gradova, osim ako, sukladno posebnom zakonu, na njih nije preneseno obavljanje javnih ovlasti. U konkretnom slučaju se vodi spor radi podmirenja dugovanja tužene s osnove neplaćene komunalne naknade. Rješenje o komunalnoj naknadi kojim se utvrđuje visina komunalne naknade u smislu odredbe čl. 23 st. 2 Zakona o komunalnom gospodarstvu donosi upravno tijelo jedinice lokalne samouprave u čijem su djelokrugu poslovi komunalnog gospodarstva, a isto upravno tijelo donosi i rješenje o privremenom, potpunom ili djelomičnom oslobađanju od plaćanja komunalne naknade, sukladno odredbi

čl. 23 st. 4 istog Zakona, te izvršava izvršno rješenje o komunalnoj naknadi, sukladno odredbi čl. 23 st. 5 istog Zakona. Budući da je utvrđivanje i naplata komunalne naknade odredbom čl. 20 Zakona o komunalnom gospodarstvu, dakle, posebnim zakonom, povjerena upravnom tijelu jedinice lokalne samouprave, to je u konkretnom slučaju očigledno spor vezan uz postupanje tijela tužitelja (upravnog odjela) u obavljanju javnih ovlasti u smislu odredbe čl. 6 Zakona o komunalnom gospodarstvu i čl. 76 Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi. Kako je dakle, Zakonom o komunalnom gospodarstvu na Upravni odjel tužitelju preneseno obavljanje javnih ovlasti vezanih uz utvrđivanje i naplatu komunalne naknade, u vezi čega se i vodi ovaj spor, to je prema ocjeni ovoga suda u smislu odredbe čl. 15 st. 5 Zakona o sudskim pristojbama tužitelj oslobođen od plaćanja sudskih pristojbi u ovom postupku.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1938/05-3 od 20.XII.2005.

VIII OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA

OVRŠNA ISPRAVA

Ukidanje potvrde ovršnosti na bjanko zadužnicama

(Čl. 33 st. 2 Ovršnog zakona - «Narodne novine», 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03)

Ne postoji procesna mogućnost ukidanja potvrde ovršnosti na bjanko zadužnicama iz razloga što iste ne mogu imati potvrdu ovršnosti niti je takva potvrda pretpostavka za mogućnost naplate potraživanja po bjanko zadužnicama.

«Po ocjeni ovog suda ne postoji procesna mogućnost ukidanja potvrde ovršnosti na bjanko zadužnicama, obzirom da takve potvrde ovršnosti one niti

nemaju, niti su takve «potvrde» pretpostavke za mogućnost naplate potraživanja po takvim bjanco zadužnicama. Naime, pravilno predlagatelj u žalbi navodi da sam Ovršni zakon (dalje: OZ) čl. 183 st. 2 zadužnicama daje značaj pravomoćnog rješenja o ovrsi, radi čega takve zadužnice ne mogu biti opskrbljene klauzulom ovršnosti koju daje sud ili neko drugo tijelo u smislu odredbe čl. 33 st. 2 OZ-a, radi čega se u ovršnom postupku (koji se prema pravilnoj konstataciji prvostupanjskog suda niti ne vodi) ne može tražiti ukidanje takve nepostojeće klauzule, a pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da jedinu moguću sudsku zaštitu zbog eventualne neosnovane naplate predlagatelj već ostvaruje u prvostupanjskom parničnom postupku br. P. __/05, u kojem se raspravlja o meritornom pitanju (pravnom karakteru predmetnih bjanco zadužnica, odnosno njihovoј dospelosti).»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1749/05-2 od 04.I.2006.

OVRŠNA ISPRAVA

Kada u ovršnoj ispravi nije određen rok za dobrovoljno ispunjenje obveze

(Čl. 26 st. 3 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03)

Ukoliko u ovršnoj ispravi nije određen rok za dobrovoljno ispunjenje obveze, taj rok određuje sud rješenjem o ovrsi na način da sud odredi predloženu ovrhu uz uvjet da ovršenik u roku koji mu je određen ne ispuni svoju obvezu.

«Imajući u vidu sadržaj presude prvostupanjskog suda koja predstavlja ovršnu ispravu, može se zaključiti da u ovršnoj ispravi nije određen rok za dobrovoljno ispunjenje obveze utvrđene navedenom presudom. Prema odredbi čl. 26 st. 2 Ovršnog zakona (dalje: OZ) ako je ovršna isprava odluka kojom je naloženo ispunjenje tražbine na neko davanje ili činjenje, u njoj mora biti određen i rok za dobrovoljno ispunjenje. Ako u ovršnoj ispravi iz st. 2 iste odredbe nije određen rok za dobrovoljno ispunjenje, taj rok određuje sud rješenjem o ovrsi, sukladno odredbi čl. 26 st. 3 OZ-a. U tom slučaju, prema st. 4 iste odredbe, sud će predloženu ovrhu odrediti uz uvjet da ovršenik u roku koji mu je određen, ne ispuni svoju obvezu. Kako u ovršnoj ispravi nije određen rok za dobrovoljno ispunjenje, prvostupanjski sud je prilikom donošenja rješenja o

ovrsi bio dužan postupiti u smislu odredbe čl. 26 st. 3 i 4 OZ-a, te rješenjem o ovrsi odrediti rok za dobrovoljno ispunjenje obveze, te predloženu ovrhu odrediti uz uvjet da ovršenik u roku koji mu je određen ne ispuni svoju obvezu.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1893/05-2 od 30. XI.2005.

UVJETNA I UZAJAMNA OBVEZA

Obveza ovrhovoditelja prema ovršeniku temeljem ovršne isprave

(Čl. 30 st. 1 Ovršnog zakona - «Narodne novine», 57/96, 29/99)

Kada obveza ovršenika utvrđena u predmetnoj ovršnoj ispravi nije uvjetovana prethodnim niti istovremenim ispunjenjem neke obveze ovrhovoditelja, tada ovrhovoditelj ima pravo podnijeti prijedlog za ovrhu protiv ovršenika, bez obzira što postoji njegova nesporna obveza plaćanja troškova ovršeniku, utvrđena istom ovršnom ispravom, a koju obvezu nije ispunio ovršeniku.

«Točno je da je presudom, koja predstavlja ovršnu ispravu u ovom postupku br. P. ___/97-9 od 17.02.99. g. obvezan ovrhovoditelj tamo tužitelj naknaditi ovršeniku, tamo tuženiku prouzročeni parnični trošak postupka u iznosu od 6.201,48 kn (toč. VII presude) i da je rješenjem toga suda br. P. ___/97-12 od 22.03.99. g. ovrhovoditelj, tamo tužitelj, obvezan ovršeniku, tamo tuženiku, također naknaditi parnični trošak u iznosu od 2.879,20 kn. Međutim, postojanje ovih nespornih obveza ovrhovoditelja prema ovršeniku, temeljem navedenih ovršnih isprava, nemaju utjecaja na pravilnost i zakonitost pobijanog rješenja prvostupanjskog suda. Naime, obveza ovršenika utvrđena ovršnom ispravom – presudom toga suda br. P. ___/97-9 od 17.02.99. g., nije u navedenoj ovršnoj ispravi uvjetovana ni prethodnim, a niti istovremenim ispunjenjem obveze ovrhovoditelja, u kojem slučaju bi sud, u smislu odredbe čl. 30. st. 1 Ovršnog zakona (dalje: OZ), ovrhu na prijedlog ovrhovoditelja odredio, ako bi on izjavio da je svoju obvezu ispunio. Odredbom čl. 30 st. 1 OZ-a propisano je da ako je obveza ovršenika utvrđena u ovršnoj ispravi, između ostalog, uvjetovana prethodnim ili istovremenim ispunjenjem neke obveze ovrhovoditelja tada će sud na prijedlog ovrhovoditelja odrediti ovršenje ako on izjavi da je svoju obvezu ispunio, odnosno da je njezino ispunjenje osigurao. Nadalje, ne prihvaća se navod žalbe ovršenika da ovrhovoditelj, a obzirom na

postojanje tražbina obje strane, ne pristaje niti na dobrovoljno izvršenje prijetoja, jer se prigovor prijetoja (čl. 336 – 343 Zakona o obveznim odnosima) ne može isticati u ovršnom postupku. U konkretnom slučaju, kada obveza ovršenika utvrđena u predmetnoj ovršnoj ispravi nije uvjetovana niti prethodnim niti istovremenim ispunjenjem neke obveze ovrhovoditelja, tada ovrhovoditelj ima pravo podnijeti prijedlog za ovrhu protiv ovršenika, te njegova nesporna obveza plaćanja troškova prema ovršeniku, utvrđena navedenim ovršnim ispravama, nije od utjecaja i ne sprječava istoga, bez obzira što nije prema ovršeniku ispunio te svoje obveze, da protiv ovršenika podnese ovršni prijedlog, radi namirenja svoga predmetnog potraživanja prema ovršeniku.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 796/05-2 od 23.V.2005.

UVJETNA I UZAJAMNA OBVEZA

Bezuvjetna ovrha

(Čl. 30 Ovršnog zakona - «Narodne novine», 57/96, 29/99)

Sud nije ovlašten uputiti ovrhovoditelja na parnicu radi utvrđenja da je na temelju ovršne isprave ovlašten tražiti bezuvjetnu ovrhu radi ostvarenje svoje tražbine, ukoliko se ovrha provodi na temelju pravomoćnog rješenja o ovrsi kojim je određena bezuvjetna ovrha radi ostvarenja tražbine ovrhovoditelja.

«Odredbom čl. 30 st. 5 Ovršnog zakona (dalje: OZ) propisano je da ovrhovoditelj koji u ovršnom postupku ne uspije dokazati, u skladu s odredbama prethodnih stavaka toga članka, da je ispunio svoju obvezu, da je osigurao njeno ispunjenje, odnosno da je nastupio uvjet može pokrenuti parnicu radi utvrđenja da je na temelju ovršne isprave ovlašten tražiti bezuvjetnu ovrhu radi ostvarenja svoje tražbine. Odredbom čl. 30 st. 1 primijenjenog OZ-a propisano je da ako je obveza ovršenika utvrđena u ovršnoj ispravi uvjetovana prethodnim ili istovremenim ispunjenjem neke obveze ovrhovoditelja ili nastupanjem nekog uvjeta, sud će na prijedlog ovrhovoditelja, odrediti ovrhu ako on izjavi da je svoju obvezu ispunio odnosno da je osigurao njezino ispunjenje ili da je uvjet nastupio. Odredbom čl. 30 st. 2 OZ-a je propisano da ukoliko ovršenik u pravnom lijeku protiv rješenja o ovrsi istakne da ovrhovoditelj nije ispunio svoju obvezu, da nije osigurao njezino ispunjenje ili da uvjet nije nastupio, sud će o ispunjenju ili osiguranju ispunjenja obveze ovrhovoditelja odnosno o nastupanju

uvjeta odlučiti u ovršnom postupku, osim ako odluka o tome ovisi o utvrđivanju spornih činjenica. Naime, prema st. 3 istog propisa ako odluka suda ovisi o utvrđivanju spornih činjenica tada će sud o pravnom lijeku iz st. 1 tog propisa odlučiti u ovršnom postupku ako su te činjenice općepoznate, ako se njihovo postojanje može utvrditi primjenom pravila o zakonskim predmnjevama, ili ako ovrhovoditelj dokaže ispunjenje ili osiguranje svoje obveze, odnosno nastupanja uvjeta javnom ispravom ili privatnom ispravom koja ima značenje javne isprave. U ostalim slučajevima sud će obustaviti postupak. Prvostupanjski sud dakle, u potpunosti ispušta iz vida vrstu prigovora koje u navedenom podnesku iznosi ovršnica, te da li ovršenica u toj fazi postupka uopće takove prigovore može iznositi, to obzirom na to da je rješenje o ovrsi, prema ranije rečenom, postalo pravomoćno 18. svibnja 2004. g. Temeljem iste ovršne isprave već je određena bezuvjetna ovrha radi ostvarenja tražbine ovrhovoditeljice i to rješenjem o ovrsi koje je postalo pravomoćno, te po ocjeni ovog suda nije bilo mjesta donošenju pobijanog rješenja. Osim toga prigovori koji se ističu u podnesku trebali su biti predmetom analize i ocjene povodom žalbe ovršenice protiv rješenja o ovrsi, ali je žalba ovršenice međutim, ranije spomenutim rješenjem odbačena. Osim toga, odredbom čl. 30 st. 5 OZ-a nije propisano da je sud temeljem iste uopće ovlašten ovrhovoditelja uputiti na pokretanje parnice, nego je propisano da ovrhovoditelj u određenim slučajevima može pokrenuti parnicu radi utvrđenja da je na temelju ovršne isprave ovlašten tražiti bezuvjetnu ovrhu radi ostvarenja svoje tražbine. Kada i u kojim slučajevima na parnicu, u povodu žalbe, upućuje sud, propisano je odredbom čl. 48 OZ-a, time da sud na parnicu upućuje ovršenika, dok je spomenutom odredbom čl. 30 st. 5 propisano da to može učiniti ovrhovoditelj samoinicijativno, dok nije propisano da bio to bio ovlašten učiniti sud.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 153/06 od 14.II.2006.

MJESNA NADLEŽNOST – NADLEŽNOST ZA SPOROVE U OVRŠNOM I STEČAJNOM POSTUPKU

Isključiva mjesna nadležnost

(Čl. 147 Ovršnog zakona - «Narodne novine», 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03)

Odredbom čl. 147 Ovršnog zakona određena je isključiva mjesna nadležnost suda za provođenje ovrha na novčanoj tražbini ovršenika, što znači da mjesna nadležnost za provođenje postupka ovrhe na novčanoj

tražbini ovršenika zavisi isključivo od činjenice da li ovršenik u Republici Hrvatskoj ima prebivalište odnosno boravište.

«Točno je, kako to ovrhovoditelj navodi u žalbi, da se u smislu odredbe čl. 20 st. 2 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) sud može oglasiti mjesno nenadležnim, po službenoj dužnosti, samo kad postoji isključiva mjesna nadležnost nekog drugog suda. Međutim, pogrešna je žalbena tvrdnja ovrhovoditelja da za odlučivanje o prijedlogu za ovrhu i provođenje postupka ovrhe na novčanoj tražbini Ovršnim zakonom (dalje: OZ) nije propisana isključiva mjesna nadležnost, budući da iz sadržaja odredbe čl. 147 OZ-a proizlazi da se radi o isključivoj mjesnoj nadležnosti suda, a prema redoslijedu navedenom u citiranoj odredbi. Naime, prema sadržaju odredbe čl. 147 OZ-a za odlučivanje o prijedlogu za ovrhu i provođenje postupka ovrhe na novčanoj tražbini, mjesno je nadležan sud na čijem se području nalazi prebivalište ovršenika, a ako ovršenik nema prebivalište u Republici Hrvatskoj, nadležan je sud na čijem se području nalazi ovršenikovo boravište. Dakle, ukoliko ovršenik ima prebivalište u Republici Hrvatskoj, za odlučivanje o prijedlogu za ovrhu i provođenje postupka ovrhe na novčanoj tražbini isključivo je mjesno nadležan sud na čijem se području nalazi prebivalište ovršenika, odnosno sud koji je općemjesno nadležan za ovršenika, pa se u konkretnom slučaju nedvojbeno ne radi o izberivoj nadležnosti, niti je odredbom čl. 147 OZ-a dana mogućnost izbora ovrhovoditelja u pogledu mjesne nadležnosti suda za provođenje ovrhe na novčanoj tražbini ovršenika, budući da mjesna nadležnost za provođenje postupka ovrhe zavisi isključivo od činjenice da li ovršenik u Republici Hrvatskoj ima prebivalište odnosno boravište.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 885/05-2 od 07.VI.2005.

PROTUOVRHA

Ovršenik u postupku protuovrhe

(Čl. 58 Ovršnog zakona - «Narodne novine», 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03)

Odvjetnik koji je zastupao ovrhovoditelja kao punomoćnik, nije ovrhovoditelj u ovršnom postupku, iz kojeg razloga ovršenik ne može protiv njega pokrenuti postupak protuovrhe, bez obzira što je sukladno prijedlogu ovrhovoditelja, rješenjem o ovrsi određeno da parnični trošak

banka ovršenika «skine» s njegovog računa i prenese na žiro-račun punomoćnika.

«Prema odredbi čl. 58 Ovršnog zakona ovršenik, nakon što je ovrha provedena, može u istom postupku zatražiti od suda da naloži ovrhovoditelju da mu vrati ono što je ovrhom dobio. Kako je u ovom postupku ovrhovoditelj H.D., na čiji je prijedlog sud donio rješenje o ovrsi br. Ovr. ___/04-5 na temelju pravomoćne presude Općinskog suda u Zagrebu br. P. ____/01-9 od 13. siječnja 2004. g., a kojom je ovršenik obvezan navedenom ovrhovoditelju isplatiti iznos od 3.557,00 kn, zajedno sa zateznom kamatom od 01.07.2001. g. pa do isplate, te naknaditi parnični trošak u iznosu od 1.647,00 kn, to odvjetnik G.M., koji je zastupao ovrhovoditelja kao punomoćnik, nije ovrhovoditelj u ovršnom postupku. Stoga ovršenik, sukladno odredbi čl. 58 OZ-a protiv istog ne može zahtijevati protuovrhom ono što je ovrhovoditelju H.D. naprijed citiranom presudom dosuđeno na ime parničnog troška i neovisno što je, sukladno prijedlogu ovrhovoditelja, rješenjem o ovrsi određeno da taj parnični trošak banka ovršenika «skine» s njegovog računa i prenese na žiro-račun punomoćnika. Isto tako, trošak ovršnog postupka od 381,00 kn dosuđen je ovrhovoditelju H.D., a ne njegovom punomoćniku. U smislu odredbe čl. 58 st. 1 Ovršnog zakona (dalje: OZ) određeno je da nakon što je ovrha već provedena, ovršenik može u istom postupku zatražiti od suda da naloži ovrhovoditelju da mu vrati ono što je ovrhom dobio. U konkretnom slučaju ovrhovoditelj je D.H., a ovršenik E.Š. u V., pa je evidentno da podneseni prijedlog ovršenika od 25.02.2005.g., kao «ovrhovoditelja», upravljen prema G.M., odvjetničkom uredu Zagreb (prema stilizaciji prijedloga ovršenika E.Š. kao naznačenog «ovršenika» u tom prijedlogu) ne može se prihvatiti, obzirom da u ovršnom predmetu je ovrhovoditelj bio H.D., a ne G.M., odvjetnik iz Zagreba, koji je u postupku samo nastupao kao punomoćnik ovrhovoditelja H.D., pa je pravilno stajalište suda prvog stupnja da ovršenik može svoj zahtjev za protuovrhu po osnovi isplaćenih sredstava s njegovog žiro-računa ovrhovoditelju H.D., upraviti samo prema ovrhovoditelju H.D., a nikako ne prema njegovom punomoćniku, koji je, prema stajalištu suda prvoga stupnja, doista treća osoba, pa je isključivo u obvezi prema E.Š. kao ovršeniku, sada protuovrhovoditelju, isključivo H.D. kao ovrhovoditelj, odnosno sada protuovršnik. Sud dozvoljava utemeljenost navoda iz žalbe ovršenika da je doista izvršena navedena financijska transakcija sa sredstava ovršenika na račun ovrhovoditelja H.D., na način kako je to i navedeno, međutim, u konkretnoj situaciji doista za naplatu «skinutih» sredstava sa žiro računa ovršenika, odgovoran je ovrhovoditelj, po čijem je prijedlogu ovršni postupak pokrenut 31.03.2004.g. pod brojem Ovr. ___/04, gdje je kao punomoćnik ovrhovoditelja H.D. nastupio odvjetnički ured G.-odvjetnici M.G. i G.N. i dr. Stoga je pravilno stajalište suda prvoga stupnja da navedeni odvjetnički ured ne može biti pasivno legitimiran u postupanju prilikom

protuovrhe ovršenika protiv ovrhovoditelja H.D., obzirom da se radi o trećoj osobi, pa je sud prvoga stupnja pravilno odbacio prijedlog ovršenika.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 703/05-2 od 11.V.2005.

ODGODA OVRHE NA PRIJEDLOG OVRHOVODITELJA

Prijedlog za odgodu ovrhe u tijeku prekluzivnog roka

(Čl. 62 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03)

Ukoliko ovrhovoditelj podnese prijedlog za odgodu ovrhe u tijeku prekluzivnog roka od 3 mjeseca, sud će u tom slučaju donijeti rješenje o odgodi ovrhe, s time da prekluzivni rok počinje teći nakon nastavka ovršnog postupka.

«U žalbenom postupku nesporno je da je u tijeku zakonskog (prekluzivnog) roka od 3 mjeseca, iz čl. 136 st. 2 Ovršnog zakona (dalje: OZ), (prema njegovom sadržaju koji se treba primijeniti na odnose između stranaka: OZ bez izmjena iz Zakona o izmjenama i dopunama OZ-a NN 88/05, u smislu čl. 123 Zakona o izmjenama i dopunama OZ-a NN 88/05) ovrhovoditelj podnio prijedlog za odgodu ovrhe. Prvostupanjski sud u toj procesnoj situaciji je sukladno odredbi čl. 62 OZ-a bio dužan odmah po primitku ovrhovoditeljevog prijedloga odgoditi ovrhu, za vrijeme koje je ovrhovoditelj predložio. Prvostupanjski sud je propustio postupiti na način na koji je bio dužan, tj. postupiti u smislu navedene odredbe. Nakon protoka prekluzivnog roka koji je bio u tijeku u trenutku podnošenja prijedloga za odgodu, obustavio je postupak. Nепrimjenom čl. 62 OZ-a u konkretnoj procesnoj situaciji, prvostupanjski sud je donio pobijano rješenje na štetu ovrhovoditelja, time što je tek po isteku roka iz čl. 136 st. 2 OZ-a, a u okviru obrazloženja pobijanog rješenja obrazložio ovrhovoditelju da njegov prijedlog za odgodu ne utječe na tijek roka iz čl. 136 st. 3 OZ-a, odnosno da uopće ne utječe na tijek ovršnog postupka. Po ocjeni ovog suda prvostupanjski sud je odmah po primitku prijedloga za odgodu ovrhe trebao prema izričitoj zakonskoj odredbi postupiti sukladno čl. 62 OZ-a, te, eventualno, u tom rješenju upozoriti ovrhovoditelja na svoje procesnopravno stajalište glede tijeka roka iz čl. 136 st. 2 OZ-a, čime bi ovrhovoditelju razjasnio njegov procesno pravni status u odnosu na stanje postupka u trenutku donošenja

rješenja o odgodi ovrhe na rok od godine dana, kako je predloženo prijedlogom za odgodom ovrhe. No i po ocjeni ovog suda navedeno stajalište nije osnovano jer su temeljem navedenog prijedloga ispunjeni procesnopravni uvjeti za primjenu posljedica zastoja ovršnog postupka u smislu čl. 215 a, u vezi čl. 214 st. 1 Zakona o parničnom postupku u vezi čl. 19 OZ-a, dakle, podnošenjem prijedloga za odgodu nastupile su procesnopravne pretpostavke za donošenje deklaratornog rješenja o odgodi postupka, s posljedicom prestanka tijekom prekluzivnog roka za podnošenje prijedloga za ponovnu pljenidbu pokretnina. «

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1566/05-2 od 12. X. 2005.

ODGODA OVRHE NA PRIJEDLOG OVRŠENIKA

Pretpostavke za odgodu ovrhe

(Čl. 61 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03)

Okolnost da je ovršenik podnio ustavnu tužbu protiv presude koja predstavlja ovršnu ispravu i da se vodi ustavnosudski postupak, ne isključuje nadležnost prvostupanjskog suda za odlučivanje o prijedlogu ovršenika za odgodu ovrhe, podnesenom tijekom postupka ovrhe, o kojem je ovlašten odlučivati isključivo prvostupanjski sud.

«Točno je da podnositelj ustavne tužbe ima mogućnost, uz podnošenje ustavne tužbe, sukladno odredbi čl. 53. st. 2. Poslovnika Ustavnog suda RH, ukoliko su ispunjene pretpostavke navedene u citiranoj odredbi, predložiti odgodu ovrhe do donošenja odluke Ustavnog suda. Na prijedlog podnositelja ustavne tužbe Ustavni sud može odgoditi ovrhu do donošenja odluke, ako bi ovrha prouzročila podnositelju tužbe štetu koja bi se teško mogla popraviti, a odgoda nije suprotna javnom interesu, niti bi se odgodom nanijela nekome veća šteta, sukladno odredbi čl. 67 Ustavnog zakona o Ustavnom sudu RH. Dakle, **u ustavnosudskom postupku o prijedlogu za odgodu ovrhe odlučuje Ustavni sud RH**, međutim u konkretnom slučaju radi se o prijedlogu ovršenika za odgodu ovrhe podnesenom u ovršnom postupku, pa je prvostupanjski sud bio dužan ocijeniti da li su za odgodu ovrhe ispunjene pretpostavke predviđene odredbom čl. 61. st. 1. OZ-a, te donijeti odluku o osnovanosti, odnosno neosnovanosti prijedloga ovršenika za odgodu ovrhe, sukladno odredbi čl. 61 st.

2 OZ-a. Stoga je potpuno pogrešno stajalište prvostupanjskog suda da nije nadležan za odlučivanje o prijedlogu ovršenika za odgodu ovrhe, jer takvo stajalište nema nikakvog uporišta u sadržaju odredbe čl. 61 OZ-a. Okolnost da je ovršenik podnio ustavnu tužbu protiv presude koja predstavlja ovršnu ispravu i da se vodi ustavnosudski postupak, ne isključuje nadležnost prvostupanjskog suda za odlučivanje o prijedlogu podnesenom tijekom postupka ovrhe o kojem je ovlašten odlučivati isključivo prvostupanjski sud.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1741/05-2 od 27.X.2005.

OBUSTAVA OVRHE

Posljedica bezuspješne ponovne pljenidbe pokretnina

(Čl. 136 st. 3 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03)

Odredbom čl. 136 st. 3 Ovršnog zakona izričito je propisana obustava ovrhe kao posljedica bezuspješne ponovne pljenidbe pokretnina, iz kojeg razloga odredba čl. 5 Ovršnog zakona ne isključuje primjenu odredbe čl. 136 st. 3 Ovršnog zakona.

«Neosnovano se ovrhovoditelj u žalbi poziva i na odredbu čl. 5. st. 3. i 4. Ovršnog zakona (dalje: OZ), jer se citirana odredba OZ-a odnosi na ograničenje sredstava i predmeta ovrhe, a st. 3. i 4. navedene odredbe primjenjuje se u slučaju kada se rješenje o ovrsi na određenom predmetu ili sredstvu ne može provesti jer se radi o stvarima koje su izuzete od ovrhe, slijedom čega odredba čl. 5. OZ-a ne isključuje primjenu odredbe čl. 136. st. 3. OZ-a kojom je obustava ovrhe izričito propisana kao posljedica bezuspješne ponovne pljenidbe pokretnina. Imajući u vidu sadržaj odredbe čl. 136. st. 3. OZ-a prvostupanjski sud je obzirom na bezuspješnu ponovnu pljenidbu pokretnina pravilno primijenio citiranu odredbu obustavivši ovrhu na pokretninama ovršenika.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1642/05-2 od 04. X. 2005.

OBUSTAVA OVRHE

Prijedlog za promjenu predmeta ovrhe

(Čl. 142 st. 5 Ovršnog zakona - «Narodne novine», 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03)

Ukoliko ovrhovoditelj podnese prijedlog za promjenu predmeta ovrhe nakon što je druga dražba neuspješno održana, sud će obustaviti ovrhu, a to iz razloga što je ovrhovoditelj takav prijedlog bio ovlašten podnijeti prije održavanje druge javne dražbe.

«Okolnost da je ovrhovoditelj na dan održavanja druge javne dražbe prvostupanjskom sudu uputio prijedlog za promjenu predmeta ovrhe, koju ovrhovoditelj ističe u žalbi, nema nikakvog utjecaja na nastupanje zakonskih posljedica u smislu odredbe čl. 142 st. 5 Ovršnog zakona (dalje: OZ), obzirom na činjenicu da se popisane stvari nisu mogle prodati niti na drugoj dražbi. Takav prijedlog je ovrhovoditelj bio ovlašten podnijeti prije održavanja druge javne dražbe, zbog čega podnošenje takvog prijedloga nakon što je druga dražba neuspješno održana, ne dovodi u pitanje pravilnost pobijanog rješenja, jer će u takvom slučaju sud prema izričitoj odredbi čl. 142 st. 5 OZ-a obustaviti ovrhu.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 518/05 od 01.IV.2005.

DOVRŠETAK OVRHE

Dovršetak ovrhe na pokretninama ovršenika

(Čl. 68 st. 1 Ovršnog zakona - «Narodne novine», 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03)

Ovrha na pokretninama smatra se dovršenom prodajom pokretnina i namirenjem ovrhovoditelja iz iznosa dobivenog prodajom, a ne i predočavanjem sudu od strane ovršenika uplatnica na određene iznose u korist ovrhovoditelja, zbog čega sud nije ovlašten izvan slučajeva predviđenih u odredbi čl. 68 st. 1 Ovršnog zakona, po službenoj dužnosti donijeti odluku o dovršetku ovrhe.

«Utvrdivši pobijanim rješenjem da je ovrha u navedenom ovršnom predmetu dovršena, prvostupanjski sud navodi da je ovršenik predao sudu uplatnice na određene iznose, a sve uplaćene u korist ovrhovoditelja i da je navedenim uplatama potraživanje ovrhovoditelja podmireno u cijelosti «slijedom čega je temeljem čl. 68 Ovršnog zakona (dalje: OZ) valjalo odlučiti kao u izreci». Način na koji je prvostupanjski sud odlučio o «dovršetku ovrhe u ovom ovršnom predmetu», ovaj sud smatra pogrešnim i bez uporišta u odredbama OZ-a, pogotovo bez uporišta u odredbi čl. 68 st. 1 OZ-a, na kojoj odredbi se, kako je to razvidno iz obrazloženja pobijanog rješenja, navedeno rješenje temelji. Naime, prema odredbi čl. 68 st. 1 OZ-a **postupak ovrhe smatra se dovršenim pravomoćnošću odluke o odbacivanju ili odbijanju ovršnog prijedloga, te provedbom ovršne radnje kojom se ovrha dovršava ili obustavom ovrhe**. Po ocjeni ovog suda, ovrha na pokretninama ovršenika, ne može se smatrati dovršetkom ovrhe u smislu odredbe čl. 68 st. 1 OZ-a, jer niti iz spisa, a niti iz pobijanog rješenja nije razvidno da bi postupak ovrhe bio dovršen provedbom ovršne radnje kojom se ovrha dovršava, nit je prvostupanjski sud ovrhu obustavio na jedan od načina predviđenih odredbama OZ-a. Naime, kako je ovrhovoditelj podnio prijedlog za ovrhu, a radi ostvarenja svog potraživanja popisom, procjenom i prodajom pokretnina ovršenika, to se, sukladno odredbi čl. 129 OZ-a, u vezi sa čl. 68 st. 1 OZ-a, ovrha na pokretninama smatra dovršenom prodajom pokretnina i namirenjem ovrhovoditelja iz iznosa dobivenog prodajom, zbog čega očigledno ovrha na pokretninama ovršenika u konkretnom slučaju nije dovršena provedbom ovršne radnje kojom se dovršava ovrha na pokretninama ovršenika. Kako prvostupanjski sud, iz razloga navedenih u obrazloženju pobijanog rješenja, nije bio ovlašten po službenoj dužnosti niti obustaviti ovrhu, to je doista nejasno na kojim se to odredbama OZ-a može temeljiti pobijana odluka i koje to odredbe OZ-a daju prvostupanjskom sudu mogućnost donošenja rješenja o dovršetku ovrhe izvan slučajeva predviđenih u odredbi čl. 68 OZ-a.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1993/05-2 od 19.XII.2005.

UČINAK UKNJIŽBE I ZABILJEŽBE

Žalba protiv rješenja o ovrsi na nekretnini

(Čl. 75 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03)

Činjenica da su protustranke izjavile pravni lijek protiv rješenja o ovrsi na nekretnini, ne utječe na upis zabilježbe ovrhe u zemljišnoj knjizi a koji upis je izvršen temeljem rješenja zemljišnoknjižnog suda po prijedlogu ovršnog suda.

«Sukladno odredbi čl. 75 Ovršnog zakona (dalje: OZ), ovrha na nekretnini provodi se zabilježbom ovrhe u zemljišnoj knjizi, utvrđenjem vrijednosti nekretnine, prodajom nekretnine i namirenjem ovrhovoditelja iz iznosa dobivenog prodajom. Prema odredbi čl. 79 st. 1 OZ-a, čim donese rješenje o ovrsi, sud će po službenoj dužnosti zatražiti da se u zemljišnoj knjizi upiše zabilježba ovrhe. Kako je rješenjem o ovrsi broj Ovr. ___/05-2 od 14. srpnja 2005. g., temeljem kojeg je doneseno pobijano rješenje, određena ovrha na nekretninama protustranaka, sukladno odredbi čl. 75 OZ-a i kako je prvostupanjski sud nakon donošenja rješenja o ovrsi, a u smislu odredbe čl. 79 st. 1 OZ-a, zatražio da se u zemljišnoj knjizi upiše zabilježba ovrhe, a imajući u vidu da se u smislu odredbe čl. 70 Zakona o zemljišnim knjigama (dalje: ZZK) zabilježbe mogu odrediti kad je to predviđeno ZZK ili drugim zakonom, a da, kad zakon predviđa mogućnost zabilježbe, nju na prijedlog ovlaštene osobe, suda ili drugog nadležnog tijela, rješenjem određuje zemljišni sud, okolnosti koje protustranke iznose u žalbi nemaju nikakvog utjecaja u odnosu na ocjenu pravilnosti pobijanog rješenja, jer **činjenica da li je i kakav pravni lijek izjavljen protiv rješenja o ovrsi ne utječe na upis zabilježbe ovrhe u zemljišnoj knjizi**, zbog čega se žalbeni navodi protustranaka ne mogu prihvatiti osnovanim.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1886/05-2 od 30. XI. 2005.

OVRHA NA POKRETNINAMA – OVRŠNE RADNJE

Ovrhovoditelj – inozemna pravna osoba

(Čl. 129 Ovršnog zakona - «Narodne novine», 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 88/05)

Prijedlog za ovrhu ovrhovoditelja koji je inozemna pravna osoba sa sjedištem u Grazu, u Republici Austriji, smatra se nepotpun, ukoliko ovrhovoditelj nije u prijedlogu za ovrhu naznačio treću osobu, kojoj se oduzete pokretnine imaju povjeriti na čuvanje, budući se ovrha na

pokretninama ovršenika provodi u Republici Hrvatskoj, iz kojeg razloga su za postupak i provedbu ovrhe mjerodavne odredbe Ovršnog zakona.

«Naime, prema odredbi čl. 129 st. 2 Ovršnog zakona (dalje: OZ) ovrhovoditelj je dužan u prijedlogu za ovrhu naznačiti traži li da se oduzete pokretnine povjere njemu na čuvanje ili određenoj trećoj osobi, osim ako nije riječ o pokretninama koje se predaju u sudski, odnosno javnobilježnički polog u smislu odredbe čl. 133 st. 4 i 5 OZ-a. Iako je ovrhovoditelj, kao što je razvidno iz njegovog prijedloga za ovrhu, postupio sukladno odredbi čl. 129 st. 2 OZ-a, naznačivši da traži da se oduzete pokretnine povjere njemu na čuvanje, pravilno je prvostupanjski sud zaključio da se ovrha na pokretninama ovršenika provodi u Republici Hrvatskoj, zbog čega su za postupak i provedbu ovrhe mjerodavne odredbe OZ-a, i zbog čega ni jednu od ovršnih radnji, kojima se provodi ovrha na pokretninama u smislu odredbe čl. 129 st. 1 OZ-a, nije moguće provoditi na području druge države. Obzirom da je ovrhovoditelj inozemna pravna osoba sa sjedištem u Grazu, u Republici Austriji, to temeljem odredbe čl. 129 st. 2 OZ-a ovršnu radnju «povjeravanja oduzete pokretnine na čuvanje ovrhovoditelju» nije moguće provesti na području RH, zbog čega je nedvojbeno, ovrhovoditelj bio dužan u prijedlogu za ovrhu naznačiti treću osobu kojoj se oduzete pokretnine imaju povjeriti na čuvanje, zbog čega je pravilno prvostupanjski sud zaključio da je prijedlog ovrhovoditelja, u smislu odredbe čl. 129 st. 2 OZ-a nepotpun.»

Županijski sud u Varaždin, Gž. 155/06-2 od 03.II.2006. g.

PRETPOSTAVKE ZA ODREĐIVANJE PRIVREMENE MJERE

Zabilježba spora

(Čl. 82 st. 1 Zakona o zemljišnim knjigama – «Narodne novine» br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01)

Kada tužiteljica u tužbi radi raskida ugovora o darovanju postavlja isključivo obvezno pravni zahtjev, tada nije dopuštena zabilježba spora, iz razloga jer se u tom slučaju ne radi o sporu o knjižnom pravu.

«Prema odredbi čl. 81 st. 1 Zakona o zemljišnim knjigama (dalje: ZZK), zabilježba spora je upis kojim se čini vidljivim da se glede zemljišno-knjižnog

prava vodi pred sudom ili drugim nadležnim tijelom postupak, čiji bi ishod mogao utjecati na uknjižbu, pripadanje, postojanje, opseg, sadržaj ili opterećenje tog prava. Prema odredbi čl. 82 st. 1 ZZK-a zabilježbu spora može zahtijevati svaka stranka u postupku iz čl. 81 st. 1 ZZK, kao i svaka druga osoba koja je sudionik postupka, a ima za to pravni interes, ako dokaže da se taj postupak vodi. Iz prijedloga predlagateljice Š. M., kao i iz priložene preslike tužbe, čiju zabilježbu spora predlaže predlagateljica podnesenim prijedlogom, ne može se zaključiti da su ispunjene pretpostavke iz čl. 81 st. 1 u vezi sa čl. 82 st. 1 ZZK-a. Naime, postupak koji je pokrenula tužiteljica tužbom radi raskida ugovora sklopljenog između predlagateljice i protustranke, nije spor glede zemljišno-knjižnog prava, obzirom da je tužbeni zahtjev predlagateljice iz tužbe radi raskida ugovora o darovanju isključivo obveznopravni zahtjev, pri čemu raskid ugovora, kao pravnog posla, predstavlja samo jedan od zakonom predviđenog načina prestanka ugovora, dakle, građanskopravnog odnosa između ugovornih strana, zbog čega nije dopuštena zabilježba spora u kojem se traži raskid ugovora, jer takav spor nije spor o knjižnom pravu, zbog čega predlagateljica nije ovlaštena, u smislu odredbe čl. 82 st. 1 u vezi sa čl. 81 st. 1 ZZK, podnijeti prijedlog za zabilježbu spora koji se vodi pred istim sudom u postupku br. P. ___/05.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 975/06-2 od 14.III.2006.

UČINCI PRIVREMENIH MJERA

Osiguranje tražbine

(Čl. 299 Ovršnog zakona - «Narodne novine», 57/96, 29/99)

Privremenom mjerom predlagatelju osiguranja ne može se pružiti zaštita i ostvarenje tražbine već samo osiguranje tražbine.

«Sama privremena mjera po svom sadržaju je u suprotnosti sa odredbom čl. 299 Ovršnog zakona (dalje: OZ), jer zahtjev da se protivnicima osiguranja naloži da omogućće predlagatelju osiguranja pristup na svoju nekretninu na način da predlagatelj osiguranja može izvršiti prokopavanje i polaganje kanalizacijske cijevi i priključenje objekta na gradsku kanalizacijsku mrežu, predstavlja izvršenje obveze na trpljenje, a ne osiguranje tražbine predlagatelja osiguranja, pa takav zahtjev predlagatelja osiguranja može biti predmet isključivo posebne

parnice. Naime, privremenom mjerom predlagatelju osiguranja se ne može pružiti faktična zaštita i ostvarenje tražbine, već samo osiguranje tražbine, jer bi se u protivnom, imajući u vidu sadržaj određene privremene mjere, kao i sadržaj tužbenog zahtjeva predlagatelja osiguranja podnesenog u postupku broj P.__/02, koji su potpuno identični, predlagatelju osiguranja pružila faktična zaštita koja bi imala apsolutni pravni učinak za predlagatelja osiguranja, a zbog kojeg učinka predlagatelju osiguranja više ne bi bilo nužno vođenje postupka radi ostvarenja svoje tražbine iz tužbenog zahtjeva, čime bi se protivnici osiguranja doveli u situaciju da bez provođenja postupka i donošenja meritorne odluke budu obvezani ispuniti obvezu u korist predlagatelja osiguranja, koja je predmetom njegovog tužbenog zahtjeva.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 25/06-2 od 17.I.2006.

UKIDANJE PRIVREMENE MJERE

Ukidanje privremene mjere zabrane otuđenja i opterećenja nekretnina

(Čl. 305 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03)

Kada sud drugog stupnja usvoji žalbu protivnika osiguranja i ukine rješenje o privremenoj mjeri kojim je, između ostalog određena i zabilježba zabrane otuđenja i opterećenja nekretnina, u tom slučaju je drugostupanjski sud dužan odlučiti i o brisanju zabilježbe osiguranja određenog privremenom mjerom.

«Kada sud drugog stupnja usvoji žalbu protivnika osiguranja i ukine rješenjem Gž. __/05-2 od 20.06.2005. g. rješenje prvostupanjskog suda br. Ovr. __/05-2 od 05.04.2005. g. kojim je ujedno i određena i zabilježba zabrana otuđenja nekretnina određenih rješenjem o osiguranju te ista i provedena rješenjem zemljišno-knjižnog odjela toga suda br. Z. __/05-7 do 29.04.2005. g., tada je sud drugog stupnja dužan odlučiti i o brisanju zabilježbe osiguranja određenog privremenom mjerom, to stoga što se kod ukidanja privremene mjere, u smislu odredbe čl. 305 Ovršnog zakona ukidaju i provedene radnje, a u koje svakako spada zabilježba zabrane otuđenja i opterećenja nekretnina u zemljišnu knjigu, koja je ukinutim rješenjem i određena, to je stoga kod ukidanja privremene mjere trebalo odrediti i brisanje zabilježbe osiguranja određeno tom privremenom mjerom.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1705/05-2 od 24.X.2005.

SUDSKO I JAVNOBILJEŽNIČKO OSIGURANJE PRIJENOSOM VLASNIŠTVA NA STVARI I PRIJENOSOM PRAVA

Ovrha na nekretninama ovršenika kao potonjeg vlasnika

(Čl. 30 st. 1 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Ne može se tražiti ovrha na nekretninama ovršenika koji je u zemljišnim knjigama upisan kao potonji vlasnik, dok je kao prethodni vlasnik upisano trgovačko društvo uz zabilježbu da je prijenos vlasništva, uz napomenu «prethodno», izvršen radi osiguranja novčane tražbine tog trgovačkog društva, a to iz razloga što se ovrha na nekretninama može provoditi samo na nekretninama kojih je vlasnik ovršenik u smislu odredbe čl. 30 st. 1 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima.

«Istina, nije u pravu ovršenik kada u žalbi ističe da «prethodni» vlasnik i «potonji» vlasnik nisu pravne kategorije koje bi kao takve bile predviđene pozitivnim zakonskim propisima. Naime, radi se o pravnim kategorijama, koje su predviđene pozitivnim zakonskim propisima, kao primjerice odredom čl. 32 st. 4 Zakona o zemljišnim knjigama (dalje: ZZK), nadalje odredbom čl. 84 Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (NN 173/03). Nadalje, valja reći da su prednje pravne kategorije predviđene i Zakonom o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV). Međutim, razmatrajući sadržaj žalbe i stanja spisa, kao i pobijanu odluku, ovaj sud nalazi da je donošenjem pobijanog rješenja počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka. Naime, prema čl. 77 st. 1 Ovršnog zakona (dalje: OZ) uz prijedlog za ovrhu na nekretnini ovrhovoditelj je dužan podnijeti izvadak iz zemljišne knjige kao dokaz o tome da je nekretnina upisana kao vlasništvo ovršenika. Sadržaj citirane odredbe upućuje na zaključak da ovršenik mora biti vlasnik nekretnine koja je predmet ovrhe, bez ikakvih ograničenja. Drugim riječima, da je ovršenik vlasnik sukladno čl. 30 st. 1 ZV-a. Naime, prema ovoj zakonskoj odredbi pravo vlasništva je stvarno pravo na određenoj stvari koja ovlašćuje svog nositelja da s tom stvari i s koristima čini što ga volja, te svakog drugoga isključiti, ako to nije protivno tuđim pravima ni zakonskim ograničenjima. Međutim, prema priloženom zemljišnoknjižnom izvratku koji se nalazi u spisu, ovršenik je upisan kao potonji vlasnik predmetnih nekretnina, dok je kao prethodni vlasnik upisano trgovačko društvo XX d.o.o. Zagreb, uz zabilježbu da je prijenos prava vlasništva uz napomenu «prethodno» izvršen radi osiguranja novčane tražbine

rečenog trgovačkog društva u iznosu od 500.000 EUR-a. Dakle, očigledno je da ovršenik nije upisan kao vlasnik u smislu čl. 30 st. 1 ZV-a.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 985/06-2 od 20.III.2006.

IX MJENIČNO I ČEKOVNO PRAVO

VLASTITA MJENICA

Vlastita mjenica ispunjena na mjeničnom blanketu za trasiranu mjenicu

(Čl. 112 Zakona o mjenici – «Narodne novine»- 74/94)

Ukoliko se tuženik kao fizička osoba tužitelju obvezao izdati vlastitu mjenicu, te je isti i tužitelju predao mjenicu ali ispunjenu na mjeničnom blanketu za trasiranu mjenicu, takva mjenica ima se smatrati vlastitom mjenicom budući to proizlazi iz mjeničnog očitovanja a obveza izdavatelja vlastite mjenice identična je obvezi akceptanta trasirane mjenice, s time što kod vlastite mjenice ne postoji akcept, a to iz razloga što izdavatelj takvu mjenicu potpisuje vlastoručno.

«Naime, u konkretnom slučaju tuženik je izdao tužitelju kao fizička osoba vlastitu mjenicu. Istina, ta vlastita mjenica je ispunjena na mjeničnom blanketu za trasiranu mjenicu. Međutim, ona je po ocjeni ovog suda vlastita mjenica, bez obzira što je ispunjena na pogrešnom mjeničnom blanketu za trasiranu mjenicu. Uostalom, iz citiranog ugovora o kratkoročnom kreditu od 18. travnja 1997. g. br. _/97 nedvojbeno proizlazi da se tuženik radi osiguranja tražbine tužitelja obvezao izdati vlastitu mjenicu. To isto proizlazi i iz mjeničnog očitovanja od 21. travnja 1997. g. S tim u vezi valja naglasiti da vlastita mjenica ne poznaje akcept, jer trasant (ovdje tuženik) vuče mjenicu na sebe (on postaje glavni dužnik), pa je obveza izdavatelja identična i odgovara obvezi akceptanta

trasirane mjenice. Istina, kod vlastite mjenice izdavatelj obećaje plaćanje i obvezuje se klauzulom: «platit ću...», tj. da će izvršiti obvezu. Naprotiv, kod vučene (trasirane) mjenice to je poziv na plaćanje, jer trasant naređuje trasatu klauzulom «platite...» da treća osoba imatelj mjenice plati mjenični iznos. Obzirom da vlastita mjenica ne pozna akcept, potpuno je logično da kod vlastite mjenice nema protesta zbog akceptiranja. Kad se ima u vidu ta činjenica, onda se nikako ne može prihvatiti stajalište suda prvoga stupnja da je tužitelj po mjerodavnom tijelu, odnosno javnom bilježniku dana 25. lipnja 2001.g. protestirao mjenicu radi akceptiranja, a ne radi naplate, pa da stoga ne stoji prigovor tuženika da je mjenično potraživanje dospjelo dana 29. lipnja 2001.g., a da je protest radi neplaćanja izvršen prije, tj. dana 25. lipnja 2001. g. Istina je da iz protesta koji se nalazi na listu 7 spisa proizlazi da je protest mjenice izvršen radi akceptiranja. Ponovno valja naglasiti da kod vlastite mjenice ne postoji akcept, jer je tuženik vlastoručno potpisao navedenu mjenicu, što nije prijeporno među strankama. Dakle, kako se u konkretnom slučaju radi o vlastitoj mjenici, a kod vlastite mjenice ne postoji protest zbog akcepta mjenice, to je pogrešno stajalište suda prvoga stupnja kako je tužitelj pravilno izvršio protest mjenice zbog akcepta mjenice.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1376/05-2 od 08.IX.2005.